CAPITOLUL 24: JUSTIȚIE, LIBERTATE ȘI SECURITATE

Introducere

Conform Raportului Comisiei Europene din 2025, Republica Moldova are un anumit nivel de pregătire în ceea ce privește alinierea la acquis-ul UE în domeniul justiției, libertății și securității. În perioada de raportare țara a înregistrat unele progrese prin continuarea îmbunătățirii alinierii juridice și a consolidării cadrelor strategice și instituționale, inclusiv prin revizuirea Strategiei de dezvoltare în domeniul afacerilor interne pentru perioada 2022-2030, precum și prin intensificarea cooperării și coordonării interinstituționale.

Republica Moldova împărtășește valorile și principiile fundamentale ale spațiului de libertate, securitate și justiție al Uniunii Europene și recunoaște că respectarea acestora este necesară pentru procesul de aderare. Ca parte a eforturilor sale de aderare, Republica Moldova se angajează să asigure că sistemul său de justiție și securitate reflectă pe deplin principiile Uniunii. În acest context, Programul Național de Aderare a Republicii Moldova la Uniunea Europeană stabilește o serie de măsuri care vizează modernizarea și consolidarea statului de drept, îmbunătățirea sistemului judiciar și întărirea cooperării internaționale în domeniul securității.

Capitolul abordează aspecte privind lupta împotriva criminalității organizate și a corupției, consolidarea capacităților instituțiilor de aplicare a legii, îmbunătățirea gestionării migrației și protecția drepturilor fundamentale. Măsurile se concentrează pe consolidarea mecanismelor interne de justiție și securitate, în paralel cu promovarea unei cooperări internaționale mai coordonate cu agențiile și instituțiile europene relevante, cum ar fi Europol, Frontex și Eurojust. Pentru combaterea criminalității organizate, urmează a fi îmbunătățite instrumentele de prevenire și aplicare a legii, consolidate capacitățile investigațiilor financiare și întărite capacitățile de combatere a spălării banilor. Un obiectiv de bază este perfecționarea sistemului național de recuperare a activelor infracționale, asigurându-se că infracțiunile nu rămân nepedepsite. Totodată, vor fi implementate măsuri pentru consolidarea cooperării în domeniul aplicării legii cu agențiile din statele membre ale Uniunii Europene și cu instituțiile europene în domeniul afacerilor interne. Capitolul 24 include măsuri menite să îmbunătățească controalele la frontieră, să asigure crearea unui sistem de azil conform standardelor Uniunii Europene și internaționale, să gestioneze migrația ilegală și să sprijine programele de returnare voluntară. Aceste măsuri sunt orientate spre implementarea unui sistem de migrație echilibrat, care protejează drepturile fundamentale ale persoanelor și susține securitatea internă. Un alt obiectiv îl constituie dezvoltarea unui mecanism național robust, capabil să răspundă cererilor de cooperare judiciară în domeniile penal, civil și comercial, garantând colaborarea eficientă cu statele membre ale Uniunii Europene și cu alte state partenere. Aceste măsuri vor întări capacitatea țării de a participa activ în cadrul justiției europene și de a răspunde rapid la provocările globale existente.

Astfel, prin adoptarea setului integrat de măsuri descrise în Capitolul 24, Republica Moldova va contribui la dezvoltarea unui stat democratic, funcțional și sigur, iar progresul realizat în cadrul capitolului va sprijini în mod decisiv integrarea sa în familia europeană.

În vederea implementării planurilor de viitor cu referire la cadrul legislativ (Anexa A) incluse în prezentul Program pentru Capitolul 24 „Justiție, libertate și securitate” sunt necesare mijloace financiare estimative de aproximativ 20.050,53 mii lei, integral acoperite din bugetul de stat, iar pentru consolidarea capacităților administrative (Anexa B) sunt necesare mijloace financiare estimative de aproximativ 3.460.899,15 mii lei, dintre care suma costurilor de

286.789,97 mii lei sunt acoperite din bugetul de stat, 1.355.741,48 mii lei sunt acoperite din asistență externă, iar suma de 1.818.367,70 mii lei reprezintă costul neacoperit.

Tabelul 1. *Nivelul de transpunere a actelor UE pentru Capitolul 24 (nr. Celex)*

32024L1260	32019L0713	32008F0841	32013L0040	32018L0843	32019L1153	32018L1673
32021L0555	32018R0337	32019L0069	32022L2555	32011L0036	32005D0671	32009D0902
32023L2123	32013L0033	32013L0032	32003L0086	32003L0109	32004L0081	32023R1322
32009R0810	32016R0399	32018R1806	32009L0052	32004R2252	32023L1544	32008F0675
C(2013)4914	32012R1215	32019R1111	32022R0838	32017L1371	link	32008R0767
32007R0861	32020R1783	32020R1784	32012R0650	32008F0909	32022D2520	22003A0719(01)
32003F0577	32006F0783	32014L0041	32002F0465	22022A0714(01)	32016R1103	32016R1104
32014L0028	32009F0829	32024R3011	32008F0947	32014R0655	32024L1233	32021L1883
32001D0887	32014L0062	32013L0029	32002D0996	32021R0784	32019R1148	32022L2557
32005F0214	32009F0948	32018R1805	32009F0905	32007D0412	32002D0956	32004D0919
32002R1030	32011D1105	32023R1543	32013R0603	32019R1896	32021R0581	32019L0884
32008L0115	32008D0616	C(2020)2672	32016L0801	32014L0036	32004D0573	32002R0333
32005E0069	32003D0170	32019L1023	32006R1896	32001D0470	32009R0004	32010R1259
31995R1683	32009G1205(01)	31996F0277	32015R0848	32018R1727	32023R2131	32017R1939

32014L0066	*32008D0615*	*32009D0756*	*32023R0969*	*32018R1726*	*32023D0117*	*32015L0413*
32024R0982	*22016A1210(01)*	*32021R1232*	*32017L2103*	*31997F0827*	*C(2018)674*	*32003L0110*
32023L0977	*32022D2519*	*32002R0743*	*32003L0008*	32011L0093	32019R1240	32022R0922
32015H0914	*32024L1233*	*C(2020) 2672 final*	*C(2013)4914*	32021R0581	32018R1725	32018R1861
32018R1862						

verde - (transpus total), galben (transpus parțial), alb (netranspus)

24.1. Prezentarea generală a Capitolului 24

Capitolul 24 „Justiție, libertate și securitate”, are o structură organizatorică complexă și este orientat pe 11 domenii generale de activitate, care vizează lupta împotriva crimei organizate; cooperarea în domeniul drogurilor; lupta împotriva terorismului și prevenirea radicalizării; cooperarea în domeniul de aplicare a legii, schimbului de informații; managementul frontierei de stat; azilul; migrația; vizele; cooperarea juridică în materie civilă și comercială; cooperarea juridică în materie penală și măsurile anticorupție.

Dintre acestea, domeniul privind lupta împotriva crimei organizate, este compartimentat în 8 subcapitole care acoperă următoarele aspecte: prevenirea și combaterea crimei organizate; investigații financiare – accesul autorităților de aplicare a legii la informații financiare; incriminarea și investigarea spălării banilor; confiscarea, înghețarea bunurilor și sancțiuni financiare; prevenirea și combaterea criminalității informatice; abuzul sexual al copiilor, inclusiv online; traficul de arme de foc (inclusiv controlul armelor de foc, al componentelor esențiale și al munițiilor), traficul de ființe umane și situații excepționale și de urgență.

Următorul domeniul format din subcapitole este migrația, care acoperă: migrația legală; neregulamentară și politica de returnare/readmisie iar blocul vizelor este divizat în compartimentul documentelor de călătorie.

24.1.1. Prevenirea și combaterea criminalității organizate

Prezentarea generală a situației

Prevenirea și combaterea criminalității organizate sunt priorități fundamentale statului de drept, care își propune să garanteze un mediu sigur și stabil pentru cetățeni. O societate liberă și democratică se bazează pe respectarea drepturilor și libertăților fundamentale ale persoanei, iar pentru ca acestea să fie protejate, autoritățile publice intervin ferm împotriva oricărui tip de manifestare a criminalității.

Criminalitatea organizată, cu structurile sale complexe și impactul devastator asupra economiei și securității naționale, reprezintă o amenințare gravă la adresa valorilor fundamentale ale statului și cetățenilor săi. Pentru a preveni și combate criminalitatea organizată, statul adoptă măsuri pro-active și eficiente, care vizează atât prevenirea, cât și atragerea la răspundere penală, prin stabilirea nemijlocită a infracțiunilor. În acest context, autoritățile colaborează strâns, atât la nivel național, cât și internațional, pentru a limita infiltrarea grupurilor criminale în structuri legale și economice. De asemenea, instituțiile abilitate implementează strategii clare și investesc în formarea continuă a personalului, asigurându-se că sunt capabile să facă față provocărilor complexe create de criminalitatea organizată.

Declarația Universală a Drepturilor Omului și Constituția Republicii Moldova recunosc dreptul la viață, libertate și siguranță, iar statul are responsabilitatea de a asigura protecția acestora în fața oricăror amenințări. Combaterea criminalității organizate contribuie la menținerea ordinii publice și siguranței cetățenilor. Prin intermediul Ministerului Afacerilor Interne, Guvernul se angajează să întărească securitatea națională și să protejeze interesele publice, implementând măsuri eficiente de prevenire, investigare și sancționare a activităților criminale care pun în pericol stabilitatea socială și economică a țării.

Cadrul legislativ

Cadrul legislativ al Republicii Moldova privind combaterea criminalității organizate și cooperarea în domeniul aplicării legii sunt **parțial aliniat** cu acquis-ul Uniunii Europene. Domeniul prevenirii și combaterii criminalității organizate este reglementat printr-un set de legi și strategii. Codul penal stabilește norme privind infracțiunile și pedepsele, aplicându-se în conformitate cu Constituția și tratatele internaționale, inclusiv acquis-ul european. Codul de procedură penală garantează respectarea drepturilor părților implicate, în conformitate cu standardele internaționale. Legea nr. 50/2012 reglementează măsurile pentru prevenirea și combaterea criminalității organizate, iar Legea nr. 59/2012 se concentrează pe activitățile speciale de investigație. Hotărârea Guvernului nr. 288/2012 a creat Consiliul Național de coordonare, responsabil pentru prevenirea și combaterea criminalității organizate.

Cadrul strategic al Moldovei se aliniază priorităților strategice ale Uniunii Europene, inclusiv digitalizarea aplicării legii și a sistemului judiciar, subliniind totodată importanța cooperării internaționale. Strategiile naționale, cum ar fi „Moldova Europeană 2030” și Strategia securității naționale din 2023, stabilesc obiectivele pe termen lung ale țării în acest domeniu, iar Strategia de dezvoltare a domeniului afacerilor interne pentru anii 2022-2030 vizează reducerea criminalității și protejarea drepturilor omului. Conform Acordului de Asociere, Programul de prevenire și combatere a criminalității pentru anii 2022-2025 implementează angajamentele Republicii Moldova față de Uniunea Europeană, promovând cooperarea internațională și consolidarea capacităților autorităților în lupta împotriva criminalității. De asemenea, vizează implementarea Proiectului Hotărâre de Parlament privind aprobarea documentului de politici publice în domeniul securității cibernetice și conformarea cu Directiva NIS 2. La fel, Republica Moldova este parte la Convenția Organizației Națiunilor Unite împotriva criminalității transnaționale organizate și la protocoalele adiționale ale acesteia.

Cadrul administrativ

Republica Moldova dispune de un sistem administrativ complex pentru prevenirea și combaterea criminalității organizate, având mai multe entități cheie implicate, printre care se

enumeră Ministerul Afacerilor Interne, Ministerul Justiției, Procuratura Generală, Centrul Național Anticorupție, Serviciul de Informații și Securitate, Serviciul Vamal și Serviciul pentru Prevenirea și Combaterea Spălării Banilor.

Ministerului Afacerilor Interne sunt subordonate subdiviziuni ce dețin competențe de menținere a ordinii și securității publice, de prevenire, combatere și investigare a infracțiunilor grave, deosebit de grave și excepțional de grave comise pe teritoriul Republicii Moldova, inclusiv de combatere a migrației ilegale și criminalității transfrontaliere. Ministerul Afacerilor Interne este responsabil de elaborarea și implementarea politicilor publice, managementul integrat al frontierei. Ministerul Afacerilor Interne gestionează, de asemenea, protecția civilă și securitatea națională, formulând politici publice și evaluând acte normative în acest sens. Subdiviziunile competente ale Ministerului Afacerilor Interne (efectivul-limită de 18036 de unități) sunt Inspectoratul General al Poliției (efectivul-limită de 9126 de unități), Inspectoratul General al Poliției de Frontieră (efectivul-limită de 3 686 de unități), Inspectoratul General pentru Migrație (efectivul-limită de 247 de unități) și Inspectoratul General de Carabinieri (efectivul-limită de 1179 de unități). Inspectoratul General al Poliției asigură îndeplinirea funcțiilor stabilite în domeniul de prevenire și combatere a criminalității organizate, având atribuții de investigare a tuturor tipurilor de infracțiuni comise de către structurile criminale. Acesta coordonează activitățile investigative ale subdiviziunilor teritoriale de poliție, asigurând o abordare unitară și eficientă a combaterii infracționalității la nivel național. În subordinea sa se află Inspectoratul național de investigații, o subdiviziune specializată în gestionarea infracțiunilor transfrontaliere și a celor organizate, având competențe extinse pentru a interveni în cazurile care implică grupuri criminale complexe ce operează inclusiv dincolo de granițele țării. De asemenea, Inspectoratul General al Poliției de Frontieră este responsabil pentru asigurarea securității la frontierele naționale, având ca principale obiective prevenirea și combaterea migrației ilegale, dar și supravegherea fluxurilor transfrontaliere. La fel, deține atribuții în menținerea ordinii și siguranței naționale. În paralel, Inspectoratul General pentru Migrație reglementează statutul și ședederea străinilor pe teritoriul țării și exercită controlul asupra fluxurilor transfrontaliere. La fel, contribuie la prevenirea și combaterea criminalității organizate, fiind important în coordonarea măsurilor de securitate internațională și protejarea integrității teritoriului național. Subdiviziunile menționate lucrează împreună pentru a asigura un sistem de siguranță publică eficient, bazat pe prevenirea, identificarea și combaterea infracțiunilor de amploare.

Totodată, Ministerul Afacerilor Interne colaborează continuu și eficient cu Procuratura Generală și procuraturile de specialitate ale acesteia, în vederea prevenirii și combaterii activităților infracționale ale grupărilor criminale care operează pe teritoriul Republicii Moldova. Prin această cooperare interinstituțională, autoritățile își coordonează resursele și expertiza pentru a identifica rapid și a desființa rețelele infracționale, contribuind astfel la întărirea securității naționale și protejarea cetățenilor de pericolele criminalității organizate. Republica Moldova a investit în consolidarea capacităților operaționale ale agențiilor sale de aplicare a legii, îmbunătățind infrastructura, resursele umane și tehnologia disponibilă pentru combaterea criminalității organizate. Prin colaborarea cu autoritățile ucrainene, Republica Moldova a demonstrat o eficiență sporită în desfășurarea unor operațiuni comune, care au dus la identificarea și distrugerea grupărilor criminale internaționale. Aceste realizări subliniază angajamentul țării în consolidarea securității interne și regionale, având un rol activ în cooperarea internațională pentru combaterea criminalității transfrontaliere.

Planuri de viitor
Planuri legislative

În următorii ani, Republica Moldova își propune să îmbunătățească cadrul său legislativ și instituțional pentru a preveni și combate mai eficient criminalitatea organizată, aliniindu-se în același timp la cele mai bune practici internaționale din domeniu.

Până la aderarea la Uniunea Europeană, Republica Moldova își propune să revizuiască și să alinieze cadrul său legislativ național în conformitate cu angajamentele asumate față de Comisia Europeană în cadrul sesiunii de screening bilateral. Un obiectiv important va fi modificarea legislației pentru a implementa Acțiunea Comună 97/827/JAI din 5 decembrie 1997, care stabilește un mecanism de evaluare a aplicării și implementării angajamentelor internaționale în lupta împotriva criminalității organizate. Totodată, țara va întreprinde măsuri pentru implementarea Deciziei 2009/902/JAI a Consiliului din 30 noiembrie 2009, privind crearea Rețelei Europene de Prevenire a Criminalității (EUCPN), precum și a Deciziei-cadru 2008/841/JAI a Consiliului din 24 octombrie 2008 privind lupta împotriva crimei organizate, inclusiv, Directiva 2013/29/UE a Parlamentului European și a Consiliului din 12 iunie 2013 privind armonizarea legislației statelor membre referitoare la punerea la dispoziție pe piață a articolelor pirotehnice.

Prin aceste modificări, Republica Moldova va întări cadrul său legislativ și instituțional, devenind astfel mai capabilă să răspundă eficient provocărilor legate de criminalitatea organizată și va facilita integrarea completă în rețelele internaționale de prevenire și combatere a fenomenului.

Implementarea acquis-ului și consolidarea capacităților administrative

Pentru a sprijini prevenirea și combaterea criminalității organizate, Republica Moldova își propune să dezvolte și să implementeze mai multe măsuri strategice care vor întări capacitățile autorităților naționale în domeniu. Unul dintre principalele obiective este punerea în funcțiune, până la sfârșitul anului 2027, a laboratorului ADN al Centrului tehnico-criminalistic și expertize judiciare al Inspectoratului General al Poliției, alături de activarea Unității de Informații privind Pasagerii. Aceste două structuri vor adăuga un nivel important de capacitate tehnologică și operațională în investigațiile privind criminalitatea organizată, permițând autorităților să identifice operativ infractorii și să monitorizeze eficient fluxurile de pasageri, necesare în combaterea rețelelor de criminalitate transfrontalieră. În același timp, Republica Moldova își propune să actualizeze „Registrul de Informații Criminalistice și Criminologice” și, până la sfârșitul anului 2027, să finalizeze o analiză detaliată privind modalitățile de asigurare a interoperabilității acestuia cu sistemele ECRIS și ECRIS-TCN. Aceste măsuri vor optimiza gestionarea datelor criminalistice, vor sprijini identificarea infractorilor și vor facilita schimbul rapid de informații în cadrul cooperării internaționale.

În plus, până în 2026, autoritățile de aplicare a legii vor fi echipate cu sisteme de comunicații TETRA, care vor îmbunătăți semnificativ capacitatea de coordonare și reacție în operațiunile destinate combaterii criminalității organizate. Prin implementarea acestor inițiative tehnologice și instituționale, autoritățile naționale vor spori securitatea și eficiența în fața provocărilor criminalității transnaționale.

Aspecte financiare (estimarea costurilor)

În vederea implementării măsurilor cu referire la cadrul legislativ (Anexa A) pentru domeniul „Prevenirea și combaterea criminalității organizate” sunt necesare mijloace financiare estimative de aproximativ 495,16 mii lei, integral acoperite din bugetul de stat, iar pentru

implementarea măsurilor cu referire la consolidarea capacităților administrative (Anexa B) pentru același domeniu sunt necesare mijloace financiare estimative de aproximativ 423.902,03 mii lei, dintre care suma costurilor de 57.360,73 mii lei este acoperită din bugetul de stat, suma de 243.741,30 mii lei este acoperită din asistență externă, iar suma de 122.800,00 mii lei reprezintă costul neacoperit.

24.1.2. Investigațiile financiare, inclusiv accesul organelor de aplicare a legii la informațiile financiare

24.1.3 Incriminarea și investigarea spălării banilor

Prezentarea generală a situației

Investigațiile financiare reprezintă un proces complex desfășurat de autoritățile competente pentru identificarea și combaterea infracțiunilor economice, inclusiv spălarea banilor, finanțarea terorismului și alte infracțiuni grave. Acestea implică colectarea și analiza tuturor informațiilor relevante pentru a urmări bunurile și instrumentele obținute sau utilizate în comiterea infracțiunilor, precum și pentru a dispune confiscarea acestora. Importanța investigațiilor financiare rezidă în identificarea mijloacelor folosite la comiterea infracțiunilor, dar și în stabilirea rezultatelor financiare ale acestora, pentru a asigura confiscarea ulterioară a acestora. Astfel, confiscarea bunurilor și sumelor obținute în urma comiterii infracțiunilor contribuie semnificativ la recuperarea prejudiciilor produse. Investigațiile financiare cuprind un ansamblu larg de activități, prin utilizarea metodelor directe (identificarea faptelor, percheziții etc.) și indirecte (solicitarea documentelor, audieri, expertize). Obiectivele principale ale acestora sunt: identificarea bunurilor obținute din infracțiuni și urmărirea acestora, demararea procedurilor de asigurare și confiscare a bunurilor, identificarea bunurilor utilizate sau destinate comiterii unor infracțiuni, deschiderea procedurii de investigare a spălării banilor, descoperirea altor infracțiuni și identificarea altor persoane fizice sau juridice legate de cele investigate inițial, precum și crearea unui profil financiar al persoanelor suspectate.

Cadrul legislativ

Domeniul investigațiilor financiare din Republica Moldova este reglementat de un cadru legislativ complex și cuprinzător, **parțial aliniat** la acquis-ul Uniunii Europene, și este destinat să asigure proceduri și măsuri adecvate pentru prevenirea și combaterea infracțiunilor economice, inclusiv a spălării banilor și a finanțării terorismului. Acest cadru include acte normative fundamentale ce stabilesc competențele, atribuțiile și procedurile aplicabile autorităților competente în domeniu. Printre reglementările de bază se numără Codul penal și Codul contravențional, care stabilesc tipurile de infracțiuni și contravenții, inclusiv cele de natură economică, ce sunt fundamentale pentru investigarea și incriminarea activităților ilegale. Legea nr. 308/2017 privind prevenirea și combaterea spălării banilor și finanțării terorismului reprezintă un pilon în cadrul legislației naționale, având la bază directivele internaționale și standardele mondiale în domeniu. Legea este completată de Legea nr. 75/2020 privind procedura de constatare a încălcărilor în domeniul prevenirii spălării banilor și finanțării terorismului, care detaliază aplicarea sancțiunilor pentru încălcarea acestor norme. Legea nr. 48/2017 reglementează activitatea Agenției de Recuperare a Bunurilor Infracționale, care deține competențe privind recuperarea bunurilor obținute din activități ilegale, în timp ce alte acte, precum Legea nr. 3/2016 privind Procuratura și Legea nr. 1104/2002 cu privire la Centrul Național Anticorupție, stabilesc competențele și atribuțiile autorităților de aplicare a legii în investigarea infracțiunilor financiare.

În completarea acestui cadru legislativ, Hotărârile Guvernului nr. 896/2023 și nr. 167/2024 stabilesc metodologia și jurisdicțiile care nu respectă standardele internaționale de transparență, în contextul prevenirii spălării banilor și finanțării terorismului, asigurând astfel integrarea normelor internaționale. De asemenea, ordinele emise de Procurorul General, precum Ordinul nr. 41/26/2018, care reglementează urmărirea penală a infracțiunilor de spălare a banilor și finanțare a terorismului, și Ordinul nr. 18/11/2019, care reglementează investigațiile financiare paralele, stau la bază pentru buna desfășurare a procesului de investigații. Alte acte importante sunt ordinele Serviciului Prevenirea și Combaterea Spălării Banilor, cum ar fi nr. 5/2018 și nr. 37/2018, care reglementează analiza și investigațiile financiare, iar Ordinul Serviciului Fiscal de Stat nr. 582/2020 stabilește procedurile de expediere și recepționare a documentelor prin sistemul informațional automatizat de documente electronice. Aceste reglementări asigură o gestionare adecvată a informațiilor financiare și facilitează accesul autorităților competente la datele necesare pentru investigarea și combaterea spălării banilor.

Acest cadru legislativ consolidat permite o desfășurare eficientă a investigațiilor financiare și aplicarea măsurilor necesare pentru combaterea infracțiunilor economice. În plus, Republica Moldova a înregistrat progrese semnificative în domeniul prevenirii și combaterii spălării banilor și finanțării terorismului, prin implementarea Strategiei naționale de prevenire și combatere a spălării banilor și finanțării terorismului pentru perioada 2020-2025, aprobarea evaluării naționale a riscurilor și adoptarea modificărilor la Legea privind prevenirea și combaterea spălării banilor și finanțării terorismului. Aceste măsuri au consolidat cadrul legislativ și instituțional, iar domeniul spălării banilor este acum incriminat în mod clar de Codul penal, asigurând o bază solidă pentru combaterea fenomenului la nivel național.

Cadrul administrativ

În Republica Moldova investigațiile financiare sunt realizate de mai multe autorități specializate, care lucrează împreună pentru prevenirea și combaterea infracțiunilor financiare. Printre principalele instituții implicate în acest proces se enumeră Procuratura Generală, Serviciul Prevenirea și Combaterea Spălării Banilor, Ministerul Afacerilor Interne, Centrul Național Anticorupție, Serviciul Fiscal de Stat și Serviciul Vamal. Procuratura investighează infracțiunile financiare, conduce urmărirea penală și reprezentă învinuirea în instanțele de judecată. Serviciul Prevenirea și Combaterea Spălării Banilor funcționează ca un centru național pentru colectarea, analiza și diseminarea datelor financiare, având un rol de interfață între sectorul financiar și sistemul organelor de drept. Acesta identifică, prin analize complexe și investigații financiare, scheme de spălare a banilor și finanțare a terorismului, care sunt apoi trimise autorităților competente pentru examinare. Ministerul Afacerilor Interne, prin Direcția investigații infracțiuni spălarea banilor și finanțarea terorismului a Inspectoratului național de investigații, din subordinea Inspectoratului General al Poliției, creată în 2020, deține competențe privind investigarea infracțiunilor de spălare a banilor și a celor conexe, efectuând, totodată, lucrări analitice și informaționale în domeniul terorismului, extremismului și mercenariatului, inclusiv verificarea persoanelor implicate în grupuri sau mișcări teroriste. Centrul Național Anticorupție este autoritatea responsabilă de prevenirea și combaterea corupției și a infracțiunilor conexe. Dispune de Agenția de Recuperare a Bunurilor Infracționale, care efectuează investigații financiare paralele și asigură recuperarea bunurilor obținute ilicit, inclusiv din infracțiuni de corupție și spălare de bani. La rândul său, Serviciul Fiscal de Stat are ca sarcină principală administrarea impozitelor și taxelor în interesul statului, asigurând un proces fiscal eficient și sprijinind contribuabilii în

conformarea la legislația fiscală. Acesta garantează resursele necesare statului pentru finanțarea proiectelor sociale și dezvoltarea generală a societății. În final, Serviciul Vamal, subordonat Ministerului Finanțelor, asigură securitatea economică și fiscală a statului, facilitând comerțul legitim și oferind servicii publice de calitate pentru mediul de afaceri și cetățeni. Prin administrarea veniturilor vamale și exercitarea controlului pe baza analizei de risc, acesta aplică tehnici moderne de vămuire, asigurând un proces profesionist, transparent și responsabil.

Planuri de viitor
Planuri legislative

În prima etapă, autoritățile competente vor dezvolta un proiect legislativ destinat reglementării activelor virtuale, asigurând astfel alinierea la prevederile Directivei UE 2018/843 a Parlamentului European și a Consiliului din 30 mai 2018, ce modifică Directiva (UE) 2015/849 privind prevenirea utilizării sistemului financiar pentru spălarea banilor și finanțarea terorismului, alături de alte acte legislative conexe. Totodată, pentru a alinia legislația națională la Directiva (UE) 2019/1153 a Parlamentului European și a Consiliului din 20 iunie 2019, ce reglementează utilizarea informațiilor financiare și a altor date în scopul prevenirii, depistării, investigării și urmării infracțiunilor, autoritățile vor elabora un proiect de lege pentru modificarea Codului penal, Codului de procedură penală, Legii nr. 308/2017 privind prevenirea și combaterea spălării banilor și finanțării terorismului și altor acte normative relevante. La fel, în conformitate cu articolul 6 alineatul (8) din Legea nr. 308/2017, Serviciul pentru Prevenirea și Combaterea Spălării Banilor, în colaborare cu autoritățile de supraveghere, instituțiile de drept și alte autorități competente, va organiza și actualiza evaluarea riscurilor de spălare a banilor și finanțare a terorismului pe parcursul anului 2025. Evaluarea va contribui la optimizarea legislației, instituțiilor și politicilor în domeniu, asigurând o distribuire mai eficientă a resurselor și va sprijini autoritățile, organizațiile de profil și entitățile raportoare în identificarea riscurilor naționale. Pe baza rezultatelor evaluării, se vor propune măsuri de reducere a riscurilor, care vor fi incluse în documentele de politică pentru perioada următoare.

Adoptarea unei noi Strategii naționale pentru prevenirea și combaterea spălării banilor și finanțării terorismului (2026-2030) va stabili o serie de obiective generale şi specifice, care vor avea drept scop consolidarea sistemului național de prevenire şi combatere a spălării banilor şi finanțării terorismului.

Astfel, Republica Moldova își propune să își alinieze complet cadrul juridic la Directivele Uniunii Europene 2018/843, 2019/1153 și 2018/1673, consolidând măsurile de drept penal pentru combaterea spălării banilor și finanțării terorismului.

Implementarea acquis-ului și consolidarea capacităților administrative

Reformele în curs vizează îmbunătățirea rezultatelor în investigațiile, urmările penale și condamnările referitoare la combaterea spălării banilor. Pentru a se alinia complet la standardele Uniunii Europene, Republica Moldova va adopta măsuri în următorii ani, indiferent de structura juridică, inclusiv prin achiziționarea unei soluții software integrate, special concepută pentru a sprijini activitatea Serviciului Prevenirea și Combaterea Spălării Banilor.

În acest scop, țara va implementa o aplicație de raportare specializată, care va optimiza și uniformiza procesul de raportare către Serviciul Prevenirea și Combaterea Spălării Banilor. Implementarea acestui sistem va spori interoperabilitatea bazelor de date, va facilita schimbul de

informații în timp real și va eficientiza diseminarea datelor între instituțiile implicate. Sistemul va include trei componente esențiale:

- **Colectarea datelor:** informațiile vor fi transmise de entitățile raportoare către sistemul goAML.
- **Analiza datelor:** se va realiza o analiză bazată pe multiple criterii și indicatori de risc, efectuată de analiștii Serviciului.
- **Schimbul de date:** datele vor fi schimbate între Serviciul Prevenirea și Combaterea Spălării Banilor și autoritățile competente, atât pe plan național, cât și internațional, în cadrul unui mecanism de coordonare regională și globală.

În contextul sporirii fluxului de schimb de informații internațional, asigurarea cooperării cu autoritatea nou creată la nivelul Uniunii Europene – Autoritatea de Combatere a Spălării Banilor (AMLA), precum și în scopul asigurării activității Centrului de Instruire în domeniul preveniri și combaterii spălării banilor și finanțării terorismului, se planifică consolidarea capacităților instituționale ale Serviciului Prevenirea și Combaterea Spălării Banilor, prin extinderea numărului de personal cu 5 unități.

Aspecte financiare (estimarea costurilor)

În vederea implementării măsurilor cu referire la cadrul legislativ (Anexa A) pentru domeniul *„Investigații financiare – accesul autorităților de aplicare a legii la informații financiare. Incriminarea și investigarea spălării banilor”* sunt necesare mijloace financiare estimative de aproximativ 733,88 mii lei, integral acoperite din bugetul de stat, iar pentru implementarea măsurilor cu referire la consolidarea capacităților administrative (Anexa B) pentru același domeniu sunt necesare mijloace financiare estimative de aproximativ 12.542,90 mii lei, dintre care suma costurilor de 6.774,72 mii lei este acoperită din bugetul de stat, suma de 3.168,18 mii lei este acoperită din asistență externă, iar suma de 2.600,0 mii lei reprezintă costul neacoperit.

24.1.4. Confiscarea, sechestrarea/înghețarea activelor și penalități financiare

Prezentarea generală a situației

Recuperarea bunurilor infracționale a devenit o prioritate internațională datorită impactului economic semnificativ al crimei organizate, care cauzează pierderi anuale estimate între 218 și 282 de miliarde de euro în Uniunea Europeană. Totuși, doar o mică parte dintre aceste bunuri sunt confiscate sau recuperate, ceea ce subliniază necesitatea unor măsuri suplimentare. În acest sens, Comisia Europeană a propus întărirea cooperării între birourile de recuperare, inclusiv prin extinderea Directivei 2014/42, pentru a spori eficiența procesului în statele membre.

În acest context, Republica Moldova a făcut progrese semnificative în alinierea la standardele internaționale, în special prin implementarea Acordului de Asociere cu Uniunea Europeană din 2014. Articolul 4 din Acord subliniază necesitatea reformelor interne importante, inclusiv eficientizarea luptei împotriva corupției și consolidarea cooperării internaționale, precum și aplicarea eficientă a instrumentelor juridice internaționale, cum ar fi Convenția Organizației Națiunilor Unite împotriva Corupției din 2003.

Republica Moldova are un anumit nivel de pregătire și a înregistrat progrese în implementarea aquis-ului Uniunii Europene în domeniu, în special prin combaterea criminalității financiare și recuperarea activelor provenite din infracțiuni. Totodată, Republica Moldova a

dezvoltat o abordare strategică pentru limitarea influenței excesive a intereselor private asupra vieții economice, politice și publice, denumit și planul de "deoligarhizare". Implementarea coordonată a planului a îmbunătățit anchetele proactive și eficiente de combatere a corupției și a condus la un bilanț pozitiv de procese și condamnări, cu recuperarea efectivă a bunurilor.

Pentru a sprijini recuperarea bunurilor obținute ilegal, a fost înființată Agenția de Recuperare a Bunurilor Infracționale în cadrul Centrului Național Anticorupție, iar Codul de procedură penală a fost modificat pentru a include prevederi specifice acestui proces. De asemenea, au fost dezvoltate proceduri clare pentru cooperarea în domeniu, incluzând ghiduri și instrucțiuni privind sechestrarea, confiscarea bunurilor infracționale și investigarea infracțiunilor financiare. Exemple relevante includ Ordinul Procurorului General nr. 41/26 din 6 septembrie 2018, care aprobă metodica de urmărire a infracțiunilor de spălare a banilor și finanțare a terorismului, și Ordinul nr. 18/11 din 9 aprilie 2019 pentru investigațiile financiare paralele.

În ciuda acestor progrese, Republica Moldova continuă să îmbunătățească legislația pentru a combate mai eficient infracțiunile grave, criminalitatea organizată și corupția. Modificările legislative realizate până acum nu acoperă toate aspectele necesare pentru a eficientiza sistemul de recuperare a bunurilor infracționale. Printre deficiențele persistente se numără limitările în investigațiile financiare paralele și lipsa unor măsuri extinse de confiscare a bunurilor, provocând dificultăți în lupta împotriva crimei organizate și a corupției.

Cadrul legislativ

În ceea ce privește cadrul legislativ privind confiscarea, sechestrarea/înghețarea activelor și penalitățile financiare, Codul penal nr. 985/2002, Codul de procedură penală nr. 122/2003 și Legea nr. 48/2017 privind Agenția de Recuperare a Bunurilor Infracționale reglementează aceste aspecte, **fiind aliniate parțial** la acquis-ul Uniunii Europene. În special, aceste acte legale reflectă dispozițiile Deciziei-Cadru 2003/577/JAI a Consiliului din 22 iulie 2003 privind executarea ordinelor de înghețare a bunurilor sau a probelor în Uniunea Europeană, ale Directivei 2014/42/UE a Parlamentului European și a Consiliului din 3 aprilie 2014 privind înghețarea și confiscarea instrumentelor și produselor infracționale, precum și ale Deciziei 2007/845/JAI a Consiliului din 6 decembrie 2007 privind cooperarea între oficiile de recuperare a creanțelor din statele membre în domeniul urmăririi și identificării produselor rezultate din infracțiuni sau a altor bunuri legate de infracțiuni. Cooperarea cu autoritățile publice competente în domeniul activității Agenției de Recuperare a Bunurilor Infracționale este reglementată prin Legea nr. 48/2017.

Agenția de Recuperare a Bunurilor Infracționale *(reglementată de Legea nr. 48/2017),* colaborează cu autoritățile publice competente în domeniul activității sale și este conectată la canalul securizat EUROPOL/SIENA, prin care efectuează schimb de informații cu omologii din alte jurisdicții. De asemenea, în calitate de membru al rețelelor CARIN și BAMIN, Agenția utilizează aceste platforme pentru schimbul de informații și identificarea bunurilor provenite din infracțiuni, iar prin canale diplomatice, facilitează identificarea și urmărirea acestora. Astfel, nu se impune alinierea deplină la Decizia 2007/845/JAI a Consiliului din 6 decembrie 2007 privind cooperarea între oficiile de recuperare a creanțelor din statele membre, deoarece mecanismul existent este deja funcțional și eficient.

În ceea ce privește Directiva (UE) 2024/1260 a Parlamentului European și a Consiliului din 24 aprilie 2024 privind recuperarea și confiscarea activelor, deși statele membre trebuie să adopte actele cu putere de lege și cele administrative necesare pentru a se conforma acesteia până

la 23 noiembrie 2026, se poate afirma cu certitudine că legislația Republicii Moldova s-a aliniat parțial prevederile acestei directive. Astfel, alinierea parțială la directivă este realizată prin următoarele acte normative: Codul penal, Codul de procedură penală, Legea nr. 48/2017 privind Agenția de Recuperare a Bunurilor Infracționale, Hotărârea Guvernului nr. 684/2018 privind Regulamentul pentru evaluarea, administrarea și valorificarea bunurilor infracționale (sechestrate), Legea nr. 120/2017 privind prevenirea și combaterea terorismului, Legea nr. 241/2005 privind prevenirea și combaterea traficului de ființe umane, Legea nr. 50/2012 privind prevenirea și combaterea criminalității organizate, Legea nr. 308/2017 privind prevenirea și combaterea spălării banilor și finanțării terorismului, Legea nr. 133/2011 privind protecția datelor cu caracter personal, Legea nr. 1104/2002 privind Centrul Național Anticorupție, Hotărârea Guvernului nr. 972/2001 pentru aprobarea Regulamentului privind evidența, evaluarea și vânzarea bunurilor confiscate, fără stăpân, sechestrate și ușor alterabile sau cu termen de păstrare limitat, a corpurilor delicte, a bunurilor trecute în posesia statului cu drept de succesiune și a comorilor, precum și Hotărârea Parlamentului nr. 342 din 15 decembrie 2022 privind aprobarea Programului național de recuperare a bunurilor infracționale pentru perioada 2023-2027 și a Planului de acțiuni pentru implementarea acestuia.

De asemenea, trebuie menționat că Directiva (UE) 2024/1260 înlocuiește Decizia 2007/845/JAI a Consiliului din 6 decembrie 2007, care reglementa cooperarea între oficiile de recuperare a creanțelor din statele membre în domeniul urmăririi și identificării bunurilor provenite din infracțiuni, precum și Directiva 2014/42/UE a Parlamentului European și a Consiliului din 3 aprilie 2014 privind înghețarea și confiscarea instrumentelor și produselor infracționale din Uniunea Europeană. Cu referire la Decizia-cadru 2005/214/JAI privind recunoașterea reciprocă a sancțiunilor financiare, Decizia-cadru 2006/783/JAI privind recunoașterea reciprocă a hotărârilor de confiscare și Regulamentul (UE) 2018/1805 privind recunoașterea ordinelor de indisponibilizare și confiscare, se precizează că prevederile acestora au fost parțial aliniate în legislația națională prin Legea nr. 371/2006 și Codul de procedură penală. De asemenea, Regulamentul (UE) 2018/1805 a înlocuit Deciziile-cadru 2003/577/JAI și 2006/783/JAI. Referitor la Directiva (UE) 2019/1153 privind utilizarea informațiilor financiare în scopuri penale și Directiva (UE) 2024/1654 privind accesul autorităților competente la registrele centralizate de conturi bancare, acestea sunt parțial aliniate prin Legea nr. 48/2017 și Legea nr. 308/2017. Conform art. 6 și 14 din Legea nr. 48/2017, Agenția de Recuperare a Bunurilor Infracționale poate solicita informații de la entități, fără a invoca secretul comercial, bancar sau protecția datelor personale. Agenția are acces și la registrul centralizat al conturilor bancare gestionat de Serviciul Fiscal de Stat. Astfel, nu este necesar să se alinieze integral, întrucât mecanismul existent este funcțional.

Cadrul administrativ

La nivel național, Agenția de Recuperare a Bunurilor Infracționale din cadrul Centrului Național Anticorupție, cu statut de Birou de Recuperare a Bunurilor (ARO) și Birou de Management al Bunurilor (AMO), este o unitate autonomă specializată, responsabilă de gestionarea bunurilor indisponibilizate în cadrul procedurilor penale. Conform Legii nr. 48/2017. Agenția deține atribuții de bază în efectuarea investigațiilor financiare paralele, evaluarea, administrarea și valorificarea bunurilor confiscate, precum și în menținerea evidenței bunurilor infracționale. Aceasta cooperează atât pe plan național, cât și internațional cu autoritățile competente și efectuează schimb de informații cu autoritățile străine, contribuind la aplicarea celor

mai bune practici în gestionarea bunurilor supuse măsurilor de sechestru și confiscare. Agenția este structurată în 4 direcții și 1 secție, având un total de 34 de funcții:

- **Direcția Investigații Financiare**: realizează investigații financiare paralele și este compusă din 1 șef și 7 ofițeri de urmărire penală.
- **Direcția Investigații Speciale**: efectuează măsuri speciale de investigație și include 1 șef și 9 ofițeri de investigații.
- **Direcția Sisteme Informatice și Analitică**: desfășoară activități analitice și accesarea bazelor de date, fiind formată din 1 șef și 4 inspectori.
- **Direcția Evaluare, Administrare și Valorificare a Bunurilor Indisponibilizate**: gestionează bunurile sechestrate și profilurile financiare, incluzând 1 șef și 7 inspectori.
- **Secția Cooperare Internațională, Secretariat și Arhivă**: gestionează corespondența și arhivarea, fiind alcătuită din 1 șef și 3 inspectori.

În ceea ce privește infrastructura de date, Agenția are acces extins la toate bazele de date publice și restricționate, inclusiv Registrul conturilor bancare, Registrul populației, Registrul transporturilor, Registrul imobilelor, Registrul societăților comerciale și altele, totalizând peste 30 de registre. De asemenea, agenția poate solicita direct informații care includ date comerciale, bancare, secrete profesionale sau personale, fără a fi necesară o hotărâre judecătorească. Prin acorduri de colaborare cu furnizori de date, agenția beneficiază și de acces direct la o serie de baze private. În general, Agenția de Recuperare a Bunurilor Infracționale cooperează cu toate autoritățile locale în domeniul recuperării activelor, direct sau prin intermediul rețelei CARIN sau al canalului EUROPOL/SIENA. Din februarie 2020, Agenția de Recuperare a Bunurilor Infracționale este conectată la canalul EUROPOL/SIENA, un canal securizat de schimb de date între statele membre EUROPOL, țările terțe și organismele internaționale de aplicare a legii. Acest canal permite schimbul rapid, eficient și sigur de date, informații și documente între autoritățile de aplicare a legii și asigură obținerea de către Agenție a informațiilor privind activele situate în străinătate. Investigațiile financiare depășesc frecvent granițele Republicii Moldova, implicând necesitatea cooperării cu organisme internaționale. Printre acestea se numără: Comisia Europeană, Eurojust, EUROPOL, BAMIN, rețeaua CARIN, INTERPOL, OSCE, GIZ, SELEC, UNODC și UNICRI.

Planuri de viitor

Planuri legislative

Pentru a alinia legislația națională la acquis-ul Uniunii Europene în domeniul confiscării, sechestrării/înghețării și sancțiunilor financiare, Republica Moldova a elaborat un plan normativ care include acte destinate armonizării instrumentelor de confiscare și sechestrare a bunurilor provenite din activități infracționale. Acest plan nu doar că urmărește conformarea cu standardele europene, dar și îmbunătățirea și consolidarea mecanismului de recuperare a bunurilor infracționale, pentru a asigura eficiența proceselor legale de confiscare și prevenirea utilizării acestora în scopuri ilegale.

În perioada 2025-2026, Republica Moldova va implementa un mecanism mai eficient de confiscare, integrat în procedurile penale, prin măsurile prevăzute în Programul Național de Recuperare a Bunurilor Infracționale 2023-2027 și Planul de măsuri pentru limitarea influenței excesive a intereselor private, cunoscut și ca planul de „deoligarhizare”. Aceste inițiative vor crea un cadru robust pentru recuperarea bunurilor dobândite ilicit, reducând influențele externe și interesele private asupra proceselor economice și politice. Măsurile incluse vor transpune direct

dispozițiile Regulamentului (UE) 2018/1805, referitoare la recunoașterea reciprocă a ordinelor de indisponibilizare și confiscare a bunurilor, și normele din Directiva (UE) 2024/1260, ce reglementează mecanismele de confiscare extinsă. Un element central al planului îl reprezintă consolidarea mecanismului de confiscare civilă, care va permite statului să preia bunurile obținute ilegal prin fraudarea legii și a interesului public. Proiectul de lege privind confiscarea civilă, elaborat de Ministerul Justiției cu sprijinul Agenției de Recuperare a Bunurilor Infracționale și al Autorității Naționale de Integritate, prevede ca confiscarea bunurilor să fie realizată prin intermediul Agenției de Recuperare a Bunurilor Infracționale. Aceasta va iniția procedurile legale în cazul persoanelor acuzate de infracțiuni prevăzute de Codul penal. Confiscarea va viza persoanele condamnate, dar care nu au avut confiscarea extinsă a bunurilor, precum și pe cele ale căror bunuri au fost supuse sechestrului, chiar dacă urmărirea penală a fost încetată sau au fost scoase de sub acuzare. Aceste măsuri vor ajuta autoritățile să aplice un mecanism de confiscare eficient, inclusiv în cazul persoanelor care au scăpat de condamnare, dar asupra căror bunuri există dovezi clare de proveniență ilicită.

Un alt obiectiv important al planului este crearea unui mecanism clar pentru utilizarea bunurilor confiscate în scopuri sociale și de interes public. Proiectul de lege prevede armonizarea reglementărilor naționale cu legislația Uniunii Europene privind reutilizarea socială a bunurilor confiscate. Agenția de Recuperare a Bunurilor Infracționale a Centrului Național Anticorupție va fi responsabilă de valorificarea acestor bunuri, de gestionarea evidenței acestora în bugetul de stat și de coordonarea procedurilor necesare. Scopul este de a utiliza bunurile confiscate pentru proiecte sociale, educaționale și de infrastructură, contribuind astfel la dezvoltarea comunităților locale și susținerea proiectelor de interes public. În ansamblu, obiectivul principal al acestui plan este întărirea mecanismului național de urmărire și identificare a bunurilor infracționale, sprijinind autoritățile competente în procesul de confiscare și executare a acestora. Prin alinierea legislației la standardele Uniunii Europene și implementarea unor măsuri eficiente de gestionare a activelor, Republica Moldova va crea un cadru normativ solid pentru combaterea criminalității economice și recuperarea bunurilor infracționale, în concordanță cu cele mai bune practici internaționale.

Implementarea acquis-ului și consolidarea capacităților administrative

Pentru a implementa cu succes planul legislativ, este necesar să se consolideze capacitățile administrative ale instituțiilor responsabile de confiscarea și recuperarea bunurilor infracționale. Aceste măsuri sunt vitale pentru asigurarea unei aplicări eficiente și corecte a noilor reglementări, susținând autoritățile în procesul de confiscare a bunurilor provenite din activități ilegale.

Un prim pas important în realizarea acestui obiectiv este organizarea de cursuri de instruire pentru personalul din autoritățile implicate în procesul de confiscare. Scopul acestor cursuri este familiarizarea acestora cu noile reglementări și asigurarea capacității de a aplica corect mecanismul îmbunătățit de confiscare a bunurilor infracționale. Cursurile vor aborda atât aspectele teoretice ale legislației europene și naționale, cât și aplicațiile practice ale noilor instrumente legislative. Prin această instruire continuă, se va contribui la creșterea profesionalismului și eficienței autorităților responsabile, oferindu-le toate cunoștințele necesare pentru a implementa mecanismele de confiscare într-un mod coerent și conform normelor europene.

Un alt aspect pentru o implementare eficientă a mecanismului de confiscare este dotarea corespunzătoare a Agenției de Recuperare a Bunurilor Infracționale. Aceasta trebuie să dispună de condițiile necesare pentru depozitarea bunurilor infracționale, care pot include o gamă largă de active, de la bunuri imobiliare la vehicule sau obiecte de valoare. Este important ca agenția să

dispună spații sigure și adecvate pentru gestionarea acestora, iar măsurile de protecție implementate trebuie să prevină deteriorarea sau pierderea bunurilor, astfel asigurându-se respectarea principiilor transparenței și legalității în procesul de recuperare.

Un element în gestionarea bunurilor infracționale confiscate este implementarea unui sistem informatic automatizat, „Registrul bunurilor infracționale confiscate". Acest sistem centralizat va urmări fiecare bun confiscat de la momentul indisponibilizării până la finalizarea procesului de recuperare sau redistribuire, asigurând transparența și facilitând un management eficient al activelor, reducând riscurile de eroare sau fraudă. Prin acest registru, agențiile implicate vor putea coordona mai bine activitățile și raporta stadiul fiecărui bun confiscat.

Pentru valorificarea eficientă a bunurilor confiscate, va fi dezvoltată o platformă online dedicată vânzării prin licitație publică. Aceasta va permite o gestionare mai rapidă și transparentă a bunurilor confiscate, iar licitațiile vor fi accesibile atât autorităților, cât și publicului larg, asigurând astfel transparența și concurența corectă. Veniturile generate vor putea fi folosite pentru finanțarea unor proiecte publice, cum ar fi cele sociale sau de dezvoltare economică.

În contextul îmbunătățirii mecanismului de confiscare, inclusiv confiscarea civilă și reutilizarea socială a bunurilor, va fi necesară suplimentarea personalului Agenției de Recuperare a Bunurilor Infracționale. Creșterea volumului de activitate și extinderea atribuțiilor agenției vor impune angajarea de noi funcționari publici cu competențe în investigarea bunurilor infracționale și gestionarea activelor confiscate, astfel încât agenția să poată răspunde mai eficient provocărilor și să aplice corect reglementările europene.

Totodată, pentru a îmbunătăți procesul de recuperare a bunurilor infracționale, va fi dezvoltat un modul suplimentar în „Registrul Bunurilor Infracționale Indisponibilizate", care va permite o căutare mai rapidă și eficientă prin integrarea acestuia cu bazele de date relevante, interne și externe. Sistemul informațional destinat ținerii Registrului Bunurilor Infracționale Indisponibilizate va consuma, prin intermediul platformei de interoperabilitate (MConnect), sprijinind investigațiile financiare paralele și facilitând identificarea rapidă a bunurilor care pot fi confiscate sau valorificate.

Aceste măsuri administrative sunt necesare pentru implementarea cu succes a planului de confiscare a bunurilor infracționale și pentru asigurarea unei gestionări eficiente și conforme cu standardele Uniunii Europene. Ele vor contribui la consolidarea capacităților instituționale și la dezvoltarea unei infrastructuri administrative care să răspundă cerințelor unui sistem de justiție mai transparent și mai eficient.

Aspecte financiare (estimarea costurilor)

În vederea implementării măsurilor cu referire la cadrul legislativ (Anexa A) pentru domeniul *„Confiscarea, înghețarea bunurilor și sancțiuni financiare"* sunt necesare mijloace financiare estimative de aproximativ 336,92 mii lei, integral acoperite din bugetul de stat, iar pentru implementarea măsurilor cu referire la consolidarea capacităților administrative (Anexa B) pentru același domeniu sunt necesare mijloace financiare estimative de aproximativ 22.183,90 mii lei, dintre care suma costurilor de 1.283,90 mii lei este acoperită din bugetul de stat, iar suma de 20.900,00 mii lei reprezintă costul neacoperit.

24.1.5. Prevenirea și combaterea criminalității cibernetice

Prezentarea generală a situației

Criminalitatea cibernetică reprezintă o amenințare majoră în era digitală, având un impact semnificativ asupra securității economice, sociale și naționale. În contextul globalizării și al digitalizării rapide, nu face excepție de la acest fenomen, confruntându-se cu o varietate de infracțiuni cibernetice, de la atacuri asupra infrastructurii critice, la fraude online, furt de identitate și activități ilegale desfășurate în mediul virtual. Dezvoltarea tehnologiilor informaționale și extinderea accesului la internet au adus beneficii considerabile, dar au oferit și oportunități pentru activități infracționale tot mai sofisticate. Infractorii cibernetici exploatează vulnerabilitățile tehnice, legislative și educaționale pentru a lansa atacuri, punând în pericol atât utilizatorii individuali, cât și organizațiile publice și private.

În Republica Moldova, criminalitatea cibernetică a devenit o prioritate pe agenda autorităților, având în vedere creșterea numărului de incidente raportate și complexitatea metodelor utilizate de atacatori. Instituțiile responsabile, precum Centrul pentru combaterea crimelor cibernetice al Inspectoratului național de investigații, din cadrul Inspectoratului General al Poliției, au intensificat măsurile de prevenire, investigare și combatere a acestui tip de infracțiuni, colaborând cu parteneri internaționali și organizații regionale pentru îmbunătățirea securității cibernetice.

Cadrul legislativ

Combaterea eficientă a criminalității cibernetice necesită un cadru legislativ robust, capabil să răspundă provocărilor impuse de dezvoltarea tehnologică și de complexitatea tot mai mare a infracțiunilor din acest domeniu. Republica Moldova a făcut progrese semnificative în armonizarea legislației naționale cu standardele internaționale, ratificând convenții și tratate relevante. Un document de referință în acest sens este Convenția Consiliului Europei privind criminalitatea cibernetică, cunoscută ca Convenția de la Budapesta. Aceasta, adoptată la 23 noiembrie 2001 și ratificată de către Republica Moldova prin Legea nr. 6/2009, oferă un set complet de norme pentru prevenirea, investigarea și combaterea infracțiunilor cibernetice, precum și încurajează cooperarea internațională. În decembrie 2022, Republica Moldova a semnat cel de-al Doilea Protocol Adițional la Convenția Consiliului Europei privind criminalitatea cibernetică. Acest document introduce mecanisme noi pentru schimbul de informații între autorități și furnizorii de servicii, simplificând investigațiile transfrontaliere și sporind eficiența în combaterea criminalității informatice.

În completarea acestui cadru legislativ, Convenția Consiliului Europei privind protecția copiilor împotriva exploatării sexuale și abuzului sexual (Lanzarote), adoptată la 25 octombrie 2007 și ratificată la 19 decembrie 2011, introduce măsuri specifice pentru protecția copiilor împotriva abuzurilor din mediul online. Aceasta vizează prevenirea distribuirii de materiale ilegale și sprijinirea victimelor prin mecanisme adecvate de protecție. La nivel internațional, Republica Moldova a aderat, de asemenea, la Protocolul Opțional la Convenția Organizației Națiunilor Unite privind Drepturile Copilului, care reglementează aspecte legate de vânzarea de copii, prostituția infantilă și pornografia infantilă. Adoptat de Adunarea Generală a Organizației Națiunilor Unite la 25 mai 2000 și ratificat la 22 februarie 2007, acest protocol evidențiază angajamentul țării în asigurarea protecției drepturilor copilului atât în mediul online, cât și offline.

Pe plan intern, adoptarea Legii nr. 20/2009 privind prevenirea și combaterea criminalității cibernetice a reprezentat o etapă importantă. Legea stabilește măsuri clare pentru prevenirea și investigarea infracțiunilor informatice și include crearea unui punct de contact 24/7, destinat coordonării rapide în cazurile de criminalitate cibernetică, inclusiv la nivel internațional. Totodată,

pentru a răspunde mai operativ provocărilor tehnologice, Legea nr. 200/2024, adoptată de Parlament în iulie 2024, aduce amendamente semnificative Legii nr. 20/2009. Aceste modificări îmbunătățesc mecanismele de prevenire și investigare, consolidând cooperarea internațională în domeniul securității cibernetice. Un alt pas important în alinierea legislației naționale la standardele internaționale a fost ratificarea, prin Legea nr. 302/2016, a Protocolului Adițional la Convenția de la Budapesta, care extinde domeniul de aplicare al convenției prin incriminarea actelor rasiste și xenofobe comise prin intermediul sistemelor informatice, ceea ce reflectă angajamentul Republicii Moldova în combaterea discursului de ură și a discriminării în mediul online.

Prin integrarea convențiilor internaționale și actualizarea legislației naționale, Republica Moldova demonstrează un angajament ferm în combaterea criminalității cibernetice. Aceste inițiative legislative nu doar întăresc cadrul juridic intern, ci și poziționează țara ca un partener activ în eforturile globale de protecție a spațiului digital și de asigurare a securității cetățenilor în fața noilor amenințări informatice.

Cadrul administrativ

Centrul pentru combaterea crimelor cibernetice reprezintă o subdiviziune administrativă a Inspectoratului național de investigații creată în scopul organizării, coordonării și desfășurării activității de combatere a infracțiunilor informatice și celor conexe, precum și a infracțiunilor grave, deosebit de grave și excepțional de grave cu rezonanță socială sporită, comise prin utilizarea sistemelor informatice. Acesta include patru secții distincte, fiecare având un rol în protejarea securității cibernetice, după cum urmează:

- **Secția 1:** se ocupă de prevenirea și combaterea infracțiunilor cibernetice naționale și transfrontaliere, inclusiv a celor care vizează confidențialitatea și integritatea sistemelor informatice, precum și protecția intimității personale și a corespondenței.
- **Secția 2:** se concentrează pe investigațiile privind infracțiunile financiare online grave și deosebit de grave, inclusiv cele comise prin utilizarea sistemelor informatice și a mijloacelor de plată electronice sau criptomonede. De asemenea, se ocupă cu depistarea fraudelor legate de ATM-uri și dispozitivele de plată electronică.
- **Secția 3**: are ca obiectiv combaterea pornografiei infantile, abuzului sexual online asupra minorilor și promovarea materialelor care încurajează astfel de infracțiuni. De asemenea, gestionează bazele de date naționale și internaționale legate de aceste infracțiuni.
- **Secția 4:** se axează pe asistența tehnică și consultativă, utilizând echipamente și software specializat pentru investigarea infracțiunilor informatice. Aceasta examinează sistemele și dispozitivele informatice și colectează dovezi digitale.

Centrul dispune de 30 de posturi, din care 27 sunt ocupate în prezent, iar personalul este distribuit între cele patru secții. Printre atribuțiile principale ale Centrului se numără prevenirea și combaterea infracțiunilor cibernetice, monitorizarea fenomenului criminal și gestionarea sistemelor IT, dezvoltarea capacităților proprii și asigurarea cooperării naționale și internaționale. În cadrul activităților de investigare, angajații Centrului au acces la diverse baze de date, precum BCD e-Cadastru, SIA Rossoft, SIA "Criminal și Criminologic", și altele, pentru a susține activitățile de identificare și combatere a infracțiunilor informatice.

La nivel național, Centrul colaborează cu instituții precum Serviciul Tehnologiilor Informaționale a Ministerului Afacerilor Interne, Serviciul de Securitate și Informații, Procuratura pentru Combaterea Criminalității Organizate și Cauze Speciale, Banca Națională a Moldovei și

Agenția pentru Securitate Cibernetică din subordinea Ministerului Dezvoltării Economice și Digitalizării.

La nivel internațional, Centrul cooperează cu organizații precum Europol, Interpol, Eurojust, Consiliul Europei, ENISA, FBI și diverse companii private specializate în criminalistică digitală, facilitând astfel investigarea și prevenirea infracțiunilor cibernetice pe plan global.

Totodată, Republica Moldova continuă să își întărească capacitățile de investigare a criminalității cibernetice. Începând cu luna februarie 2025, țara dispune de un laborator de ultimă generație, ce a fost lansat pentru a consolida capacitatea autorităților de a preveni, investiga, combate criminalitatea informatică, oferind tehnologie avansată și expertiză specializată în domeniul investigațiilor digitale. Datorită tehnologiilor avansate, angajații Inspectoratului General al Poliției vor putea analiza și gestiona amenințările cibernetice în timp real, protejând mai bine spațiul digital al țării. Astfel, se va colecta și analiza probe digitale pentru o identificare rapidă a infractorilor, iar experții în criminalistică vor beneficia de formare continuă prin simulări pentru a detecta și contracara atacurile informatice. În plus, vor putea testa măsuri de securitate într-un mediu controlat. Îmbunătățirea capacităților tehnice va sprijini schimbul de informații cu instituțiile Uniunii Europene și parteneri internaționali, contribuind la combaterea infracțiunilor transfrontaliere. Laboratorul, finanțat de Uniunea Europeană prin proiectul EU4Security Moldova, extinde capacitățile Centrului Tehnico-Criminalistic, aliniind Republica Moldova la standardele europene.

Planuri de viitor

Planuri legislative

În contextul procesului de integrare a Republicii Moldova în Uniunea Europeană și al alinierii la standardele internaționale în domeniul combaterii criminalității cibernetice, autoritățile naționale depun eforturi considerabile pentru a dezvolta un cadru legislativ dezvoltat, capabil să facă față provocărilor generate de evoluțiile rapide în tehnologiile digitale și securitatea cibernetică. Cadrul legislativ vizează atât prevenirea, cât și combaterea eficientă a infracțiunilor cibernetice și este **parțial aliniat** la acquis-ul Uniunii Europene. Acesta are rolul de protejare a cetățenilor și garantarea securității naționale împotriva amenințări digitale.

În același timp, integrarea normelor europene în legislația națională reprezintă un pas important pentru crearea unui sistem coerent de răspuns la criminalitatea informatică și întărirea colaborării internaționale. Astfel, autoritățile din Republica Moldova au inițiat o serie de proiecte legislative care vizează consolidarea capacităților instituționale și asigurarea unei reacții rapide și eficiente la infracțiunile cibernetice, într-un cadru de cooperare internațională. Printre acestea, se numără proiectele de acte normative care reglementează diverse aspecte ale procesului de investigare și prevenire a infracțiunilor digitale, contribuind la întărirea securității cibernetice și la protejarea drepturilor fundamentale ale cetățenilor.

În paralel, se planifică modificarea Codului de procedură penală și a altor acte normative relevante pentru a alinia legislația națională la standardele internaționale, în special la cel de-al doilea Protocol adițional la Convenția Consiliului Europei privind criminalitatea informatică. Aceste modificări vor întări capacitatea instituțiilor statului de a coopera eficient cu alte state în domeniul combaterii criminalității cibernetice, asigurând în același timp respectarea drepturilor fundamentale ale persoanelor implicate în procesele legale. De asemenea, Republica Moldova urmează să ratifice cel de-al doilea Protocol adițional la Convenția Consiliului Europei, care va

întări cooperarea internațională, în special în ceea ce privește schimbul de informații și divulgarea probelor electronice între autoritățile judiciare ale diferitelor state. Acest protocol va permite țării să participe activ la combaterea criminalității cibernetice la nivel global, contribuind la protejarea cetățenilor și a securității naționale.

În concordanță cu reglementările europene, Republica Moldova va adopta și Regulamentele și Directivele UE relevante, inclusiv Regulamentul (UE) 2023/1543 privind ordinele europene de divulgare a probelor electronice și Ordinul european de păstrare a probelor electronice, care reglementează procesul de obținere a probelor electronice în cadrul anchetelor transfrontaliere. Aceste măsuri vor sprijini autoritățile naționale relevante în realizarea unor investigații eficiente și în colaborarea cu alte state membre ale Uniunii Europene, facilitând astfel combaterea infracțiunilor cibernetice. În plus, se lucrează la elaborarea proiectelor de acte normative pentru alinierea la Directiva (UE) 2023/1544, Directiva UE 2019/713, Directiva 2013/40/UE și Directiva (UE) 2022/2555.

Prin aceste măsuri legislative, Republica Moldova își propune să se alinieze la standardele europene și internaționale în domeniul criminalității cibernetice, asigurându-se că instituțiile statului sunt bine echipate pentru a preveni și combate infracțiunile informatice. Acest cadru legislativ va întări capacitățile autorităților de investigare și urmărire penală, va sprijini cooperarea internațională în domeniul combaterii criminalității cibernetice și va proteja drepturile și securitatea cetățenilor în fața amenințărilor digitale.

Implementarea acquis-ului și consolidarea capacităților administrative

În cadrul eforturilor de consolidare a capacităților administrative ale Republicii Moldova în domeniul prevenirii și combaterii crimelor cibernetice, autoritățile naționale planifică o serie de măsuri menite să îmbunătățească eficiența răspunsului la amenințările digitale și să sporească protecția cetățenilor. Printre aceste măsuri se numără dezvoltarea unor acțiuni active de informare a populației cu privire la măsurile preventive și la modalitățile de raportare a infracțiunilor și contravențiilor comise în mediul online. De asemenea, autoritățile vor intensifica campaniile de informare a populației cu privire la disponibilitatea și funcționarea acestei platforme online, asigurându-se astfel că cetățenii sunt conștienți de instrumentele puse la dispoziție de autoritățile competente pentru raportarea infracțiunilor informatice.

În paralel, se preconizează creșterea numărului de unități de personal în cadrul Centrului pentru combaterea crimelor cibernetice, având în vedere planurile de regionalizare ale Poliției, ceea ce va permite o reacție mai rapidă și mai eficientă la nivel local în fața amenințărilor cibernetice. Pentru a sprijini aceste inițiative, Centrul va fi dotat cu instrumente inteligente de investigare, care vor spori capacitatea de a desfășura investigații complexe și de a răspunde la infracțiuni informatice tot mai sofisticate. În plus, angajații Centrului vor beneficia de instruire continuă, axată pe noile metode și tehnici de investigare a infracțiunilor cibernetice și conexe, astfel încât să fie pregătiți să facă față provocărilor emergente din domeniu.

Măsurile menționate vor contribui semnificativ la întărirea capacităților administrative și la crearea unui sistem de protecție mai eficient împotriva criminalității cibernetice în Republica Moldova.

Aspecte financiare (estimarea costurilor)

În vederea implementării măsurilor cu referire la cadrul legislativ (Anexa A) pentru domeniul *„Prevenirea și combaterea criminalității informatice”* sunt necesare mijloace financiare

estimative de aproximativ 2.113,54 mii lei, integral acoperite din bugetul de stat, iar pentru implementarea măsurilor cu referire la consolidarea capacităților administrative (Anexa B) pentru același domeniu sunt necesare mijloace financiare estimative de aproximativ 9.462,00 mii lei, dintre care suma costurilor de 1.780,00 mii lei este acoperită din bugetul de stat, suma de 2.000,00 mii lei este acoperită din asistență externă, iar suma de 5.682,00 mii lei reprezintă costul neacoperit.

24.1.6. Abuzul sexual asupra copiilor, inclusiv în mediul online

Prezentarea generală a situației

Abuzul sexual asupra copiilor, inclusiv în mediul online, reprezintă una dintre cele mai grave forme de încălcare a drepturilor fundamentale. Fenomenul nu doar că vulnerabilizează copilul în fața unor traume fizice și psihice, dar îi afectează profund dezvoltarea ca individ. Consecințele sunt devastatoare, influențând nu doar starea de bine a copilului în prezent, ci și capacitatea sa de a se integra și de a funcționa sănătos în societate pe termen lung.

Având în vedere amploarea și complexitatea fenomenului, inclusiv impactul tot mai mare al abuzului în mediul digital, Republica Moldova a recunoscut necesitatea unor măsuri eficiente de prevenire și protecție. Au fost adoptate măsuri concrete prin ratificarea unor tratate internaționale relevante și a modificat legislația națională pentru a respecta standardele internaționale. Aceste măsuri sunt necesare pentru asigurarea unui cadru legal care să prevină și să combată eficient abuzul și exploatarea sexuală a copiilor, asigurând totodată protecția lor într-un context tot mai digitalizat. Implementarea unui astfel de cadru normativ se dovedește a fi imperativă pentru a sprijini victimele și a descuraja făptuitorii, oferind copiilor un mediu mai sigur și mai protejat în fața acestor pericole. Astfel, în Republica Moldova se va institui un mecanism care va permite sistarea accesului la paginile web care conțin informații destinate și utilizate pentru pregătirea sau comiterea infracțiunilor, în special cele ce se referă la asigurarea unui ecosistem online sigur.

Cadrul legislativ

În cadrul legislației naționale și internaționale care reglementează protecția drepturilor copilului și combaterea abuzului sexual asupra acestora, inclusiv exploatarea în mediul online, Republica Moldova a adoptat și ratificat mai multe convenții și protocoale care reflectă angajamentele internaționale în domeniul protecției copiilor. Astfel, începând cu Convenția Organizației Națiunilor Unite privind Drepturile Copilului din 20 noiembrie 1989, ratificată de Republica Moldova la 25 februarie 1993, au fost încheiate importante acorduri care vizează prevenirea abuzului și exploatării copiilor. Protocolul Opțional privind Vânzarea de Copii, Prostituția Infantilă și Pornografia Infantilă a fost ratificat prin Legea nr. 29/2007, care reglementează măsurile de prevenire și sancționare a formelor de abuz și exploatare sexuală a copiilor. Totodată, Protocolul Opțional privind implicarea copiilor în conflicte armate, ratificat prin Legea nr. 15/2004, protejează copiii împotriva recrutării și utilizării acestora în conflicte armate, în timp ce Protocolul Opțional privind Drepturile Copilului în procedura de comunicare a fost ratificat prin Legea nr. 117/2022, și oferă mecanisme suplimentare de protecție și promovare a drepturilor copiilor în fața autorităților internaționale.

Un alt instrument este Convenția Consiliului Europei (CoE) privind Protecția Copiilor împotriva Exploatării Sexuale și Abuzului Sexual, cunoscută și sub denumirea de Convenția de la Lanzarote din 2007, care este în vigoare pentru Republica Moldova din 1 iulie 2012. Aceasta

stabilește măsuri clare pentru prevenirea abuzului sexual și protecția copiilor, incluzând aspecte legate de exploatarea sexuală în mediul online. La fel, Republica Moldova a ratificat Convenția CoE privind prevenirea și combaterea violenței împotriva femeilor și violenței domestice (Convenția de la Istanbul) prin Legea nr. 144/2021, care, deși se concentrează și asupra violenței împotriva femeilor, include și protecția copiilor în fața abuzurilor de orice fel. În plus, Convenția CoE privind Acțiunea împotriva Traficului de Ființe Umane, ratificată prin Legea nr. 67/2006, vizează combaterea traficului de copii, inclusiv în scopuri de exploatare sexuală, fiind un pilon important în cadrul legislației internaționale împotriva abuzului sexual asupra copiilor, la care Republica Moldova este parte. Instrumentele internaționale menționate constituie fundamentul legal al măsurilor de protecție a copiilor în Republica Moldova, inclusiv împotriva abuzurilor sexuale și exploatării în mediul online, asigurând o abordare cuprinzătoare și integrată în domeniul drepturilor copilului.

Pe plan intern, Republica Moldova se bucură de un cadru legislativ vast în domeniul protecției copiilor împotriva abuzului sexual, inclusiv în mediul online, bazându-se pe o serie de acte normative care reglementează atât prevenirea, cât și combaterea acestui fenomen. Printre cele mai importante reglementări se enumeră Codul penal, care incriminează abuzul sexual asupra copiilor și alte infracțiuni grave, și Codul de procedură penală, care reglează activitățile procesuale pe marginea cauzelor. În plus, Legea nr. 140/2013 privind protecția specială a copiilor aflați în situație de risc și a celor separați de părinți asigură mecanisme de protecție pentru minorii vulnerabili. De asemenea, legislația include Legea nr. 241/2005 privind prevenirea și combaterea traficului de ființe umane și Legea nr. 137/2016 cu privire la reabilitarea victimelor infracțiunilor, care protejează victimele abuzului și asigură sprijinul necesar în procesul de recuperare.

În ceea ce privește protecția online, Legea nr. 20/2009 privind prevenirea și combaterea criminalității informatice reglementează instrumentele disponibile pentru sistarea accesului la pagina web ce conține informații privind instrumentele disponibile pentru sistarea accesului la pagina web ce conține informații privind faptele de abuz și exploatare sexuală, iar Hotărârea Guvernului nr. 270/2014 stabilește un mecanism intersectorial de cooperare pentru identificarea și sprijinirea copiilor victime ale violenței și exploatării. Totodată, Guvernul Republicii Moldova a adoptat Hotărârea nr. 347/2022, aprobând Programul național pentru protecția copilului pentru perioada 2022-2026, cu trei obiective principale: consolidarea sistemului de protecție al copilului, promovarea toleranței zero față de violența asupra copiilor și asigurarea unui mediu familial sigur pentru dezvoltarea lor. Punctul 13 din Planul de acțiuni prevede elaborarea Planului național pentru siguranța online a copiilor, care cu succes a fost integrat în planul de acțiuni de bază în temeiul Hotărârii Guvernului nr. 676 din 02.10.2024. De asemenea, a fost aprobat Programul de prevenire și combatere a traficului de ființe umane pentru perioada 2024-2028 prin Hotărârea Guvernului nr. 715/2023.

În context, se menționează că legislația Republicii Moldova este **parțial aliniată** la prevederile Directivei 2011/93 a Parlamentului European și a Consiliului, care vizează combaterea abuzului sexual asupra copiilor, exploatarea sexuală a acestora și pornografia infantilă, precum și la înlocuirea Deciziei-cadru 2004/68/JAI a Consiliului. În prezent, autoritățile responsabile se află în etapa de votare a proiectului de lege în lectura a doua, care va asigura alinierea deplină a Directivei în legislația națională.

În continuare, pentru a sprijini victimele infracțiunilor, inclusiv ale abuzului sexual, Hotărârea Guvernului nr. 708/2019 a stabilit regulamentul-cadru pentru organizarea și

funcționarea Centrului regional de asistență integrată a copiilor victime/martori ai infracțiunilor, împreună cu standardele minime de calitate. Acest centru oferă un suport complet și integrat pentru copiii victime ale infracțiunilor, inclusiv prin acordarea de asistență psihologică, socială și juridică, asigurându-se astfel că aceștia beneficiază de toate resursele necesare pentru recuperare într-un mediu sigur și susținător. În paralel, Hotărârea Guvernului nr. 519/2022 reglementează organizarea și funcționarea Serviciului de asistență telefonică gratuită pentru copii, un instrument pentru prevenirea abuzului și pentru intervențiile rapide în caz de urgență. Prin acest serviciu, copiii pot solicita ajutor anonim și gratuit, ceea ce contribuie semnificativ la protejarea lor, mai ales în situațiile în care nu pot apela la alți membri ai familiei sau autorități. Totodată, reglementările impun standarde minime de calitate pentru asigurarea eficienței și profesionalismului în acordarea ajutorului.

Cumulativ, se menționează că prin Dispoziția Guvernului nr. 206-d/2024 au fost stabilite un set de măsuri pentru implementarea recomandărilor Comitetului Lanzarote, având ca scop consolidarea protecției copiilor împotriva exploatării și abuzurilor sexuale, în conformitate cu Convenția CoE pentru protecția copiilor. Aceste măsuri sunt destinate să asigure aplicarea completă și eficientă a prevederilor Convenției Lanzarote și recomandărilor Comitetului Lanzarote pe teritoriul Republicii Moldova, pentru perioada 2025-2026. Dispoziția include acțiuni concrete ce vizează întărirea legislației naționale, dezvoltarea unor mecanisme de protecție interinstituționale și formarea unor rețele de cooperare între autoritățile relevante și organizațiile societății civile. Astfel, Guvernul își propune să răspundă în mod sistematic și eficient provocărilor legate de protecția copiilor, inclusiv prin măsuri ce vizează prevenirea, identificarea timpurie și intervenția rapidă în cazurile de abuz sexual asupra copiilor.

Cadrul administrativ

În Republica Moldova pentru prevenirea și combaterea abuzului sexual asupra copiilor, inclusiv în mediul online, sunt asigurate de mai multe entități și organizații cheie, precum Ministerul Afacerilor Interne, Ministerul Muncii și Protecției Sociale, Procuratura pentru Combaterea Criminalității Organizate și Cauze Speciale, Ministerul Educației și Cercetării și Institutul Național al Justiției din cadrul Ministerului Justiției.

Centrul de Combatere a Traficului de Persoane subordonată Inspectoratului Național de Investigații al Inspectoratului General al Poliției deține jurisdicție pe întreg teritoriul Republicii Moldova. Centrul investighează infracțiuni privind traficul de ființe umane și infracțiuni conexe, incluzând cazuri de trafic de copii și exploatare sexuală, în special cele cu caracter transfrontalier, în colaborare cu subdiviziunile teritoriale ale Poliției din țară. În urma reformelor, Centrul a fost reorganizat în 2023, iar personalul său a fost redus de la 40 la 21 de posturi, fiind structurat în două secții de investigație. Actualmente, activitatea Centrului se concentrează pe descoperirea și investigarea cazurilor de trafic de ființe umane, implicând organizarea și desfășurarea activităților speciale de investigații și colaborarea cu alte entități pentru identificarea victimelor și făptașilor. De asemenea, Centrul facilitează accesul victimelor la servicii de protecție și asistență, evaluând riscurile și sprijinind repatrierea victimelor identificate în străinătate. La fel, Centrul desfășoară și activități de prevenire, inclusiv identificarea potențialelor victime și informarea publicului despre riscurile traficului de ființe umane, colaborând cu ONG-uri, mass-media și instituții publice pentru a reduce aceste riscuri. În plus, Centrul participă la elaborarea de acte normative și politici naționale destinate combaterii traficului de ființe umane și colaborează cu organizații internaționale și instituții naționale pentru a implementa campanii și programe comune.

Totodată, Centrul pentru combaterea crimelor cibernetice asigură combaterea infracțiunilor informatice grave comise prin utilizarea sistemelor informatice, precum și exploatarea sexuală a copiilor prin intermediul tehnologiilor informaționale. Printre funcțiile sale principale se enumeră investigarea infracțiunilor, furnizarea de asistență tehnică în aceste investigații, colaborarea cu instituții naționale și internaționale, gestionarea bazelor de date și analiza tendințelor infracționale, cu scopul de a dezvolta măsuri de prevenire și intervenție. Angajații Centrului beneficiază de formare specializată în colaborare cu INTERPOL, având acces la baza de date internațională „ICSEA" care include imagini și informații din cazuri de exploatare sexuală a minorilor. Centrul colaborează cu instituții internaționale precum Europol, Interpol, Eurojust, Consiliul Europei și altele.

Subsidiar, în iunie 2014, în Republica Moldova a fost lansată linia gratuită 116 111 (Telefonul Copilului) oferind un serviciu social național, confidențial și disponibil 24/7, care include consiliere psiho-emoțională și informații despre drepturile copilului. Serviciul tratează fiecare caz de risc individual, respectând principiul nediscriminării și promovând interesul superior al copilului, și colaborează cu autoritățile responsabile de protecția acestora. Telefonul Copilului este gestionat de Ministerul Muncii și Protecției Sociale și implementat de o organizație neguvernamentală. Serviciile sunt accesibile gratuit și prin chat pe telefonulcopilului.md și Skype la TelefonulcopiluluiMoldova116111. În februarie 2023, a fost semnat un acord între Inspectoratul General al Poliției și Centrul Internațional „La Strada" pentru raportarea materialelor de abuz sexual asupra copiilor, iar în aprilie 2023, Centrul Internațional „La Strada" a devenit membru al rețelei internaționale „INHOPE". Orice persoană care descoperă un caz de abuz sexual asupra unui copil este obligată să informeze Poliția.

În ceea ce privește prevenirea victimizării copiilor și implicarea lor în acte ilegale, polițiștii aplică măsuri de prevenire primară, secundară și terțiară orientate în acest sens. Prevenirea primară include campanii educaționale, activități în școli și promovarea unei culturi anti-violente, stimulând cooperarea cetățenilor și raportarea cazurilor ilegale, iar revenirea secundară implică colaborarea Poliției cu autoritățile locale și instituțiile competente pentru a preveni cazurile de victimizare și implicare a copiilor în acte ilegale.

O altă subdiviziune a Inspectoratului General al Poliției cu competențe în prevenirea abuzului sexual asupra minorilor este Secția Siguranța Minorilor a Direcției Ordine Publică a Inspectoratului Național de Securitate Publică. În domeniul coordonării interacțiunii comunitare, siguranței minorilor și activităților de patrulare, aceasta monitorizează implementarea politicilor în domeniul ordinii publice, siguranței, protecției drepturilor copilului și alte activități. Totodată, Secția coordonează, monitorizează și asigură controlul asupra activității subdiviziunilor teritoriale ale Inspectoratului General al Poliției, participă la organismele colective (consilii, comisii) constituite în cadrul autorităților publice centrale, colaborează cu autoritățile competente în domeniul protecției drepturilor copilului și contribuie la dezvoltarea unor ghiduri și recomandări pentru eficientizarea activităților poliției în comunitate.

Totodată, subdiviziunile teritoriale ale Poliției includ Secțiile de Urmărire Penală și Secțiile de Investigare a Infracțiunilor, ambele având rol în prevenirea și combaterea abuzului sexual asupra copiilor, inclusiv în mediul online. Secția de Urmărire Penală, parte din Inspectoratul de Poliție Teritorial, investighează infracțiunile și inițiază urmărirea penală atunci când există indicii de comitere a unor fapte ilegale. Aceasta se ocupă cu descoperirea infracțiunilor, administrarea probelor și protejarea drepturilor fundamentale ale persoanelor implicate, asigurându-se că

legislația procesual-penală este respectată pe parcursul procesului penal. La rândul său, Secția de Investigare a Infracțiunilor are ca scop principal identificarea și investigarea infracțiunilor, inclusiv abuzurile sexuale, și urmărirea infractorilor. Activitățile sale includ organizarea de anchete speciale pentru combaterea criminalității, protejarea ordinii publice și a drepturilor persoanelor, precum și identificarea infractorilor și a victimelor, inclusiv în cazurile de abuz sexual asupra copiilor și infracțiuni online.

Totodată, cadrul reglementar național impune cooperarea între autoritățile de tutelă, precum și cooperarea intersectorială în domeniul protecției copilului, astfel încât autoritățile locale și teritoriale de tutelă sunt obligate să colaboreze atât orizontal, cât și vertical, în cadrul sistemului de protecție a copilului. De asemenea, angajații autorităților publice centrale și locale, ai structurilor, instituțiilor și serviciilor subordonate acestora, care activează în domeniile asistenței sociale, educației, protecției sănătății și altele, trebuie să colaboreze conform mecanismului de cooperare intersectorială aprobat de Guvern (HG 270/2014), prin echipe multidisciplinare, inclusiv pentru identificarea și intervenția în cazurile de violență și abuz sexual.

În ordinea celor expuse, se menționează Ministerul Muncii și Protecției Sociale joacă este responsabil de implementarea politicii guvernamentale pentru prevenirea și combaterea abuzului sexual asupra copiilor, inclusiv în mediul online, asigurându-se că legislația națională este respectată și aliniată la standardele internaționale în acest domeniu. Printre responsabilitățile principale ale Ministerului se numără elaborarea de acte normative, politici și analize care vizează protecția copiilor împotriva abuzurilor sexuale, precum și coordonarea acțiunilor interinstituționale pentru prevenirea acestor tipuri de abuzuri. Ministerul colaborează activ cu instituții internaționale și organizații non-guvernamentale, sprijinind proiectele de prevenire a abuzului sexual asupra minorilor și dezvoltarea unor mecanisme de protecție în mediul online. La fel, Ministerul monitorizează în permanență poziția Republicii Moldova în indicatorii internaționali și dezvoltă propuneri pentru îmbunătățirea acestora, concentrându-se pe crearea unui cadru legislativ eficient în domeniul protecției copiilor. De asemenea, Ministerul se ocupă de implementarea Acordului de Asociere cu Uniunea Europeană, contribuind la alinierea legislației naționale la reglementările europene privind prevenirea și combaterea abuzului sexual asupra minorilor.

În ceea ce privește prevenirea abuzului sexual asupra copiilor, Ministerul coordonează activitățile autorităților administrative subordonate și instituțiilor publice pentru asigurarea furnizării de servicii specifice, cum ar fi asistența socială, consilierea victimelor, precum și plasamentul în centrele de protecție specializate. Acesta se ocupă de gestionarea și monitorizarea programelor de prevenire și combatere a abuzului sexual asupra copiilor, incluzând educația pentru siguranța online, pentru a răspunde la riscurile crescute în mediul digital. Ministerul are, de asemenea, un rol important în coordonarea și implementarea măsurilor de protecție socială pentru copiii victime ale abuzului sexual, inclusiv prin programele de reintegrare familială, consiliere psihologică și sprijin pentru familiile afectate.

Managementul de caz în domeniul protecției copilului este imperativ pentru identificarea rapidă a cazurilor de abuz sexual și implementarea unor intervenții coordonate. Acesta include evaluarea inițială a cazurilor de abuz, protecția copilului în mediul online și asigurarea unui cadru legal și de suport pentru victimele abuzului sexual. Ministerul garantează printr-un mecanism intersectorial identificarea, evaluarea și monitorizarea cazurilor de abuz sexual asupra copiilor, atât în mediul fizic, cât și online, oferind protecție adecvată. După evaluarea cazului, managerul de caz, în colaborare cu echipa multidisciplinară, întocmește planul de asistență, care stabilește acțiunile,

măsurile de protecție și termenele pentru implementare. Aceste acțiuni trebuie să răspundă nevoilor copilului și familiei, fiind adaptate resurselor disponibile și așteptărilor acestora.

Conform Hotărârii Guvernului nr. 270/2024 și Ordinului Ministerului Sănătății nr. 445/2015, instituțiile medicale sunt obligate să înregistreze și să raporteze cazurile de abuz și să acorde servicii medicale complete copiilor, inclusiv celor în risc, participând la activitățile echipelor multidisciplinare și implementând măsuri de prevenire. Victimele minore ale infracțiunilor sexuale beneficiază de protecție juridică, asistență din partea unui avocat, audiere în spații special amenajate și consiliere psihologică. De asemenea, se aplică măsuri de protecție conform Codului de procedură penală. În cadrul Centrului de Medicină Legală, se efectuează examinări medico-legale detaliate ale victimelor de abuz fizic și sexual, având experți judiciari specializați.

În martie 2022, a fost înființat Centrul Regional de Asistență Integrată pentru copii victime/martori ai infracțiunilor în municipiul Bălți, care oferă asistență psihologică, juridică, medicală și socială, asigurând intervenții coordonate și suport pentru familii și reprezentanți legali.

Totodată, Procuratura pentru Combaterea Criminalității Organizate și Cauzelor Speciale desfășoară activități pentru combaterea abuzului sexual asupra copiilor, inclusiv în mediul online, având atribuții în urmărirea penală a infracțiunilor de trafic de ființe umane, exploatare sexuală și alte infracțiuni conexe. Acesta conduce anchete penale privind cazurile de abuz sexual asupra minorilor, inclusiv cele care implică rețele online, și se ocupă cu cercetarea infracțiunilor comise de organizații criminale în acest domeniu. În cadrul Procuraturii pentru Combaterea Criminalității Organizate și Cauzelor Speciale, a fost înființat Biroul Antitrafic și de investigare a crimelor cibernetice, care se concentrează pe combaterea abuzurilor sexuale online și protecția copiilor împotriva exploatării sexuale. Procurorii specializați lucrează în această direcție, implementând legislația relevantă pentru prevenirea și combaterea infracțiunilor ce vizează copii. În paralel, în conformitate cu standardele internaționale și cu prevederile Convenției privind Drepturile Copilului, au fost desemnați procurori specializați în domeniul protecției copiilor în toate birourile teritoriale ale procuraturii. Aceștia sunt implicați activ în investigarea cazurilor de abuzuri și în colaborarea cu alte instituții pentru protejarea copiilor de orice formă de abuz, inclusiv în mediul digital.

În perioada 2020-2023, în cadrul Programului „Intersection. Zona sigură online”, au fost implementate activități menite să sprijine protecția copiilor în mediul online. Printre acestea se numără conferințele naționale, workshop-urile pentru schimbul de bune practici, și instruirile pentru profesori, pentru a le oferi acestora resursele necesare în gestionarea siguranței copiilor în mediul digital. De asemenea, au fost create ghiduri educaționale și materiale informative, distribuite în colaborare cu Centrul Internațional „La Strada”, pentru a sprijini educația continuă a părinților și cadrelor didactice privind siguranța online a copiilor.

În ceea ce privește competențele Institutului Național al Justiției în domeniu, acesta formează profesioniștii din sistemul judiciar pentru a aborda eficient cazurile de abuz sexual asupra copiilor. Aceste instituții colaborează pentru a asigura protecția și prevenirea abuzurilor asupra copiilor.

Planuri de viitor
Planuri legislative

În contextul dificultăților actuale întâmpinate în procesul de intervenție în cazurile de abuz și exploatare sexuală a copiilor, inclusiv în mediul online, este evidentă necesitatea unor măsuri legislative mai eficiente și adaptate realităților tehnologice în continuă schimbare. În acest sens, pentru perioada următoare, se preconizează implementarea și transpunerea completă a Directivei 2011/93/UE, care vizează protecția copiilor împotriva abuzului și exploatării sexuale, și a Regulamentului (UE) 2021/1232, adoptat de Parlamentul European și Consiliul Uniunii Europene pe 14 iulie 2021. Acest regulament introduce o derogare temporară de la anumite dispoziții ale Directivei 2002/58/CE, reglementând utilizarea tehnologiilor de către furnizorii de servicii de comunicații interpersonale care nu se bazează pe numere, în scopul procesării datelor cu caracter personal și a altor informații relevante pentru combaterea abuzului sexual online asupra copiilor. Astfel, aceste măsuri legislative vor reprezenta un pas în întărirea protecției copiilor și în eficientizarea mecanismelor de prevenire și combatere a abuzului sexual, inclusiv în mediul digital, un domeniu care a devenit tot mai vulnerabil în fața riscurilor și exploatării online.

Implementarea acquis-ului și consolidarea capacităților administrative

Urmare a transpunerii și modificării cadrului normativ *(alinierea la Directiva 2011/93/UE și la Regulamentul (UE) 2021/1232 al Parlamentului European și al Consiliului din 14 iulie 2021 privind o derogare temporară de la anumite dispoziții ale Directivei 2002/58/CE și a Regulamentului (UE) 2024/1307 al Parlamentului European și al Consiliului din 29 aprilie 2024 de modificare a Regulamentului (UE) 2021/1232 privind o derogare temporară de la anumite dispoziții ale Directivei 2002/58/CE în ceea ce privește utilizarea tehnologiilor de către furnizorii de servicii de comunicații interpersonale care nu se bazează pe numere pentru prelucrarea datelor cu caracter personal și a altor date în scopul combaterii abuzului sexual online asupra copiilor)* este importantă elaborarea metodologiilor, ghidurilor și instrucțiunilor de lucru pentru specialiștii din sectorul justiției în vederea cercetării noilor categorii de infracțiuni, și anume aprobarea Metodologiei privind examinarea cazurilor de abuz și exploatare sexuală a copiilor, prin utilizarea tehnologiilor online, cât și aprobarea Ghidurilor/ Instrucțiunilor privind aplicarea de către organele de drept a prevederilor legale cu privire la violența sexuală asupra copiilor

La fel, în vederea asigurării protecției și asistenței victimelor minore, se propune extinderea rețelei de Centre regionale de asistență integrată a copiilor victime/martori ai infracțiunilor (Centrul Barnahus) în regiunea Centru și Sud a țării (2 unități).

Aspecte financiare (estimarea costurilor)

În vederea implementării măsurilor cu referire la cadrul legislativ (Anexa A) pentru domeniul *„Abuzul sexual al copiilor, inclusiv online”* sunt necesare mijloace financiare estimative de aproximativ 207,90 mii lei, integral acoperite din bugetul de stat, iar pentru implementarea măsurilor cu referire la consolidarea capacităților administrative (Anexa B) pentru același domeniu sunt necesare mijloace financiare estimative de aproximativ 2.534,00 mii lei, integral acoperite din bugetul de stat.

24.1.7. Traficul armelor de foc, inclusiv controlul armelor de foc, componentelor esențiale și muniției

Prezentarea generală a situației

Traficul de arme de foc reprezintă una dintre cele mai grave amenințări la adresa securității naționale și internaționale, fiind strâns legat de activitățile infracționale organizate și de instabilitatea regiunilor afectate de conflicte armate sau de violență. Controlul armelor de foc, al componentelor esențiale și al munițiilor se impune pentru prevenirea acestui fenomen și pentru asigurarea unui mediu sigur și protejat pentru cetățeni.

În contextul globalizării și al evoluției tehnologiilor de fabricație și transport, traficul ilicit de arme de foc a căpătat o amploare deosebită, iar reglementările și măsurile internaționale în acest domeniu devin tot mai stringente. Pentru a combate eficient acest fenomen, este necesar să existe o coordonare internațională puternică, politici stricte de control al armelor și o colaborare constantă între autoritățile naționale și organizațiile internaționale. În această direcție, abordările legislative și operaționale trebuie să fie adaptate la noile provocări, pentru a limita accesul ilegal la arme de foc și muniție și pentru a proteja astfel drepturile fundamentale ale individului și siguranța publică.

Cadrul legislativ

Cadrul legislativ al Republicii Moldova este **parțial aliniat** la acquis-ul Uniunii Europene. Pe de altă parte, autoritățile continuă procesul de armonizare a legislației și consolidare a instituțiilor în domeniul controlului armelor de foc, componentelor esențiale și munițiilor, având ca scop alinierea la standardele Uniunii Europene. În acest context, țara noastră este parte la principalele instrumente internaționale relevante, cum ar fi Protocolul împotriva fabricării și traficului ilegal de arme de foc, piese și componente ale acestora, precum și de muniții, adițional la Convenția Națiunilor Unite împotriva criminalității transnaționale organizate, adoptat pe 31 mai 2001 la New York, ratificat prin Legea nr. 224/2005. De asemenea, Moldova este semnatară a Convenției Națiunilor Unite împotriva criminalității transnaționale organizate, ratificată prin Legea nr. 15/2005, și a Tratatului privind comerțul cu arme, care a intrat în vigoare pe 26 iunie 2015, prin Legea nr. 105/2015.

Republica Moldova implementează obiectivele Planului de acțiune al Uniunii Europene privind combaterea traficului de arme de foc, prin colaborarea cu Centrul de Coordonare pentru Controlul Armelor Mici și Ușoare din Europa de Sud-Est și de Est (SEESAC) și prin participarea activă în cadrul acțiunilor operaționale EMPACT dedicate combaterii traficului ilicit de arme. Începând cu anul 2021, autoritățile din Republica Moldova au început aplicarea procedurii de marcaj pentru trasabilitatea armelor de foc, în conformitate cu standardele Uniunii Europene. Au fost adoptate măsuri pentru îmbunătățirea sistemului de evidență, trasabilitate și control al armelor, incluzând modernizarea infrastructurii IT, implementarea procedurilor de marcaj și distrugere a armelor retrase din circulație, dar și instruirea continuă a forțelor de ordine în domeniul investigării și prevenirii traficului de arme.

Cadrul legislativ național care reglementează acest domeniu este cuprinzător și include norme pentru controlul și reglementarea traficului de arme de foc, cum ar fi: Codul penal, Codul de procedură penală, Codul contravențional, Legea nr. 130/2012 privind regimul armelor și munițiilor cu destinație civilă, Legea nr. 105/2015 pentru ratificarea Tratatului privind comerțul cu arme și Legea nr. 213/2024 privind controlul comerțului cu mărfuri strategice. În plus, legislația include Hotărârea Guvernului nr. 609/2018 privind aprobarea Conceptului Sistemului informațional automatizat „Registrul de stat al armelor” și Hotărârea Guvernului nr. 24/2025 cu privire la Sistemul național de control al comerțului cu mărfuri strategice în Republica Moldova, prin care s-a aprobat Regulamentul privind procedura de control al comerțului cu mărfuri

strategice. Reglementările vizate sunt necesare pentru asigurarea unui control eficient și a unei monitorizări constante asupra circulației armelor și muniților în Republica Moldova.

Cadrul administrativ

Traficul de arme de foc reprezintă o provocare majoră pentru Republica Moldova, în contextul geopolitic complex al regiunii, dar și în contextul unor factori istorici și economici care influențează securitatea națională. Circumstanțele, caracterizate prin instabilitate regională și vulnerabilități interne, au determinat autoritățile Republicii Moldova să adopte o serie de măsuri ferme și riguroase pentru a preveni și combate traficul ilegal de arme. Controlul și reglementarea strictă a armelor de foc, a componentelor esențiale și a muniților au devenit priorități de bază pentru asigurarea siguranței publice și protejarea integrității statului.

În acest context, Ministerul Afacerilor Interne deține un rol fundamental, având responsabilitatea principală în administrarea și monitorizarea armelor de foc, inclusiv în ceea ce privește autorizarea, evidența și controlul utilizării acestora. De asemenea, coordonează politica națională în domeniu, asigurând o abordare uniformă și coerentă. Inspectoratul General al Poliției, prin subdiviziunile sale specializate, analizează riscurile privind traficul ilegal de arme și colaborează cu agențiile internaționale pentru prevenirea acestui fenomen, acționând activ pentru a reduce impactul său asupra securității interne și externe. În plus, deține atribuții în gestionarea trasabilității armelor, un aspect de bază pentru identificarea și combaterea traficului ilegal.

Totodată, Inspectoratul General al Poliției de Frontieră și Serviciul Vamal sunt implicate activ în prevenirea introducerii ilegale de arme în țară. Serviciul de Protecție și Pază de Stat colaborează cu omologii din alte state, autorizând astfel introducerea, portul și folosirea armelor pe teritoriul Republicii Moldova în perioada vizitelor delegațiilor străine, în timp ce Ministerul Afacerilor Externe se concentrează pe dezvoltarea unor relații internaționale solide pentru implementarea tratatelor și acordurilor care reglementează comerțul și traficul de arme și muniții.

Serviciul Prevenirea și Combaterea Spălării Banilor are rolul de a investiga tranzacțiile financiare legate de traficul de arme, iar Serviciul de Informații și Securitate desfășoară activități de colectare și analiză a informațiilor privind amenințările la adresa securității naționale. Agenția Servicii Publice asigură ca toate documentele legate de comerțul cu arme sunt conforme cu legislația națională, iar Procuratura Generală și instanțele de judecată dețin competențe în procesul de sancționare a infracțiunilor legate de traficul de arme. În fața acestei amenințări complexe, o abordare interinstituțională și o cooperare națională și internațională strânsă sunt necesare pentru combaterea traficului de arme de foc și protejarea securității naționale a Republicii Moldova.

La nivel operațional, Republica Moldova participă activ în cadrul inițiativelor și acțiunilor coordonate de către EMPACT, colaborând cu alte state și agenții internaționale pentru a combate traficul de arme. Activitățile sunt sprijinite de baze de date naționale, precum „Registrul de Stat al Armelor”, și internaționale, precum iArms, prin intermediul INTERPOL și SIENA, pentru a asigura trasabilitatea armelor și monitorizarea eficientă a acestora. Astfel, Republica Moldova își întărește continuu capacitățile în domeniul controlului armelor de foc, contribuind la eforturile regionale și internaționale de prevenire a traficului ilicit de arme și a altor activități infracționale conexe.

Planuri de viitor

Planuri legislative

Pentru aderarea la Uniunea Europeană, Republica Moldova planifică alinierea cadrului legislativ național la acquis-ul european în domeniul combaterii traficului ilicit de arme de foc și muniții pentru a asigura o gestionare mai eficientă a armelor și munițiilor și de a preveni utilizarea ilegală a acestora. Un prim obiectiv constă în alinierea Legii nr. 130/2012 privind regimul armelor de foc și al munițiilor cu destinație civilă la Directiva UE 2021/555 a Parlamentului European și a Consiliului din 24 martie 2021, care se referă la controlul achiziționării și deținerii de arme, cu scopul de a întări măsurile de securitate și de a preveni proliferarea armelor de foc în rândul civililor. În acest sens, se va modifica Hotărârea Guvernului nr. 416/2021, care reglementează păstrarea informațiilor în Registrul de stat al armelor, pentru a asigura o mai bună urmărire și gestionare a datelor privind armele de foc. Un aspect important în procesul de aliniere legislativă va fi reglementarea aspectelor privind Pașaportul european pentru arme de foc, un document necesar pentru facilitarea controlului și trasabilității armelor, dar și stabilirea unor specificații tehnice clare pentru armele de alarmă și semnalizare. De asemenea, va fi reglementat termenul de păstrare a datelor referitoare la armele de foc, pentru a permite o identificare rapidă și precisă a acestora în scopuri de urmărire și prevenire a traficului ilegal.

Un alt pas semnificativ în alinierea legislației naționale la standardele europene va viza implementarea modificărilor prevăzute în Regulamentul de punere în aplicare (UE) 2018/337 al Comisiei Europene, care stabilește standardele și tehnicile de dezactivare a armelor de foc. Aceste modificări vor asigura că armele de foc dezactivate devin complet ireversibile și nu mai pot fi reutilizate, eliminând astfel riscurile de reactivare și utilizare ilegală. În paralel, se va realiza și alinierea legislației naționale la Directiva de punere în aplicare (UE) 2019/69 a Comisiei, care stabilește specificațiile tehnice pentru armele de alarmă și semnalizare, în conformitate cu reglementările prevăzute de Directiva 91/477/CEE a Consiliului privind controlul achiziționării și deținerii de arme.

Astfel, prin implementarea acestor planuri legislative, Republica Moldova va contribui la creșterea securității interne și externe, asigurând o gestionare eficientă a armelor de foc și munițiilor, în conformitate cu standardele internaționale și angajamentele sale în cadrul procesului de integrare europeană.

Implementarea acquis-ului și consolidarea capacităților administrative

Republica Moldova își reafirmă angajamentul ferm de a lupta împotriva traficului ilicit de arme și muniții, considerându-l un aspect de bază al securității naționale și un domeniu prioritar pentru integrarea în Uniunea Europeană. În acest sens, autoritățile vor pune în aplicare un set de măsuri complexe pentru a întări capacitatea instituțională de combatere a fenomenului. Printre aceste măsuri se numără intensificarea acțiunilor de sensibilizare a societății civile prin campanii de informare bazate pe principiul „politicii orientate spre problemă”. Campaniile vor încuraja predarea voluntară a armelor deținute ilegal, contribuind astfel la reducerea numărului de arme necontrolate aflate în circulație. De asemenea, autoritățile vor continua dezvoltarea și extinderea Registrului de stat privind SALW, având în vedere faza a II-a a acestui sistem, care va permite o monitorizare mai precisă și eficientă a armelor aflate în posesia cetățenilor și instituțiilor.

În paralel, se va construi un depozit modern de SALW în sudul țării, care va asigura un spațiu sigur și bine securizat pentru stocarea armelor confiscate sau depuse de cetățeni. Totodată, se vor crea camere speciale de păstrare a probelor în fiecare inspectorat de poliție teritorial, fiind îmbunătățită gestionarea și protecția acestora în cadrul investigațiilor. În acest context, va fi modernizat și laboratorul de tir experimental din cadrul Centrului Tehnico-Criminalistic și

Expertize Judiciare al Inspectoratului General al Poliției, astfel încât să corespundă celor mai înalte standarde ale Uniunii Europene.

Pentru a răspunde adecvat provocărilor aduse de traficul ilicit de arme și de utilizarea neautorizată a acestora, Republica Moldova se angajează, de asemenea, să investească semnificativ în formarea continuă a personalului din structurile de aplicare a legii, prin organizarea cursurilor de instruire și schimburilor de bune practici cu parteneri internaționali, pentru a îmbunătăți competențele acestora în domeniul combaterii infracționalității armate. Totodată, va fi asigurată modernizarea infrastructurii și echipamentelor necesare pentru desfășurarea activităților de prevenire și combatere a traficului ilicit, pentru a garanta un răspuns eficient și bine coordonat la provocările actuale.

Aspecte financiare (estimarea costurilor)

În vederea implementării măsurilor cu referire la cadrul legislativ (Anexa A) pentru domeniul *„Traficul de arme de foc (inclusiv controlul armelor de foc, al componentelor esențiale și al munițiilor)”* sunt necesare mijloace financiare estimative de aproximativ 189,08 mii lei, integral acoperite din bugetul de stat, iar pentru implementarea măsurilor cu referire la consolidarea capacităților administrative (Anexa B) pentru același domeniu sunt necesare mijloace financiare estimative de aproximativ 31.664,00 mii lei, dintre care suma costurilor de 775,00 mii lei este acoperită din bugetul de stat, suma de 26.789,00 mii lei este acoperită din asistență externă, iar suma de 4.100,00 mii lei reprezintă costul neacoperit.

24.1.8. Traficul de ființe umane

Prezentarea generală a situației

Traficul de ființe umane reprezintă o problemă complexă în Republica Moldova, ce afectează persoane de diverse vârste și genuri. Printre cele mai comune forme de exploatare se numără munca forțată, exploatarea sexuală comercială și cerșetoria. În ultimii ani, au apărut noi forme de trafic, cum ar fi implicarea bărbaților în transportul migranților ilegali din Asia și Orientul Mijlociu, cu 18 victime identificate în 2024, dar și utilizarea femeilor ca mame surogat, cu 3 victime din Republica Moldova în Republica Elenă și 4 din Uzbekistan în Ucraina. Conform statisticilor, majoritatea victimelor adulte sunt bărbați exploatați prin muncă, în timp ce femeile sunt cele mai afectate de exploatarea sexuală. În cazul copiilor, exploatarea sexuală comercială reprezintă cea mai frecventă formă de trafic, în special în rândul fetelor cu vârste între 15 și 17 ani, majoritatea cazurilor având loc pe teritoriul național. Alte forme de trafic care afectează copiii includ exploatarea prin muncă și cerșetoria, atât în țară, cât și în străinătate, victimele fiind de ambele sexe.

În ultimii ani, tehnologia informațională a fost tot mai frecvent utilizată de infractori pentru recrutarea și exploatarea victimelor, în special în cazurile de exploatare sexuală comercială. În 2024, cauzele penale ale poliției privind traficul de ființe umane și de copii au inclus și utilizarea tehnologiei informaționale de către infractori. Printre cazurile investigate se numără trafic de ființe umane (5 cazuri), trafic de copii (7 cazuri), proxenetism (3 cazuri), încălcarea inviolabilității vieții personale (10 cazuri), șantaj (3 cazuri) și pornografie infantilă (1 caz).

Cadrul legislativ

Traficul de ființe umane în Republica Moldova beneficiază de un cadru legislativ robust, **parțial aliniat** la acquis-ul Uniunii Europene, și reflectă angajamentele internaționale ale țării și eforturile constante pentru combaterea acestui fenomen. Republica Moldova a ratificat Convenția Națiunilor Unite (ONU) împotriva criminalității transnaționale organizate și Protocolul pentru prevenirea, reprimarea și pedepsirea traficului de persoane, în special femei și copii (Protocolul de la Palermo), în septembrie 2005. În mai 2006, a ratificat și Convenția Consiliului Europei (CoE) privind acțiunea împotriva traficului de ființe umane. Aceste instrumente internaționale constituie elemente fundamentale ale cadrului legal al Republicii Moldova, contribuind la integrarea acesteia în sistemele internaționale de protecție a drepturilor omului. Pentru a monitoriza implementarea eficientă a Convenției CoE, Grupul de experți al CoE privind acțiunea împotriva traficului de ființe umane (GRETA) evaluează periodic măsurile adoptate de Guvernul Republicii Moldova. În anul 2025, Republica Moldova a fost evaluată în cadrul celei de-a patra runde de monitorizare a implementării Convenției CoE privind acțiunea împotriva traficului de ființe umane. Raportul de evaluare a fost aprobat și publicat la data de 10 iunie 2025 (link).

De-a lungul anilor, autoritățile naționale au adoptat măsuri semnificative pentru dezvoltarea legislației și a cadrului instituțional destinat prevenirii și combaterii traficului de ființe umane. Aceste măsuri au vizat, pe de o parte, consolidarea mecanismelor de coordonare națională între actorii relevanți (autorități, agenții guvernamentale, organizații non-guvernamentale), iar pe de altă parte, au fost necesare pentru crearea unui cadru eficient de cooperare internațională. Aceste eforturi reflectă o abordare unitară și adaptată la evoluțiile globale și regionale ale fenomenului traficului de ființe umane. De asemenea, Republica Moldova a evoluat de la statutul de țară de origine a victimelor traficului de ființe umane la un rol de țară de tranzit și destinație. Această schimbare a impus ajustarea continuă a mecanismelor de răspuns ale autorităților, care s-au adaptat pentru a face față noilor realități și provocări generate de schimbările contextuale ale fenomenului. Astfel, legislația și politicile naționale s-au adaptat pentru a aborda complexitatea traficului de ființe umane, asigurându-se că măsurile de prevenire, protecție și intervenție sunt aliniate la dinamica internațională și la necesitățile interne ale țării.

Cadrul normativ național relevant pentru combaterea traficului de ființe umane în Republica Moldova cuprinde mai multe acte legislative, printre care Codul penal, Codul de procedură penală, Legea nr. 140/2013 privind protecția specială a copiilor aflați în situații de risc, Legea nr. 241/2005 privind prevenirea și combaterea traficului de ființe umane, Legea nr. 137/2016 privind reabilitarea victimelor infracțiunilor, Legea nr. 198/2007 privind asistența juridică garantată de stat și Legea nr. 59/2012 privind activitatea specială de investigații. În plus, Republica Moldova este într-un proces continuu de aliniere parțială la dispozițiile Directivei 2011/36/UE, care vizează prevenirea traficului de persoane și protejarea victimelor acestuia.

În ceea ce privește Legea nr. 241/2005, aceasta reglementează răspunsul la fenomenul traficului de ființe umane, abordându-l într-o manieră cuprinzătoare, ce include măsuri de prevenire, urmărirea penală a traficanților, protecția victimelor și colaborarea între diferitele entități implicate în domeniu. De asemenea, Legea nr. 137/2016 privind reabilitarea victimelor infracțiunilor stabilește condițiile necesare pentru asigurarea unui proces de reabilitare adecvat victimelor, protejându-le drepturile și oferindu-le suport prin servicii de consiliere psihologică, asistență juridică și compensare financiară.

Totodată, Strategia Națională de Dezvoltare „Moldova Europeană 2030” subliniază vulnerabilitatea migranților și a copiilor acestora în fața traficului de ființe umane și stabilește

obiective strategice pentru eliminarea acestui fenomen și a muncii forțate. Programul pentru prevenirea și combaterea traficului de ființe umane pentru perioada 2024-2028, împreună cu Planul de acțiuni aferent, vizează promovarea unei atitudini de toleranță zero față de traficul de persoane, consolidarea abilităților profesioniștilor și protejarea victimelor. În acest sens, Legea nr. 137/2016 privind reabilitarea victimelor infracțiunilor stabilește cadrul legal necesar pentru asigurarea condițiilor minime de reabilitare a victimelor și pentru protecția drepturilor și intereselor acestora. Reabilitarea se realizează prin oferirea de servicii de suport, atât publice, cât și private, destinate victimelor abuzurilor, violenței fizice, psihice sau sexuale, conform prevederilor legale, și anume: consiliere informativă privind drepturile și serviciile disponibile; consiliere psihologică; asistență juridică de stat; compensare financiară din partea statului pentru prejudiciile cauzate de infracțiuni. Programul de creare și dezvoltare a Mecanismului Național de Referire pentru protecția și asistența victimelor infracțiunilor pentru perioada 2022-2026 asigură respectarea drepturilor victimelor și soluționarea deficiențelor din sistemul național de referire.

Cadrul administrativ

Ministerul Justiției este responsabil pentru elaborarea politicilor punitive ale statului, în special în ceea ce privește incriminarea faptelor și reglementarea procedurilor de intervenție și activitate în cadrul procesului penal. Ministerul Afacerilor Interne garantează intervenția prin două structuri principale: Inspectoratul General al Poliției și Inspectoratul General al Poliției de Frontieră. Inspectoratul General al Poliției intervine prin subdiviziunile specializate, cum ar fi Inspectoratul național de investigații, care include Centrul pentru Combaterea Traficului de Persoane, ce se ocupă cu intervenția și examinarea sesizărilor referitoare la traficul de persoane (adulți și copii). Inspectoratul General al Poliției de Frontieră intervine prin Secția Combatere a Migrației Ilegale și Traficului de Ființe Umane. Procuratura Generală, prin procuraturile teritoriale și specializate, asigură conducerea urmăririi penale și susținerea învinuirii în instanță. Instanțele de judecată sunt responsabile pentru judecarea cazurilor, stabilirea vinovăției și aplicarea pedepsei penale. Ministerul Muncii și Protecției Sociale asigură, prin subdiviziunile sale teritoriale (Agenția pentru Gestionarea Serviciilor Sociale cu Specializare Înaltă și Agențiile Teritoriale de Asistență Socială), asistența și protecția victimelor. Ministerul Sănătății, prin instituțiile medico-sanitare, identifică cazurile și asigură examinarea și îngrijirea medicală a victimelor. Centrul Regional de Asistență Integrată a Copiilor Victime / Martori ai Infracțiunilor (Centrul Barnahus), în regiunea de nord a țării, asigură examinarea medicală și medico-legală a copiilor victime, oferind asistență informațională, socială, psihologică și audierea în cadrul procesului penal.

Republica Moldova gestionează cazurile de trafic de ființe umane prin Centrul pentru Combaterea Traficului de Persoane și Direcția Urmărire Penală din cadrul Inspectoratului național de investigații al Inspectoratului General al Poliției, subordonat Ministerului Afacerilor Interne, precum și prin Secția Combaterea Migrației Ilegale și Traficului de Ființe Umane din cadrul Inspectoratului General al Poliției de Frontieră. Activitatea procesuală a ofițerilor de urmărire penală și a celor de investigații este coordonată de procurorii din cadrul Biroului antitrafic și de investigare a crimelor cibernetice al Procuraturii pentru Combaterea Criminalității Organizate și Cauzelor Speciale.

Platformele de cooperare intersectoriale sunt importante în procesul de coordonare a activităților de dezvoltare, promovare, implementare și monitorizare a legislației și politicilor publice. Printre acestea se numără: Comitetul Național pentru Combaterea Traficului de Ființe Umane, care monitorizează politicile și coordonează eforturile autorităților și cooperarea cu actorii

internaționali, Grupul Coordonator Tehnic al Comitetului Național pentru Combaterea Traficului de Ființe Umane, care asigură implementarea rezoluțiilor și planificarea activităților, Consiliul Coordonator al Mecanismului Național de Referire pentru Protecția și Asistența Victimelor Infracțiunilor, un organ intersectorial care elaborează și monitorizează politicile de reabilitare a victimelor infracțiunilor sub coordonarea Ministerului Muncii și Protecției Sociale.

Asistența și protecția copiilor sunt garantate prin Mecanismul Interdepartamental aprobat prin Hotărârea Guvernului nr. 270/2014, care implică Ministerul Afacerilor Interne, Ministerul Sănătății, Ministerul Muncii și Protecției Sociale, Ministerul Educației și Cercetării, și Administrația Publică Locală. Intervenția coordonată în procesul penal, pentru a preveni revictimizarea copiilor, se desfășoară pe platforma Centrului Barnahus. Protecția și asistența victimelor adulte sunt asigurate prin Mecanismul Național de Referire pentru Protecția și Asistența Victimelor Infracțiunilor, cu ajutorul echipelor multidisciplinare teritoriale coordonate de specialiștii în domeniul violenței în familie și reabilitării victimelor infracțiunilor din cadrul Structurilor Teritoriale de Asistență Socială și / sau Agențiilor Teritoriale de Asistență Socială din subordinea Ministerului Muncii și Protecției Sociale, cu implicarea Ministerului Afacerilor Interne, Ministerul Sănătății, Autoritățile Publice Locale și ONG-urilor. Victimele beneficiază și de sprijin pe platforma serviciilor specializate de asistență și protecție a victimelor traficului de ființe umane, finanțate din bugetul de stat (Centrul de asistență și protecție a victimelor și potențialelor victime ale traficului de ființe umane mun. Chișinău, Serviciul de asistență și protecție a victimelor traficului de ființe umane pentru bărbați mun. Chișinău, Centrul maternal „ProFamilia” din Căușeni, Centrul maternal din Cahul, Centrul maternal „Pro-Femina” din Hâncești și Centrul de asistență socială a familiei și copilului „CREDO”).

De asemenea, Ministerul Muncii și Protecției Sociale exercită rolul de Unitate națională de coordonare a Mecanismului național de referire pentru protecția și asistența victimelor infracțiunilor, prin Direcția politici de asigurare a egalității.

La fel, Cancelaria de Stat, prin subdiviziunea sa specializată, coordonează activitățile de prevenire și combatere a traficului de ființe umane, monitorizează și evaluează realizarea politicilor în domeniu de către instituțiile competente la toate nivelurile administrației publice, creează grupuri de lucru interinstituționale pentru îmbunătățirea politicilor și coordonează procesul de elaborare a rapoartelor naționale și internaționale. De asemenea, susține campaniile de informare și sensibilizare a populației privind fenomenul traficului de ființe umane, în parteneriate cu organizațiile de dezvoltare.

Planuri de viitor

Planuri legislative

În domeniul combaterii traficului de ființe umane Republica Moldova își propune să adopte un set de măsuri legislative ambițioase, având în vedere atât alinierea la standardele internaționale, cât și necesitatea îmbunătățirii protecției victimelor și a eficienței în combaterea acestui fenomen. Un obiectiv pentru viitorul apropiat este transpunerea integrală a Directivei 2011/36/UE a Parlamentului European și a Consiliului din 5 aprilie 2011 privind prevenirea și combaterea traficului de persoane și protejarea victimelor acestuia, precum și de înlocuire a Deciziei-cadru 2002/629/JAI a Consiliului, care stabilește norme detaliate pentru prevenirea traficului de persoane, identificarea și protecția victimelor, precum și sancționarea traficanților, având în vedere

necesitatea actualizării normelor în concordanță cu reglementările europene și internaționale mai recente. Aceste modificări vor consolida cadrul legal existent și vor adresa lacunele în legislația națională, oferind un cadru mai coerent și eficient în combaterea traficului de ființe umane. De asemenea, se va asigura transpunerea integrală a Directivei 2004/81/CE din 29 aprilie 2004, care reglementează acordarea permisului de ședere persoanelor din țări terțe care sunt victime ale traficului de ființe umane sau care au fost implicate în acțiuni de facilitare a imigrației ilegale și care cooperează cu autoritățile competente. Aceasta va permite extinderea mecanismelor de protecție pentru victimele traficului de ființe umane, facilitând integrarea lor în societate și oferindu-le protecție pe termen lung.

Pe lângă modificările legislative preconizate, pentru buna lor implementare, se va pune accent pe consolidarea măsurilor de prevenire a traficului de persoane, dezvoltarea unor politici educaționale și informativ-educative pentru populație și profesioniști, precum și extinderea colaborării între instituțiile naționale și cele internaționale. De asemenea, va fi stimulată implementarea unor proceduri standardizate pentru identificarea victimelor și acordarea de asistență imediată acestora, asigurându-se că victimele beneficiază de protecție adecvată și de acces la resursele necesare pentru recuperare.

Implementarea acquis-ului și consolidarea capacităților administrative

Printre măsurile planificate pentru îmbunătățirea protecției victimelor traficului de ființe umane se numără o serie de acțiuni complexe menite să întărească sprijinul acordat acestora și să contribuie la prevenirea tipului dat de infracțiuni. În anul 2025, pentru a asigura accesibilitatea serviciilor de asistență și protecție destinate victimelor traficului de ființe umane, au fost renovate și adaptate trei centre de plasament – Centrul de Asistență și Protecție a Victimelor și Potențialelor Victime ale Traficului de Ființe Umane, Centrul Maternal „Pro Familia” din municipiul Căușeni și Centrul Maternal „Pro-Femina” din raionul Hîncești – astfel încât să corespundă necesităților specifice ale victimelor cu multiple vulnerabilități.

În continuare se vor consolida centrele de asistență și protecție pentru victimele traficului de ființe umane. Centrele vor beneficia de programe de instruire continuă pentru personalul care le deservesc, pentru a răspunde nevoilor specifice ale victimelor. Se vor orienta forțele spre îmbunătățirea accesibilității la Centre, asigurându-se că victimele pot beneficia rapid și eficient de serviciile oferite. Un alt obiectiv este oferirea de servicii complete de reintegrare pe termen lung, care să sprijine victimele în procesul de recuperare și adaptare în societate. Serviciile vor include asistență pentru găsirea unui loc de muncă, sprijin continuu după plasare, precum și monitorizarea evoluției fiecărui caz în parte.

Un element forte de îmbunătățirea a serviciilor este consolidarea cadrului normativ de reglementare a acestor servicii, dar și asigurării îmbunătățirii standardelor minime de activitate.

De asemenea, se va garanta accesul victimelor la o gamă largă de beneficii sociale și servicii, cum ar fi asistență medicală, educație, cazare sigură și consiliere psihologică. Victimele vor beneficia de asistență juridică garantată de stat, pentru a le asigura un proces legal corect și sprijin în fața autorităților.

Autoritățile își propun să îmbunătățească semnificativ capacitățile de intervenție ale Procuraturii în domeniul combaterii traficului de ființe umane, ceea ce include consolidarea expertizei și abilităților tehnice ale personalului procuraturii, cu scopul de a asigura o abordare eficientă și bine informată a cazurilor de trafic de ființe umane. În acest sens, se urmărește atingerea

unui nivel înalt de pregătire până în decembrie 2025. Nu în ultimul rând, autoritățile naționale își propun, printr-un plan pe termen mediu, să îmbunătățească semnificativ capacitățile de identificare a infracțiunilor de trafic de ființe umane, consolidând în paralel abilitățile instituțiilor responsabile pentru prevenirea acestora. Măsurile vor fi implementate până în decembrie 2027, cu scopul de a crea un sistem integrat și eficient de prevenire, identificare și combatere a traficului de ființe umane în Republica Moldova.

Aspecte financiare (estimarea costurilor)

În vederea implementării măsurilor cu referire la cadrul legislativ (Anexa A) pentru domeniul *„Traficul de ființe umane”* sunt necesare mijloace financiare estimative de aproximativ 73,50 mii lei, integral acoperite din bugetul de stat, iar pentru implementarea măsurilor cu referire la consolidarea capacităților administrative (Anexa B) pentru același domeniu sunt necesare mijloace financiare estimative de aproximativ 37.094,05 mii lei, dintre care suma costurilor de 1.134,05 mii lei este acoperită din bugetul de stat, suma de 2.110,00 mii lei este acoperită din asistență externă, iar suma de 33.850,00 mii lei reprezintă costul neacoperit.

24.1.9. Situații excepționale și de urgență

Prezentarea generală a situației

Domeniul situațiilor excepționale și de urgență este axat pe optimizarea interacțiunii și consolidarea capacităților autorităților administrației publice locale și centrale în domeniul gestionării situațiilor de urgență și excepționale și eficientizare a sistemului protecției civile. De asemenea, modernizarea și dezvoltarea capacităților de prevenire, pregătire și răspuns ale sistemului de protecție civilă al Republicii Moldova va asigura cetățenilor prestarea unor servicii de stat de calitate, ceea ce va contribui la reducerea numărului de victime și a pagubelor cauzate de situațiile de urgență și excepționale.

În eforturile sale de a schimba lucrurile în bine, în anul 2023, Republica Moldova a devenit membru cu drepturi depline al Mecanismului de Protecție Civilă al UE/European Civil Protection Mechanism, scopul căruia constă în consolidarea cooperării între țările UE și alte state participante (Islanda, Norvegia, Serbia, Macedonia de Nord, Muntenegru, Turcia, Bosnia și Herțegovina, Albania, Ucraina), pe segmentul protecției civile, în vederea îmbunătățirii prevenirii, pregătirii și răspunsului la dezastre, dintre care cele mai des întâmpinate pe plan național sunt inundațiile, secetele, incendiile de vegetație, cât și cele de tip tehnogen. De altfel, acești trei piloni (Prevention, Preparedness, Response) constituie repere de dezvoltare a Republicii Moldova în domeniul protecției civile, fiind prevăzuți anterior, și în Agenda de Asociere dintre Republica Moldova și Uniunea Europeană 2021-2027.

Cadrul legislativ

Cadrul național asociat domeniului situațiilor excepționale și de urgență este constituit, în mare parte din: Legea nr. 271/1994 cu privire la protecția civilă; Legea nr. 267/1994 privind apărarea împotriva incendiilor; Legea nr. 212/2004 privind regimul stării de urgență, de asediu și de război; Legea Inspectoratului General pentru Situații de Urgență nr. 93/2007; Hotărârea Guvernului nr. 1076/2010 cu privire la clasificarea situațiilor excepționale şi la modul de acumulare şi prezentare a informațiilor în domeniul protecției populației şi teritoriului în caz de situații excepționale; Hotărârea Guvernului nr. 803/2018 cu privire la Centrul de dirijare în situații excepționale al Comisiei pentru Situații Excepționale a Republicii Moldova și structurile de

asigurare a activității altor comisii pentru situații excepționale; Hotărârea Guvernului nr. 408/2017 pentru aprobarea Regulamentului-cadru privind suportul țării-gazdă în situații excepționale; Hotărârea Guvernului nr. 804/2024 cu privire la aprobarea Strategiei naționale de reducere a riscului la dezastre pentru perioada 2024-2030; Hotărârea Guvernului nr. 137/2019 cu privire la organizarea și funcționarea Inspectoratului General pentru Situații de Urgență.

Actualmente, Republica Moldova se află într-o etapă de tranziție de la mecanismele existente de gestionare a situațiilor excepționale – Comisia pentru Situații Excepționale a Republicii Moldova creată prin Hotărârea Guvernului nr. 1340/2001 – către noul cadru legal instituit prin Legea nr. 248/2025 privind managementul situațiilor de criză și Hotărârea Guvernului nr. 579/2025 privind organizarea și funcționarea Centrului Național de Management al Crizelor.

Este de menționat că Legea nr. 248/2025 privind managementul situațiilor de criză, care a intrat în vigoare la data de 1 septembrie 2025, instituie cadrul legal pentru asigurarea managementului situațiilor de criză şi stabileşte modul de realizare şi de coordonare a măsurilor întreprinse de autorități publice, instituții publice, operatori economici şi organizații necomerciale pentru a asigura prevenirea, pregătirea, răspunsul şi recuperarea după situații de criză, cu scopul protejării populației, ordinii publice şi altor domenii ale securității naționale. Se relevă că, odată cu intrarea în vigoare a Legii nr. 248/2025 privind managementul situațiilor de criză, au fost abrogate: noțiunea de „stare de urgență" prevăzută la art. 1 din Legea nr. 212/2004 privind regimul stării de urgență, de asediu şi de război; dispozițiile privind starea de urgență din capitolul II și III al Legii nr. 212/2004 privind regimul stării de urgenţă, de asediu şi de război.

Cadrul administrativ

Capacitățile limitate ale administrației publice locale, care se află în prima linie de gestionare a situațiilor de urgență şi excepționale, constituie una din principalele probleme care cauzează o reziliență subdezvoltată în fața acestora şi un nivel ridicat de vulnerabilitate la șocurile provocate de situațiile de urgență şi excepționale. Inspectoratul General pentru Situații de Urgență reprezintă entitatea specializată din cadrul Ministerului Afacerilor Interne, care are misiunea de a implementa politica de stat în domeniul protecției civile, apărării împotriva incendiilor, acordării primului ajutor calificat, prevenirii şi lichidării consecințelor situațiilor de urgență şi excepționale, desfășurării în siguranță a activităților nucleare şi radiologice în vederea asigurării securității populației, proprietății şi mediului prin realizarea unor măsuri unitare şi integrate menite să reducă riscurile de apariție a situațiilor de urgență şi excepționale. Numărul mare de situații de urgență şi excepționale, precum şi numărul victimelor rezultate din acestea, înregistrate anual pe teritoriul țării, indică asupra capacităților insuficiente şi subdezvoltate privind măsurile de prevenire şi informare a populației privind riscurile.

Este recomandabilă întărirea capacităților locale prin instruiri sistematice, dezvoltarea unor mecanisme clare de cooperare interinstituțională și alocarea constantă de resurse financiare pentru activități de prevenire și răspuns eficient la situațiile de urgență și excepționale.

În perioada anilor 2010-2024 în Republica Moldova au fost înregistrate 4305 situații excepționale, inclusiv 1329 cu caracter natural, 2866 cu caracter tehnogen și 110 cu caracter biologico-social. Numărul situațiilor excepționale a variat de la 206 până la 375 de cazuri pe an și a constituit în medie 300 cazuri de situații excepționale anual, având o ușoară tendință descendentă. Valoarea pagubelor materiale generate de aceste situații depășește 23 miliarde lei. În același timp,

din totalul situațiilor excepționale înregistrate în perioada anilor 2010 - 2024, pe teritoriul Republicii Moldova au fost raportate 166 de decese, dintre care 28 au fost copii, iar 1766 de persoane au suferit diferite traumatisme.

În același timp, datorită acțiunilor de prevenire realizate de către Inspectoratul General pentru Situații de Urgență s-a diminuat numărul de victime în ultimii 14 ani, de la 18 decedați și 108 de spitalizați în urma situațiilor de urgență/ excepționale în anul 2013, la 14 decedați și 30 spitalizați în anul 2024. Pierderea a 166 de vieți omenești în decurs de 14 ani din cauza situațiilor excepționale și 1766 persoane traumatizate reflectă un impact semnificativ și denotă o capacitate redusă de răspuns.

În acest sens, se atestă implicarea şi interesul insuficient al populației în prevenirea situațiilor de urgență şi excepționale. Reziliența la situațiile de urgență și excepționale ale țării constituie un domeniu care necesită aplicarea unor acțiuni coordonate, la nivel național și local, o abordare complexă, cu investire de resurse financiare și instituționale, aplicarea instrumentelor de sensibilizare și conștientizare asupra importanței anticipării și gestionării eficiente a situațiilor de urgență și excepționale.

Planuri de viitor

Planuri legislative

Procesul de aliniere a cadrului normativ la acquis-ul Uniunii Europene în domeniul situațiilor excepționale și de urgență prevede elaborarea cadrului normativ care să reglementeze participarea la activități internaționale a angajaților Inspectoratului General pentru Situații de Urgență, inclusiv în misiuni și exerciții. Urmare a unui studiu de fezabilitate, este în proces de elaborare proiectul de hotărâre de Guvern privind aprobarea Conceptului Sistemului național de avertizare publică (de notificare și avertizare a populației în Republica Moldova) și proiectul de hotărâre de Guvern privind Regulamentul de utilizare și gestionare a sistemului național de avertizare publică.

Implementarea acquis-ului și consolidarea capacităților administrative

În vederea consolidării capacităților Inspectoratului General pentru Situații de Urgență, se urmărește îmbunătățirea gradului de conștientizare al populației privind riscurile de dezastre, care va rezulta în reducerea numărului de victime și a pagubelor materiale. Totodată, prin acțiunile propuse, Republica Moldova urmărește dezvoltarea capacităților pentru furnizarea eficientă și extinsă a serviciilor de asistență internațională în domeniul protecției civile.

În prezent, capacitatea de pregătire a autorităților publice de toate nivelurile sunt diminuate din cauza lipsei unui sistem național de avertizare publică, care să asigure informarea şi modul corect de acțiune a populației amenințate de pericolul sau producerea situațiilor de urgență şi excepționale. În acest sens, ne propunem crearea unui sistem modern de înștiințare şi avertizare a populației, care să asigure un grad înalt de siguranță şi performanță, şi care să tindă spre o rată de acoperire de 100% a populației.

Absența unor condiții decente de cazare, dotarea insuficientă cu mijloace speciale (autospeciale de diferite tipuri, echipamente, accesorii, utilaje etc.), precum şi cu încăperi şi spații special amenajate, reduc capacitatea operațională şi de răspuns a Inspectoratului General pentru Situații de Urgență şi, implicit, afectează securitatea desfășurării intervențiilor, iar finanțarea

deficitară de la bugetul de stat a favorizat o degradare continuă a parcului de autospeciale de intervenție al Inspectoratului.

Tehnica învechită (circa 48% din tehnică are o vechime de peste 35 de ani) creează dificultăți majore în derularea activității de intervenție a pompierilor şi salvatorilor. În acest sens, Republica Moldova își propune renovarea parcului de autospeciale (achiziționarea a minim 40 autospeciale), cât și reconstruirea și/ sau construirea sediilor de salvatori și pompieri ale Inspectoratului General pentru Situații de Urgență (construcția Postului salvatori și pompieri Holercani a SSE Dubăsari a DSE mun. Chișinău, construcția Postului salvatori și pompieri Lipcani a SSE Briceni a DSE mun. Edineți, construcția USP Glodeni a DSE mun. Bălți, construcția USP Călărași a DSE mun. Ungheni).

Aspecte financiare (estimarea costurilor)

În vederea implementării măsurilor cu referire la cadrul legislativ (Anexa A) pentru domeniul *„Situații excepționale și de urgență”* sunt necesare mijloace financiare estimative de aproximativ 301,35 mii lei, integral acoperite din bugetul de stat, iar pentru implementarea măsurilor cu referire la consolidarea capacităților administrative (Anexa B) sunt necesare mijloace financiare estimative de aproximativ 621.098,33 mii lei, dintre care suma costurilor de 13.977,03 mii lei este acoperită din bugetul de stat, suma de 522.100,00 mii lei este acoperită din asistență externă, iar suma de 85.021,30 mii lei reprezintă costul neacoperit.

24.2.COOPERAREA ÎN DOMENIUL DROGURILOR

24.2.1. Prezentarea generală a situației

Republica Moldova continuă să își dezvolte capacitățile de prevenire și combatere a traficului ilicit de droguri, consumului de substanțe interzise și reducerii consecințelor acestora asupra societății. În acest context, cooperarea națională și internațională reprezintă pilonii de bază în dezvoltarea unei politici eficiente în domeniu. Autoritățile Republicii Moldova, precum Ministerul Afacerilor Interne, Ministerul Sănătății și Agenția Națională Antidrog, cooperează la un nivel avansat pentru a coordona măsurile de prevenire, control și asistență.

La nivel internațional, Republica Moldova este parte la multiple convenții ONU, inclusiv Convenția împotriva traficului ilicit de stupefiante și substanțe psihotrope din 1988, și colaborează activ cu organizații precum Europol, Interpol și Organizația Mondială a Sănătății. Cooperarea bilaterală cu statele vecine, România și Ucraina, joacă un rol important în gestionarea traficului transfrontalier. Parteneriatele sunt consolidate prin schimburi de informații, programe comune de instruire și proiecte finanțate de Uniunea Europeană. Eforturile continue de cooperare reflectă angajamentul Republicii Moldova de a aborda provocările legate de droguri într-o manieră holistică și integrată.

24.2.1.1. Cadrul legislativ

Cadrul legislativ al Republicii Moldova în domeniul prevenirii și combaterii utilizării ilicite a drogurilor este **parțial aliniat** la *acquis-ul UE*. O prevedere referitoare la crearea unui „sistem de avertizare timpurie” pentru noile substanțe psihoactive este inclusă în proiectul de lege privind circulația substanțelor narcotice, psihotrope, precursorilor și înlocuitorilor de droguri.

Strategia de dezvoltare a domeniului afacerilor interne pentru perioada 2022-2030 și Programul de prevenire și combatere a criminalității pentru anii 2022-2025, prevăd conectarea Republicii Moldova la Sistemul European de Avertizare Timpurie (EWS) pentru monitorizarea noilor substanțe psihoactive. Printre obiectivele stabilite se numără achiziționarea și instalarea a cel puțin două licențe de acces la sistem până în 2025. Totodată, în 2022 a fost aprobat Protocolul Clinic Național privind tulburările asociate utilizării substanțelor noi cu proprietăți psihoactive, aplicabil atât adulților, cât și copiilor.

Legislația națională este **parțial aliniată** la Decizia-Cadru a Consiliului 2004/757/JAI, care stabilește normele minime privind sancționarea traficului de droguri, și a integrat o parte din Recomandarea Consiliului din 18 iunie 2003 privind reducerea riscurilor asociate dependenței. Implementarea Strategiei Naționale de Sănătate 2030 și a altor programe naționale reflectă angajamentul Republicii Moldova de a preveni bolile transmisibile legate de consumul de droguri, cu excepția unor măsuri precum crearea centrelor supravegheate de consum. Totodată, pentru a combate în mod eficient producția și traficul de droguri la nivel național, este necesar de a implementa mecanisme eficiente de prevenire și combatere a fenomenelor asociate. În acest sens, a fost adoptată Hotărârea Guvernului Nr. 631/2023, care a actualizat tabelele și listele substanțelor narcotice, psihotrope și precursorilor supuși controlului, inițial stabilite prin Hotărârea Guvernului Nr. 1088/2004, prin includerea a 619 substanțe noi. În anul 2022, au fost identificate patru substanțe noi, iar în 2023, alte trei substanțe suplimentare au fost descoperite. Tot în 2023, autoritățile au desființat trei laboratoare de producție a drogurilor, 76 de grupuri criminale formate din două sau mai multe persoane și 48 de grupuri criminale organizate. De asemenea, s-a înregistrat o creștere a cazurilor identificate și investigate cu ajutorul tehnologiilor informaționale pentru monitorizarea traficului de droguri online, fiind raportate 45 de cazuri în 2023, comparativ cu 42 în 2022.

După aderarea Republicii Moldova la Platforma Multidisciplinară Europeană împotriva Amenințărilor Criminale (EMPACT) țara a participat la 27 Acțiuni Operaționale în domeniul combaterii drogurilor, structurate astfel:

- **6.1 - Planul de Acțiuni pentru Cannabis, Cocaină și Heroină:** O.A. - 2.5 (P); 2.6 (P); 2.7 (P); 3.4 (P); 3.7 (P); 6.1 (P); 7.1 (P); 8.1 (P); 8.5 (P);
- **6.2 - Planul de Acțiuni pentru Noi Substanțe Psihoactive și Droguri Sintetice:** O.A. - 2.6 (P); 3.1 (P); 3.2 (P); 4.1 (P); 6.1 (P).

Aceste inițiative reflectă **alinierea** Republicii Moldova la strategia Uniunii Europene pentru combaterea traficului de droguri, prin consolidarea cooperării transfrontaliere, actualizarea legislației și utilizarea tehnologiilor moderne pentru asigurarea unui control mai eficient. Deși nu există un document politic național generalizat în domeniul drogurilor, politicile actuale ale Republicii Moldova se concentrează asupra celor trei piloni din Strategia Uniunii Europene, și anume reducerea ofertei de droguri, a cererii de droguri și a riscurilor asociate consumului de droguri. Aceste politici sunt, totodată, aliniate la măsurile din Planul de Acțiune al Uniunii Europene privind Drogurile 2021-2025.

În ceea ce privește reducerea ofertei de droguri, Republica Moldova a adoptat și actualizat legislația relevantă, care incriminează producția, traficul și consumul de droguri. Colaborarea cu agențiile internaționale de aplicare a legii și crearea unei unități speciale dedicate combaterii traficului de droguri sunt măsuri primare. De asemenea, sunt desfășurate operațiuni antidrog naționale periodice, iar controlul strict al frontierelor și formarea continuă a poliției în identificarea

și combaterea traficului de droguri rămân priorități constante. Reducerea cererii de droguri se realizează prin prevenire, tratament și servicii de îngrijire. Prevenirea este implementată în școli, pentru copii, adolescenți și tineri, ca parte a curriculumului obligatoriu, și include activități pentru promovarea unui stil de viață sănătos. De asemenea, există intervenții bazate pe dovezi pentru tineri și grupuri vulnerabile, precum și măsuri de intervenție timpurie prin centre de sănătate prietenoase tineretului. Serviciile pentru persoanele care consumă droguri includ consiliere, tratament psihosocial și asistat medicamentos, terapie de întreținere cu opioide, reabilitare și reintegrare socială, iar tratamentul de dezintoxicare este acoperit de asigurarea de sănătate.

În ceea ce privește tratamentul dependenței de droguri și infecțiile asociate consumului de droguri, Legea nr. 713/2001 prevede terapie și asistență pentru consumatorii de droguri, cu un accent pe protejarea sănătății și drepturilor omului. Tratamentul dependenței de opiacee, prin terapie cu agonist opioide (OAT), a fost implementat din 2004 și extins în sistemul penitenciar. Reabilitarea utilizatorilor de droguri și serviciile psihosociale sunt reglementate conform standardelor stabilite în Regulamentul Cadru privind Organizarea Serviciului Social Integrat, iar serviciile integrate includ centre de zi, cazare tranzitorii și comunități terapeutice. Există centre de zi în cinci districte ale țării și o comunitate terapeutică în penitenciarul „Pruncul” pentru reabilitarea pe termen lung a deținuților.

În ceea ce privește reducerea riscurilor asociate consumului de droguri, Republica Moldova implementează programe bazate pe intervenții recomandate de OMS, UNAIDS și UNODC, aliniindu-se la Obiectivele de Dezvoltare Durabilă 2030 și la Convențiile Internaționale privind Drogurile. Programul de reducere a riscurilor a fost demarat în 1998 și include măsuri precum distribuirea de ace și seringi, testare pentru HIV, sifilis, HVC, HVB, TB, trimiterea pentru tratament și gestionarea supradozelor de droguri cu naloxon. Programele sunt implementate în 29 de unități administrativ-teritoriale și 18 instituții penitenciare de către organizații neguvernamentale și Administrația Națională a Penitenciarelor. Conform Legii nr. 382/1999, Agenția Medicamentului și Dispozitivelor Medicale gestionează controlul drogurilor prin Comitetul Național Permanent pentru Controlul Drogurilor. Deși procedura de includere a noilor substanțe psihoactive sub control nu este formal reglementată, aceasta implică informarea comitetului de organizațiile internaționale și Centrul de Expertiză Judiciară despre noile substanțe. Comitetul analizează informațiile primite și propune modificări care sunt supuse aprobării Ministerului Sănătății și Guvernului. Directiva UE 2017/2103 nu a fost transpusă, iar conceptul de „substanță psihoactivă nouă” este reglementat de un proiect de lege aflat în consultare.

În domeniul stocării și distrugerii drogurilor și a produselor medicamentoase utilizate în calitate de droguri, cadrul legislativ național reglementează cuprinzător procedurile și măsurile necesare pentru gestionarea acestora. Codul de procedură penală, prin alineatul (3) al Articolului 159 „Păstrarea Obiectelor Crimei și a Altora”, stabilește că substanțele stupefiante, substanțele psihoactive și precursorii pot fi păstrate ca probe în cantități mici (mostre), suficiente pentru a fi utilizate ca dovezi și pentru efectuarea expertizelor criminalistice, acestea fiind ambalate și sigilate de un expert. Cantitățile excedentare ale acestor substanțe trebuie predate instituțiilor autorizate sau distruse conform ordinului autorității de investigare, autorizată de către judecătorul de instrucție. Totodată, Legea nr. 382/1999 privind Circulația Substanțelor Narcotice și Psihotrope și a Precursorilor acestora reglementează politica statului în domeniul drogurilor, având ca obiective promovarea reglementării circulației substanțelor narcotice, protejarea sănătății publice și asigurarea securității sociale și de stat.

Hotărârea Guvernului nr. 128/2006 stabilește cerințele tehnice pentru facilitățile unde sunt depozitate substanțele narcotice, psihoactive și / sau precursorilor, impunând măsuri de protecție, cum ar fi sistemele de semnalizare multe-linii și de prevenire a incendiilor. De asemenea, Hotărârea Guvernului nr. 79/2006 reglementează cantitățile substanțelor narcotice și psihoactive depistate în circulația ilegală, stabilind criterii pentru clasificarea acțiunilor legate de droguri, în funcție de cantitățile identificate. În scopul actualizării reglementărilor, Hotărârea Guvernului nr. 223/2024 a adăugat 619 substanțe noi în lista substanțelor narcotice și psihoactive. Procedura de confiscare, păstrare și distrugere a drogurilor (probe) este reglementată la nivel interinstituțional prin Ordinul Interdepartamental nr. 41/237/164-0/315 din 7 iunie 2021, care stabilește instrucțiuni pentru confiscarea, înregistrarea, păstrarea și transferul probelor, bunurilor valoroase și altor bunuri de către autoritățile de urmărire penală și Procuratură, asigurând aplicarea unui set uniform de reguli pentru toate instituțiile semnatare.

Implementarea acquis-ului comunitar în domeniul drogurilor și alinierea Republicii Moldova la Regulamentul (UE) 2023/1322 al Parlamentului European și al Consiliului din 27 iunie 2023 privind Agenția Uniunii Europene pentru Droguri (EUDA), care abrogă Regulamentul (CE) nr. 1920/2006, reprezintă o acţiune prioritară menită să consolideze cadrul instituţional naţional, să uniformizeze procesele de colectare şi analiză a datelor şi să asigure integrarea Republicii Moldova în mecanismele europene de monitorizare a fenomenului drogurilor.

În acest context, a fost adoptată Legea nr. 201/2025 privind circulaţia substanţelor stupefiante, psihotrope şi a plantelor care conţin astfel de substanţe, a precursorilor, a substanţelor psihoactive noi şi a substitutelor de droguri, care stabileşte statutul legal al Observatorul Național pentru Droguri (OND).

Conform art. 13 din Lege, în capitolul destinat structurilor responsabile, OND preia responsabilitatea colectării, analizei şi diseminării datelor privind consumul de droguri şi cooperarea cu EUDA, iar modul său de organizare şi funcţionare urmează să fie stabilit prin regulament aprobat de Ministerul Sănătăţii.

Astfel prin Ordinul Ministerului Sănătăţii nr. 754/2025 a fost aprobat Planul de acţiuni pentru anii 2025-2027 privind operaţionalizarea OND. Planul stabileşte măsuri etapizate orientate spre definirea şi operaţionalizarea proceselor interne ale OND, consolidarea reţelei naţionale de furnizori de date, dezvoltarea instrumentelor standardizate de colectare şi validare a datelor, armonizarea indicatorilor naţionali cu indicatorii epidemiologici cheie ai EUDA, precum şi consolidarea capacităţilor de analiză şi raportare. Implementarea acestui plan contribuie la consolidarea OND ca punct focal naţional şi partener oficial al EUDA, în aliniere cu acquis-ul european în domeniul drogurilor.

24.2.1.2. Cadrul administrativ

Republica Moldova dispune de mecanisme administrative dedicate combaterii fenomenului drogurilor și gestionării problemelor asociate acestuia. Comisia Națională Antidrog, înființată prin Hotărârea Guvernului nr. 481/2011, coordonează politica antidrog prin implementarea cerințelor internaționale, monitorizarea măsurilor de control, propunerea de îmbunătățiri legislative și organizarea de programe de educație și cercetare. Activitățile acesteia sunt susținute de Direcția Antidrog a Inspectoratului național de investigații, din subordinea Inspectoratului General al Poliției, iar conducerea este asigurată de Ministrul Afacerilor Interne. Comisia include trei grupuri de lucru, axate pe crearea unui sistem național de avertizare pentru

noile substanțe psihoactive, dezvoltarea programelor de prevenire și reabilitare a consumatorilor și analiza fezabilității unei entități separate pentru combaterea consumului de droguri.

În domeniul sănătății, Consiliul Național de Coordonare a Programelor TB/HIV/ITS, înființat în 2005, coordonează eforturile interministeriale pentru prevenirea și controlul tuberculozei, HIV/SIDA și ITS. Consiliul reunește reprezentanți ai ministerelor, ONG-urilor și organizațiilor internaționale, având trei niveluri de organizare: decizional, de coordonare și operațional. Grupurile tehnice de lucru oferă suport pentru dezvoltarea strategiilor naționale, monitorizarea situației și atragerea finanțării externe.

La rândul său, Ministerul Sănătății este autoritatea centrală specializată în dezvoltarea politicii naționale de sănătate și coordonează reducerea cererii de droguri și a riscurilor asociate acestora. Activitatea în domeniul drogurilor este gestionată prin trei departamente:

- **Direcția politici în domeniul sănătății publice și urgențe în sănătatea publică**, care elaborează politici și programe de prevenire, inclusiv în domeniul abuzului de droguri;
- **Direcția generală politici în domeniul serviciilor medicale integrate,** care dezvoltă politici pentru servicii de tratament și reabilitare a persoanelor afectate de consumul de droguri;
- **Agenția Medicamentului și Dispozitivelor Medicale**, responsabil de politica privind prescrierea și eliberarea medicamentelor controlate, precum și de actualizarea listelor substanțelor narcotice și precursoare.

Comitetul Permanent de Control Asupra Drogurilor, din cadrul Agenției Medicamentului și Dispozitivelor Medicale, are misiunea de monitorizare a circulației legale a substanțelor narcotice, psihotrope și precursorilor, promovare a politicii de stat în domeniu și protejarea sănătății publice prin combaterea dependenței de droguri și a traficului ilicit. Atribuțiile acesteia includ emiterea, retragerea și / sau suspendarea autorizațiilor pentru activitățile legate de circulația substanțelor reglementate; evaluarea necesarului de substanțe și transmiterea acestora la Consiliul Internațional pentru Controlul Drogurilor; analiza documentelor privind respectarea limitelor și utilizarea instalațiilor pentru fabricarea, distribuția și vânzarea substanțelor narcotice și a precursorilor. Totodată, Dispensarul Republican de Narcologie coordonează servicii pentru persoanele dependente de droguri și alcool, inclusiv terapia de substituție și tratamentele de reabilitare, atât în regim ambulatoriu, cât și staționar, sprijinind recuperarea pe termen lung și îmbunătățind calitatea vieții celor cu tulburări de consum de substanțe.

Ministerul Afacerilor Interne are ca misiune dezvoltarea politicilor publice eficiente în domeniul ordinii publice și combaterii criminalității. Direcția politici în domeniul ordinii și securității publice, combaterea criminalității elaborează reglementări și asigură cooperarea cu entități naționale și internaționale. Instituțiile din subordinea Ministerului Afacerilor Interne implicate în investigarea infracțiunilor privind drogurile includ:

1. **Inspectoratul General al Poliției:**

1.1. Inspectoratul Național de Investigații:

1.1.1. Direcția Antidrog (32 posturi), specializată în investigarea și combaterea traficului ilicit de droguri, inclusiv online;

1.1.2. Direcția urmărire penală;

1.1.3. Direcțiile regionale (Nord, Sud, Centru) cu unități specializate în combaterea traficului de droguri;

1.2. Centrul tehnico-criminalistic și expertiză judiciară, ce realizează expertize judiciare și analize fizico-chimice ale substanțelor narcotice.

2. **Inspectoratul General al Poliției de Frontieră**:

2.1. Direcția investigarea criminalității transfrontaliere;

2.2. Direcția urmărire penală;

2.3. Secția pentru combaterea traficului ilicit de droguri, care desfășoară activități speciale de investigare pentru prevenirea și combaterea traficului de droguri la frontiere.

Aceste instituții colaborează la nivel național și internațional pentru a detecta, documenta și destructura rețelele de trafic de droguri, precum și pentru a preveni crearea de noi canale de trafic.

Cumulativ, organizațiile societății civile contribuție în dezvoltarea politicilor și furnizarea serviciilor de prevenire, consiliere, reabilitare și reducere a riscurilor. Acestea sunt parteneri cheie în implementarea programelor de prevenire a dependenței și sunt reprezentate în Comisia Națională Antidrog, Consiliul Național de Coordonare al Programelor de Prevenire și Control al TB/HIV/ITS, precum și în grupurile tehnice de lucru pe HIV și TB. În plus, ele contribuie activ la servicii precum prevenirea, consilierea, reabilitarea, sprijinul psihosocial și reducerea riscurilor la nivel comunitar.

Serviciul de Informații și Securitate se concentrează pe identificarea și distrugerea grupurilor de crimă organizată implicate în traficul internațional de droguri, care reprezintă o amenințare pentru securitatea națională. Operativ, identifică grupurile și canalele de trafic, informând procuratura pentru documentare conform legii. De asemenea, oferă suport în anchete și participă activ la sesiuni de lucru cu autoritățile naționale și internaționale, inclusiv în cadrul Comisiei Naționale Antidrog și Grupului Comun de Analiză a Riscurilor (GCAR).

Republica Moldova a fost un lider regional și global în implementarea programelor de reducere a riscurilor în sistemul penitenciar, cu accent pe prevenirea transmiterii bolilor infecțioase, precum HIV, hepatita B și C, și tuberculoza, în rândul persoanelor aflate în detenție. În 2023, toate cele 17 închisori din țară au integrat servicii de sănătate, inclusiv terapii cu agoniști opioizi (OAT), programe de distribuire de seringi și ace (NSP), și acces la testarea și tratamentul HIV. De asemenea, țara a dezvoltat un model unic de gestionare a dependenței în penitenciare prin comunitatea terapeutică fără droguri, Catharsis. Programul de reducere a riscurilor, lansat între 1997 și 1999, se bazează pe intervenții bazate pe dovezi, respectarea drepturilor omului și abordări sensibile la gen.

Se menționează că Direcția Antidrog a Inspectoratului Național de Investigații este responsabilă de completarea Chestionarului Anual de Raportare (ARQ) pentru UNODC, având 25 de chestionare trimise în perioada 2017-2021. În colaborare cu UNDP, UNODC și UNAIDS, în 2020 a fost creată aplicația mobilă "Police Assistant", care sprijină ofițerii de poliție în gestionarea nevoilor grupurilor vulnerabile. De asemenea, Direcția a participat la 10 evenimente internaționale organizate sub auspiciile UNODC. La fel, Republica Moldova beneficiază de granturi de la Fondul Global pentru Combaterea Tuberculozei, SIDA și Malariei din 2004 pentru lupta împotriva HIV și tuberculozei. În ceea ce privește cooperarea internațională, Direcția colaborează cu EUBAM, participând la activități de livrare controlată a drogurilor și la dezvoltarea ghidurilor pentru livrările controlate între Moldova și Ucraina. Direcția este implicată activ în cooperarea cu SELEC și Grupul Pompidou al Consiliului Europei, unde participă la proiecte și conferințe internaționale privind prevenirea și tratamentul dependenței de droguri. În plus, colaborează cu Agenția Uniunii Europene pentru Droguri (EUDA) și Agenția Națională pentru Sănătate Publică privind

monitorizarea situației consumului ți traficului de droguri în Republica Moldova cu diseminarea informației.

Republica Moldova a fost parte activă în proiectul EU4Monitoring Drugs (EU4MD) încă de la început, participând atât în prima fază a proiectului (2019-2022), cât și în a doua fază (EU4MD II), care a început în 2023 și se va desfășura până în 2027. În prima fază, Moldova a beneficiat de o colaborare strânsă cu EUDA, reprezentanții Republicii Moldova participând la diverse evenimente și consolidându-și capacitățile prin schimbul de date și experiență.Proiectul EU4MD II pune accent pe consolidarea Observatorului Național de Droguri (OND) și creării sistemului național de avertizarea timpurie (EWS), prin formarea profesională și schimburi de bune practici între experții în domeniu.

Până în prezent, OND, în colaborare cu instituțiile naționale relevante și cu EUDA, a participat în cadrul proiectului EU4MD II la o serie de activități menite să consolideze capacitățile analitice și să alinieze Republica Moldova la indicatorii epidemiologici europeni. Aceste activități au inclus participarea la reuniuni anuale dedicate indicatorilor EUDA (consumul problematic de droguri, cererea de tratament, mortalitatea asociată consumului de droguri și infecțiile asociate consumului de droguri), la webinare internaționale și la școală de vară europeană privind drogurile și la alte sesiuni online relevante, precum cea privind utilizarea recreațională a ketaminei și sănătatea publică. De asemenea, la invitația și cu suportul EUDA, OND a reprezentat Republica Moldova la poziții internaționale importante, inclusiv la lucrările grupului de lucru orizontal privind drogurile UE-RM, la reuniunea Consiliului de Conducere al EUDA, la Comitetul Consultativ al proiectului EUDA–IPA8 și la Comitetul Consultativ al proiectului EU4MD II. Implicarea în aceste inițiative contribuie semnificativ la consolidarea rolului OND ca punct focal național în domeniul drogurilor, la adoptarea şi aplicarea standardelor metodologice EUDA privind indicatorii epidemiologici și la accelerarea integrării Republicii Moldova în mecanismele europene de monitorizare şi raportare.

Totodată, Republica Moldova va beneficia de multiple activități în cadrul EU4MD II, inclusiv integrarea în rețelele Uniunii Europene. Experții naționali din domeniu vor avea oportunitatea de a participa la întâlniri și trening-uri pentru a dezvolta noi competențe și a împărtăși cele mai bune practici. În plus, Republica Moldova a contribuit la dezvoltarea raportului regional privind piețele de droguri din țările vecine și va continua să colaboreze strâns cu EUDA și alte instituții și organizații internaționale pentru a răspunde provocărilor legate de droguri în regiune.

Cu referire la confiscarea substanțelor narcotice, psihoactive, analogice și a precursorilor acestora se face pe baza unui ordin emis de autoritățile de investigare sau procuror, atunci când dovezile indică clar locația și persoana implicată, fiind documentată prin proces-verbal conform Codului de procedură penală. Confiscarea poate avea loc și în cadrul cercetării la fața locului, iar obiectele confiscate sunt ambalate și sigilate, cu semnătura celor implicați în proces, și înregistrate corespunzător. Se efectuează o analiză chimică pentru identificarea și evaluarea acestora. Substanțele devin probe în dosar și pot fi păstrate în cantități mici pentru expertize, iar surplusul este distrus sau predat autorităților. Probele acumulate sunt depozitate în Camera de depozitare până la soluționarea cazului. Distrugerea acestora se realizează după decizia finală a procurorului sau instanței, printr-o comisie specială. Distrugerea este înregistrată, iar o copie a documentului de distrugere este atașată dosarului. Un aspect problematic este că multe Camere de depozitare nu respectă cerințele de siguranță, ventilare, depozitare și protecție incendiu.

24.2.2. Planuri de viitor

24.2.2.1. Planuri legislative

În contextul aderării Republicii Moldova la Uniunea Europeană, în domeniul reglementării drogurilor, pentru alinierea la normele și standardele europene, se preconizează adoptarea unui proiect de Hotărâre de Guvern care va modifica Hotărârea nr. 1088/2004 privind aprobarea tabelelor și listelor substanțelor stupefiante, psihotrope și precursorilor acestora, supuse controlului. Modificările vor include transpunerea listei substanțelor psihoactive noi și stabilirea unui mecanism național de control care să permită reglementarea acestora într-un cadru strict și clar. Măsurile sunt în concordanță cu obiectivul de a îmbunătăți controlul asupra substanțelor psihoactive și de a combate traficul ilegal, având în vedere riscurile grave pentru sănătatea publică și siguranța națională. Ambele proiecte legislative vor implementa prevederile Directivei (UE) 2017/2103 a Parlamentului European și a Consiliului, care modifică Decizia-cadru 2004/757/JAI a Consiliului pentru a include noi substanțe psihoactive în definiția termenului „drog". Reglementările vizate sunt importante pentru armonizarea legislației Republicii Moldova cu reglementările Uniunii Europene și pentru asigurarea unui cadru legislativ eficient în domeniul combaterii consumului și traficului de droguri.

La fel, va fi adoptată Hotărârea de Guvern care va reglementa funcționarea sistemului național de alertă timpurie, definind responsabilitățile entităților implicate și etapele necesare implementării acestuia. Sistemul va contribui la prevenirea și combaterea traficului de droguri și a consumului acestora, oferind autorităților un instrument eficient în gestionarea situațiilor de urgență. Proiectele legislative se vor alinia la prevederile Regulamentului (UE) 2023/1322, care vizează Agenția Uniunii Europene pentru Droguri (EUDA), sprijinind integrarea Republicii Moldova în politicile europene de control al drogurilor și consolidând securitatea publică.

Totodată, în cadrul procesului de modernizare și aliniere la standardele internaționale, autoritățile Republicii Moldova planifică adoptarea unor măsuri legislative și strategice pentru combaterea traficului și consumului de droguri. Printre aceste măsuri se enumeră elaborarea și adoptarea unui Proiect de Hotărâre de Guvern pentru aprobarea Strategiei Naționale Antidrog pentru perioada 2027 - 2031. Această strategie va reprezenta un plan cuprinzător pentru prevenirea și combaterea consumului de droguri, având ca obiective principale consolidarea măsurilor de prevenire, tratament și reintegrare socială a persoanelor afectate de dependență, precum și îmbunătățirea colaborării dintre instituțiile statului și organizațiile internaționale în domeniu. Strategia va reflecta prioritățile Republicii Moldova în contextul politicii europene de droguri și va contribui la protejarea sănătății publice și la reducerea impactului negativ al consumului de droguri asupra societății. Adițional, se preconizează adoptarea unui Proiect de Hotărâre de Guvern privind punerea în aplicare a măsurilor neprivative de libertate și / sau a alternativelor la pedepsele privative de libertate pentru persoanele care consumă droguri. Măsurile vor viza reabilitarea și reintegrarea socială a consumatorilor de droguri, oferindu-le oportunități de tratament și suport psihosocial, în loc de sancțiuni penale tradiționale. Proiectul va contribui la reducerea supraaglomerarii sistemului penitenciar și la promovarea unui sistem de justiție mai uman și mai eficient.

24.2.2.2. Implementarea acquis-ului și consolidarea capacităților administrative

În contextul aderării Republicii Moldova la Uniunea Europeană și al intensificării cooperării în domeniul combaterii consumului și traficului de droguri, se propune consolidarea capacităților instituționale și crearea unor mecanisme eficiente pentru prevenirea și combaterea acestui fenomen. Un prim pas este regionalizarea Poliției, ceea ce va permite Direcției Antidrog

să își extindă competențele teritoriale și să răspundă rapid la incidentele legate de traficul și consumul de droguri, asigurând un echilibru între resursele centrale și cele necesare pentru intervențiile locale. De asemenea, se va optează pe instruirea ofițerilor Direcției Antidrog a Inspectoratului național de investigații, din cadrul Inspectoratului General al Poliției, în utilizarea tehnologiilor digitale pentru combaterea traficului online de droguri, inclusiv prin dobândirea unor cunoștințe avansate în criptare, rețelele de dark-web și tehnici de investigație digitală. În acest context, vor fi dotate forțele de ordine cu echipamente moderne și soluții tehnologice avansate pentru a face față noilor provocări, incluzând instrumente de analiză digitală și sisteme de monitorizare a tranzacțiilor financiare.

În paralel, se va investi în recrutarea și formarea personalului pentru a asigura o monitorizare continuă și în timp real a fenomenului drogurilor, iar formarea continuă va fi o prioritate pentru dezvoltarea competențelor avansate în analiza datelor și utilizarea noilor tehnologii de monitorizare. Un mecanism integrat de referire pentru tratament și reabilitare va fi creat pentru a asigura persoanelor dependente de droguri accesul rapid la servicii specializate, iar colaborarea între instituțiile de sănătate publică, autoritățile locale și organizațiile non-guvernamentale va permite o abordare holistică. În ceea ce privește distrugerea drogurilor confiscate, va fi realizat un studiu de fezabilitate pentru a evalua cele mai bune practici ale Uniunii Europene, iar procesul de construire a unui incinerator dedicat distrugerii acestora va fi demarat, în paralel cu adoptarea reglementărilor care să prevadă întregul proces, respectând standardele de protecție a mediului și siguranța publică. Toate aceste măsuri integrate vor contribui la crearea unui sistem național eficient de prevenire și combatere a traficului de droguri, conform cerințelor Uniunii Europene, protejând astfel sănătatea publică și securitatea națională.

24.2.3. Aspecte financiare (estimarea costurilor)

În vederea implementării măsurilor cu referire la cadrul legislativ (Anexa A) pentru domeniul *„Cooperarea în domeniul drogurilor”* sunt necesare mijloace financiare estimative de aproximativ 697,54 mii lei, integral acoperite din bugetul de stat, iar pentru implementarea măsurilor cu referire la consolidarea capacităților administrative (Anexa B) pentru același domeniu sunt necesare mijloace financiare estimative de aproximativ 27.951,05 mii lei, dintre care suma costurilor de 5.326,05 mii lei este acoperită din bugetul de stat, iar suma de 22.625,00 mii lei reprezintă costul neacoperit.

24.3.LUPTA ÎMPOTRIVA TERORISMULUI ȘI PREVENIREA RADICALIZĂRII

24.3.1. Prezentarea generală a situației

Domeniul „Lupta împotriva terorismului și prevenirea radicalizării” detaliază măsurile juridice și administrative necesare pentru alinierea cadrului legal național la acquis-ul Uniunii Europene. Acesta acoperă subdomenii importante în combaterea terorismului, printre care:

- Lupta împotriva terorismului (responsabil – Serviciul de Informații și Securitate);
- Conținutul terorist online (responsabil – Serviciul de Informații și Securitate);
- Comercializarea și utilizarea precursorilor de explozivi (responsabil – Ministerul Agriculturii și Industriei Alimentare);

- Protecția infrastructurii critice și reziliența entităților critice (responsabili – Ministerul Afacerilor Interne și Serviciul de Informații și Securitate).

În conformitate cu Raportul de Extindere al Comisiei Europene din 2024, Republica Moldova va continua să dezvolte domeniul „Lupta împotriva terorismului și prevenirea radicalizării". În linii generale, cadrul legal național este **parțial aliniat** acquis-ului european și la tratatele internaționale relevante. Pentru anul 2025, Comisia Europeană a emis patru recomandări pentru îmbunătățirea pregătirii Republicii Moldova în domeniul luptei împotriva terorismului și prevenirea radicalizării, și anume:
- Testarea capacităților practice ale Centrului antiterorist al Serviciului de Informații și Securitate, și eficientizarea procedurilor pentru asigurarea unei coordonări și reacții rapide în fața amenințărilor teroriste;
- Alinierea legislației naționale la acquis-ul Uniunii Europene privind combaterea conținutului terorist online;
- Alinierea legislației la noul acquis al Uniunii Europene privind reziliența entităților critice și protecția infrastructurii critice;
- Elaborarea unui plan detaliat pentru implementarea pilonilor Agendei Uniunii Europene de combatere a terorismului (2020), care include anticiparea, prevenirea, protecția și reacția.

Pe plan internațional, Republica Moldova este semnatară a mai multor tratate internaționale în domeniul luptei împotriva terorismului, în mare parte în cadrul Consiliului Europei, al Organizației Națiunilor Unite și al statelor membre ale Uniunii Europene.

24.3.1.1. Cadrul legislativ

Domeniul luptei împotriva terorismului și prevenirea radicalizării este reglementat prin Legea nr. 120/2017 privind prevenirea și combaterea terorismului. Conform articolului 6 din Lege, Serviciul de Informații și Securitate al Republicii Moldova este responsabil direct pentru prevenirea și combaterea terorismului, iar Centrul antiterorist al acestuia joacă rolul de autoritate națională și coordonator în acest domeniu. Legea nr. 120/2017 privind prevenirea și combaterea terorismului este **aliniată parțial** la Directiva UE 2017/541 privind combaterea terorismului și Directiva (UE) 2023/2123 a Parlamentului European și a Consiliului din 4 octombrie 2023, care modifică Decizia 2005/671/JHA a Consiliului pentru alinierea acesteia la normele Uniunii privind protecția datelor cu caracter personal.

În ceea ce privește cadrul legislativ național pentru combaterea conținutului terorist online, acesta este reglementat de articolul 46 din Legea nr. 120/2017 privind prevenirea și combaterea terorismului. Conform acestei prevederi, Serviciul de Informații și Securitate este autorizat să solicite prestatorilor de servicii electronice blocarea accesului utilizatorilor din Republica Moldova la materialele care promovează sau justifică terorismul. Totuși, cadrul legislativ național în domeniul combaterii conținutului terorist online nu este complet aliniat acquis-ului Uniunii Europene, în special în ceea ce privește Regulamentul (UE) 2021/784 al Parlamentului European și al Consiliului din 29 aprilie 2021, care vizează prevenirea diseminării conținutului online cu caracter terorist. Prevederile Regulamentului nu sunt actualmente reflectate în legislația națională în domeniu.

Domeniul comercializării și utilizării precursorilor explozivi în Republica Moldova nu este reglementat printr-o lege specifică, însă cadrul legal relevant este constituit de Legea nr. 119/2004 cu privire la produsele de uz fitosanitar și la fertilizanți, precum și Hotărârea Guvernului nr.

1045/2005 pentru aprobarea Regulamentului cu privire la importul, stocarea, comercializarea şi utilizarea produselor de uz fitosanitar și a fertilizanților.

Actualmente, domeniul protecției infrastructurii critice/rezilienței entităților critice în Republica Moldova este reglementat doar împotriva amenințărilor teroriste, cadrul legal relevant fiind Hotărârea Guvernului nr.737/2022 pentru aprobarea Programului național de consolidare și realizare a măsurilor de protecție anti-teroristă a obiectivelor de infrastructură critică pentru anii 2022-2026 și a Planului de Acțiuni pentru punerea sa în aplicare, Hotărârea Guvernului nr. 701/2018 pentru aprobarea Regulamentului privind protecția antiteroristă a infrastructurii critice, Hotărârea Guvernului nr. 995/2018 cu privire la aprobarea Sistemului național de alertă teroristă și Hotărârea Guvernului nr. 996/2018 cu privire la aprobarea Regulamentului privind organizarea și desfășurarea testelor antiteroriste.

24.3.1.2. Cadrul administrativ

Autoritățile naționale responsabile de lupta împotriva terorismului și prevenirea radicalizării, precum și de combaterea conținutului terorist online, includ Serviciul de Informații și Securitate, Ministerul Afacerilor Interne, Procuratura pentru Combaterea Crimei Organizate și Cauze Speciale și Serviciul pentru Prevenirea și Combaterea Spălării Banilor. În ceea ce privește capacitățile instituționale ale acestor autorități, se remarcă că informațiile referitoare la capacitățile și resursele Centrului antiterorist al Serviciului de Informații și Securitate, inclusiv resursele umane și de altă natură utilizate pentru îndeplinirea sarcinilor instituționale, sunt protejate de legislația națională privind secretul de stat[1]. În cadrul Inspectoratului național de investigații al Inspectoratului General al Poliției, din subordinea Ministerului Afacerilor Interne, funcționează Direcția pentru Investigarea Crimelor de Spălare a Banilor și Finanțarea Terorismului, care, în prezent, are acoperite 9 din cele 12 unități de personal necesare. De asemenea, în cadrul Procuraturii pentru Combaterea Crimei Organizate și Cauze Speciale este operațional Biroul de combatere a criminalității organizate și cauze speciale, care este complet funcțional, având acoperite toate cele 5 unități de personal. În cadrul Serviciului pentru Prevenirea și Combaterea Spălării Banilor, sunt operaționale mai multe secții, dintre care Secția Analiză Operațională are 11 din 12 unități de personal acoperite, Secția Analiză Strategică are 4 din 5 unități de personal acoperite, iar Serviciul Cooperare și Comunicare Strategică are 3 din 4 unități de personal acoperite.

În prezent, domeniul comercializării și utilizării precursorilor explozivi nu este reglementat de un cadru legislativ specific. Pentru a asigura alinierea cu acquis-ul Uniunii Europene și desemnarea autorităților naționale competente în domeniu, Ministerul Agriculturii și Industriei Alimentare trebuie să transpună Regulamentul (UE) 2019/1148 al Parlamentului European și al Consiliului din 20 iunie 2019, privind comercializarea și utilizarea precursorilor de explozivi, care modifică Regulamentul (CE) nr. 1907/2006 și abrogă Regulamentul (UE) nr. 98/2013.

În vederea alinierii la aquis-ul UE privind identificarea, desemnarea și protecția infrastructurilor critice și a entităților critice, Parlamentul Republicii Moldova a adoptat Legea nr. 223/2025 privind identificarea, desemnarea și protecția infrastructurilor critice naționale, cadru normativ primar ce creează platforma de aliniere deplină la Directiva (UE) 2022/2557 privind reziliența entităților critice.

---

[1] Art. 12 alin. (2) din Legea nr. 136/2023 privind Serviciul de Informații și Securitate al Republicii Moldova.

În continuare, Republica Moldova urmează să se alinieze la prevederile Directivei (UE) 2022/2557 prin transpunerea acesteia. În acest mod, se va crea un cadru legislativ și instituțional solid, ce va permite consolidarea resurselor și dezvoltarea capacităților necesare pentru gestionarea riscurilor multiple care amenință infrastructura critică și subminează reziliența entităților critice ale țării. Toate acțiunile pe acest palier vor fi realizate de Centrului Național de Coordonare a Protecției Infrastructurilor Critice (în continuare - Centru), ce urmează a fi creat în subordinea Inspectoratului de Management Operațional al Ministerului Afacerilor Interne. Centrul va activa și colabora în strânsă legătură cu Serviciul de Informații și Securitate.

Pe de altă parte, securitatea cibernetică a infrastructurilor critice și a entităților critice este asigurată de către Agenția pentru Securitate Cibernetică. Transpunerea Directivei (UE) 2022/2555 a fost realizată prin adoptarea Legii nr. 48/2023 privind securitatea cibernetică și a Hotărârii Guvernului nr. 562/2025 cu privire la modul de realizare a obligațiilor de asigurare a securității cibernetice de către furnizorii de servicii în sectoarele critice. La nivel guvernamental, implementarea măsurilor de securitate cibernetică este susținută de Instituția Publică „Serviciul Tehnologia Informației și Securitate Cibernetică”, în calitate de Centru guvernamental de răspuns la incidentele cibernetice. Acțiunile în derulare permit sporirea coordonării naționale în vederea îmbunătățirii securității infrastructurilor critice și asigurării rezilienței entităților critice, fapt ce va asigura o reacție rapidă și eficientă în fața diferitor amenințări.

24.3.2. Planuri pentru viitor

24.3.2.1. Planuri legislative

În domeniul luptei împotriva terorismului și prevenirii radicalizării, legislația națională urmează să fie aliniată la actele relevante ale Uniunii Europene, inclusiv: Directiva (UE) 2023/2123 a Parlamentului European și a Consiliului din 4 octombrie 2023, care modifică Decizia 2005/671/JHA a Consiliului pentru a o alinia la normele Uniunii privind protecția datelor cu caracter personal; Decizia 2005/671/JHA a Consiliului din 20 septembrie 2005, privind schimbul de informații și cooperarea în domeniul infracțiunilor de terorism; și Decizia 2002/996/JHA a Consiliului din 28 noiembrie 2002, care stabilește un mecanism de evaluare a sistemelor juridice și a implementării acestora în lupta împotriva terorismului la nivel național.

În vederea implementării acquis-ului Uniunii Europene în domeniul combaterii conținutului terorist online, este necesară alinierea legislației naționale la Regulamentul (UE) 2021/784 al Parlamentului European și al Consiliului din 29 aprilie 2021. Regulamentul vizează prevenirea diseminării conținutului terorist pe internet și impune obligații clare pentru platformele online de a elimina rapid materialele care promovează sau justifică terorismul. Alinierea la Regulament va întări capacitatea autorităților naționale de a combate mai eficient propagarea terorismului online, asigurându-se totodată că sunt protejate drepturile fundamentale, inclusiv libertatea de exprimare. Implementarea măsurilor va contribui la o reacție mai rapidă și coordonată împotriva conținutului terorist online, în conformitate cu standardele Uniunii Europene.

Adițional, pentru a reglementa domeniul comercializării și utilizării precursorilor de explozivi, Republica Moldova va alinia cadrul legislativ național la Regulamentul (UE) 2019/1148 al Parlamentului European și al Consiliului din 20 iunie 2019 privind comercializarea și utilizarea precursorilor de explozivi, iar în domeniul protecției infrastructurii critice și al rezilienței entităților critice, legislația națională urmează să fie aliniată la Directiva (UE) 2022/2557 a Parlamentului European și a Consiliului din 14 decembrie 2022, privind reziliența entităților critice și abrogarea Directivei 2008/114/CE a Consiliului.

24.3.2.2. Implementarea acquis-ului și consolidarea capacităților administrative

În domeniul luptei împotriva terorismului, Republica Moldova va întreprinde o serie de acțiuni pentru consolidarea capacităților naționale de prevenire și combatere a terorismului. Printre acestea se numără înființarea și operaționalizarea Comandamentului Operațional Antiterorist și gestionării situațiilor de criză, precum și implementarea cadrului juridic necesar pentru alinierea la Decizia 2005/671/JHA a Consiliului, privind schimbul de informații și cooperarea referitoare la infracțiunile de terorism. De asemenea, vor fi create canale securizate de comunicare pentru schimbul de date între autoritățile competente, prin identificarea punctelor naționale de contact și desemnarea persoanelor responsabile. În paralel, va fi pusă în aplicare infrastructura necesară pentru pregătirea și instruirea subunităților specializate în prevenirea și combaterea terorismului, care va include dotarea cu echipamente și software adecvat, inclusiv pentru comunicații. La fel, se depun eforturi pentru crearea și operaționalizarea unui dispecerat antiterorist, care va avea sarcina de coordonator în cazul survenirii actelor de intervenție ilicită pe Aeroportul Internațional Chișinău, cu accent pe dezvoltarea cooperării interinstituționale, consolidarea mecanismelor de reacție și răspuns în domeniul securității aviației civile, consolidând astfel potențialul național fața amenințărilor teroriste.

În scopul evaluării și consolidării capacităților de reacție, operațional-tactice și de management ale autorităților publice specializate, vor fi organizate instruiri, simulări, exerciții de tip table-top și operativ-tactice. Activitățile vizate vor reduce vulnerabilitățile identificate prin eficientizarea măsurilor de prevenire și combatere a actelor teroriste, în vederea protejării persoanelor în spațiile publice. Totodată, în scopul evaluării riscurilor teroriste și aplicării instrumentelor specifice de prevenire și combatere a acestora se va facilita schimbul de informații cu instituțiile și serviciile speciale partenere.

În domeniul combaterii conținutului terorist online, Republica Moldova va implementa o serie de măsuri pentru fortificarea combaterii propagandei teroriste pe internet, prin stabilirea unei autorități naționale responsabile cu obligația de a impune furnizorilor de servicii electronice eliminarea sau blocarea materialelor cu caracter terorist. Totodată, vor fi derulate acțiuni coordonate pentru prevenirea diseminării conținutului online cu caracter terorist și combaterea radicalizării teroriste, prin măsuri de monitorizare și intervenție rapidă. Aceste măsuri vor contribui la protejarea societății de influențele dăunătoare ale terorismului online și vor sprijini securitatea cibernetică națională.

În ceea ce privește comercializarea și utilizarea precursorilor de explozivi, Republica Moldova va întreprinde acțiunile necesare pentru implementarea cadrului juridic care va alinia legislația națională la Regulamentul (UE) 2019/1148 al Parlamentului European și al Consiliului din 20 iunie 2019, privind comercializarea și utilizarea precursorilor de explozivi. Aceste măsuri vor asigura o reglementare mai strictă a activității și vor contribui la prevenirea utilizării precursorilor de explozivi în scopuri teroriste.

24.3.3. Aspecte financiare (estimarea costurilor)

În vederea implementării măsurilor cu referire la cadrul legislativ (Anexa A) pentru domeniul *„Lupta împotriva terorismului și prevenirea radicalizării”* sunt necesare mijloace financiare estimative de aproximativ 3.269,08 mii lei, integral acoperite din bugetul de stat, iar pentru implementarea măsurilor cu referire la consolidarea capacităților administrative (Anexa B) pentru același domeniu sunt necesare mijloace financiare estimative de aproximativ 61.906,40 mii

lei, dintre care suma costurilor de 8.906,40 mii lei este acoperită din bugetul de stat, iar suma de 53.000,00 mii lei reprezintă costul neacoperit.

24.4. COOPERAREA ÎN DOMENIUL DE APLICARE A LEGII, SCHIMBULUI DE INFORMAȚII

24.4.1. Prezentarea generală a situației

Cooperarea în domeniul aplicării legii și schimbului de informații reprezintă un aspect de bază pentru promovarea securității și stabilității într-un stat de drept. Colaborarea interinstituțională, atât la nivel național, cât și internațional, facilitează combaterea criminalității, prevenirea terorismului și asigurarea respectării legislației. Prin parteneriate strategice între agențiile de aplicare a legii, precum Poliția, Procuratura și alte organizații naționale și internaționale relevante, se creează un cadru în care schimbul de informații este efectuat rapid și eficient, sporind capacitatea autorităților de a răspunde provocărilor existente. Această sinergie nu numai că îmbunătățește instrumentele de intervenție, ci și întărește încrederea publicului în instituțiile statului, promovând un climat de siguranță și de transparență.

Prin parteneriatele strategice cu Europol, Republica Moldova beneficiază de acces la rețele internaționale de schimb de informații și suport în combaterea criminalității transnaționale, inclusiv a criminalității organizate, terorismului și traficului de droguri sau arme. În paralel, colaborarea cu CEPOL contribuie semnificativ la dezvoltarea profesională a personalului din cadrul Ministerului Afacerilor Interne, prin oferirea de programe de formare și schimburi de bune practici. Parteneriatele existente contribuie la modernizarea și eficientizarea instituțiilor de aplicare a legii din Republica Moldova, în contextul unei lumi interconectate și al provocărilor de securitate transfrontaliere, îndeosebi în contextul parcursului European al țării.

24.4.1.1. Cadrul legislativ

Cadrul legislativ al Republicii Moldova este **parțial aliniat** la acquis-ul Uniunii Europene. Cooperarea cu Europol se bazează pe Acordul de cooperare strategică și operațională și Memorandumul de Înțelegere privind linia securizată de comunicare. Începând cu anul 2013, Republica Moldova deleagă un ofițer de legătură la Europol pentru facilitarea colaborării. În 2014, a fost semnat Acordul pentru interconectarea rețelelor de calculatoare, canalul securizat SIENA devenind operațional din 2015. Cooperarea eficientă între agențiile de aplicare a legii se realizează prin Punctul Național de Contact Europol. În martie 2023, Centrul Național Anticorupție a fost conectat la SIENA, iar angajații săi au obținut conturi de utilizator.

Acordul bilateral cu CEPOL, semnat în 2012, a permis dezvoltarea unor noi metode de educație în domeniul afacerilor interne și de securitate. În perioada anilor 2020-2024, Ministerul Afacerilor Interne a coordonat proiectul regional TOPCOP, implementat de CEPOL, în care au fost implicate și alte instituții de aplicare a legii, iar peste 700 de angajați au beneficiat de formare. În context, se menționează că proiectul UE-CEPOL, lansat în 2024, va susține dotarea Poliției din Republica Moldova cu tehnologie avansată pentru combaterea criminalității cibernetice și traficului de arme. De asemenea, proiectul „EU4Security Moldova” sprijină formarea personalului Ministerului Afacerilor Interne, iar Academia „Ștefan cel Mare” a înaintat un Acord de colaborare cu CEPOL privind Platforma Națională de Învățare. La 1 aprilie 2025, în cadrul unei vizite oficiale, a fost semnat Aranjamentul tehnic între Ministerul Afacerilor Interne și CEPOL, care vizează consolidarea relațiilor de colaborare în sectorul formării angajaților din domeniul aplicării legii,

precum și a fost creat un nou punct focal pentru cooperarea cu CEPOL în cadrul Ministerului Afacerilor Interne.

Cu referire la schimbul de date privind pasagerii, Legea nr. 379/2023 privind utilizarea datelor din registrul cu numele pasagerilor, care **este aliniată** la prevederile Directivei (UE) 2016/681, reglementează utilizarea datelor din Registrul cu Numele Pasagerilor (PNR) și a intrat în vigoare pe 12 ianuarie 2025. Legea adaptează, de asemenea, prevederile Deciziei de implementare a Comisiei Europene (UE) 2017/759, privind protocoalele comune și formatele de date pentru transferul datelor PNR către Unitățile de Informații pentru Pasageri. Aceasta este un pas important în alinierea legislației naționale la standardele Uniunii Europene și în consolidarea cooperării internaționale în domeniul securității aviației. În baza acestei legi, a fost înființată Unitatea de Informații pentru Pasageri (UIP) în cadrul Inspectoratului General al Poliției de Frontieră, care va fi responsabilă pentru colectarea, stocarea și procesarea datelor colectate de la transportatorii aerieni.

24.4.1.2. Cadrul administrativ

Republica Moldova dispune de o rețea administrativă bine structurată, care sprijină dezvoltarea și implementarea unor politici publice eficiente, pentru menținerea ordinii și siguranței naționale. Instituțiile își coordonează eforturile pentru a combate formele criminalității, inclusiv criminalitatea organizată, corupția și spălarea banilor, asigurând în același timp protecția drepturilor fundamentale ale cetățenilor. La elaborarea politicilor publice două ministere contribuie semnificativ, și anume Ministerul Afacerilor Interne, care este responsabil de formularea de politici eficiente în domeniul protecției drepturilor omului și al combaterii criminalității, concentrându-se pe prevenirea infracțiunilor și pe crearea unui climat de securitate internă, promovând inițiative ce vizează protejarea cetățenilor de diverse amenințări, și Ministerul Justiției, care dezvoltă politici legislative pentru îmbunătățirea cadrului normativ, în special în ceea ce privește lupta împotriva corupției, asigurarea integrității în instituțiile publice și consolidarea sistemului de justiție. Ministerul Justiției este, de asemenea, responsabil de politica punitivă a statului, asigurând aplicarea corectă și uniformă a legii.

Aplicarea legii este asigurată de o serie de autorități și instituții de stat care conlucrează pentru a garanta respectarea normelor legale și pentru a proteja ordinea publică. Procuratura Generală, ca instituție fundamentală, deține un rol central în administrarea justiției, garantând statul de drept și protejând drepturile fundamentale ale cetățenilor, asigurându-se că toți participanții la procesul penal beneficiază de un tratament echitabil. Procuratura pentru Combaterea Criminalității Organizate și Cauze Speciale este responsabilă pentru conducerea și exercitarea urmăririi penale în cauzele penale privind săvârșirea de infracțiuni din categoria celor excepțional de grave, comise de un grup criminal organizat sau organizații criminale și colaborează strâns cu agențiile de aplicare a legii, inclusiv cu Ministerul Afacerilor Interne, Serviciul Vamal și Serviciul Fiscal de Stat. Inspectoratul General al Poliției din cadrul Ministerului Afacerilor Interne se concentrează pe investigarea infracțiunilor grave, inclusiv pe cele comise de grupuri infracționale organizate, deținând competențe în combaterea criminalității transfrontaliere și în schimbul de informații internaționale, pentru coordonarea operațiunilor de aplicare a legii. Inspectoratul General pentru Migrație, la rândul său, monitorizează regimul de ședere al străinilor în țară, având responsabilitatea de a detecta și expulza persoanele care nu îndeplinesc condițiile legale de ședere sau de a aplica măsuri restrictive, atunci când este necesar. Inspectoratul General al Poliției de Frontieră protejează frontierele naționale, prevenind migrarea ilegală și infracțiunile

transfrontaliere, și contribuie la colaborarea internațională în combaterea criminalității organizate transnaționale. Centrul Național Anticorupție efectuează activități de prevenire și combatere a corupției, investigând infracțiuni și contravenții privind corupția și comportamentele asociate, fiind un actor cheie în consolidarea unui stat de drept integru, contribuind la prevenirea actelor de corupție în instituțiile publice. Serviciul de Informații și Securitate are misiunea de a identifica și preveni amenințările la adresa securității naționale, inclusiv vulnerabilitățile care ar putea afecta ordinea publică și integritatea instituțiilor statului. La rândul său, Serviciul Vamal se implică activ în implementarea politicii statului în domeniul vamal, asigurând aplicarea uniformă a legislației și prevenind contrabanda și alte activități ilegale transfrontaliere, iar Serviciul Fiscal de Stat combate evaziunea fiscală și economia neformală, având rol în identificarea și eradicarea fraudelor fiscale. Serviciul pentru Prevenirea și Combaterea Spălării Banilor este responsabil de prevenirea și combaterea spălării banilor, finanțării terorismului și proliferării armelor de distrugere în masă, prin identificarea și combaterea schemelor financiare ilegale, manifestate prin analize financiare și investigații complexe, contribuind astfel la securitatea economică și stabilitatea națională.

Fiecare dintre aceste instituții contribuie la realizarea unei cooperări eficiente în domeniul aplicării legii, având roluri complementare și interconectate. Împreună, autoritățile efectuează activități pentru implementarea strategiilor naționale de prevenire a criminalității și pentru asigurarea unui climat de securitate. În acest cadru, cooperarea între agențiile de aplicare a legii la nivel național și internațional este necesară pentru combaterea amenințărilor transfrontaliere și pentru consolidarea statului de drept.

24.4.2. Planuri pe viitor

24.4.2.1. Planuri legislative

Până la aderarea Republicii Moldova la Uniunea Europeană, țara noastră se angajează să întreprindă o serie de măsuri legislative pentru a asigura o cooperare eficientă și aliniată la standardele europene în domeniul schimbului de informații și al cooperării polițienești. Astfel, se preconizează adoptarea cadrului legal care va reglementa schimbul de informații între autoritățile de aplicare a legii din statele membre ale Uniunii Europene, în conformitate cu Directiva (UE) 2023/977 a Parlamentului European și a Consiliului, din 10 mai 2023.

La fel, Republica Moldova va adopta un proiect de Lege privind căutarea și schimbul automat de date pentru cooperarea polițienească, ce va alinia legislația națională la Regulamentul (UE) 2024/982 al Parlamentului European și al Consiliului, din 13 martie 2024, care reglementează schimbul automatizat de date în scopuri de cooperare polițienească, contribuind la îmbunătățirea accesibilității și eficienței schimbului de informații între autoritățile de aplicare a legii din statele membre europene, și va modifica reglementările anterioare, inclusiv Deciziile Consiliului 2008/615/JAI și 2008/616/JAI, și diverse Regulamente ale Uniunii Europene, precum (UE) 2018/1726 și (UE) 2019/817. Un alt pas va fi adoptarea proiectului de Lege privind schimbul de anumite date cu Interpol, care va facilita accesul rapid și sigur la informațiile internaționale pentru combaterea criminalității transnaționale și promovarea cooperării între autoritățile de aplicare a legii. Legea va asigura interoperabilitatea și un schimb rapid de date între instituțiile de aplicare a legii din Republica Moldova și Interpol, sprijinind astfel prevenirea și combaterea infracțiunilor transfrontaliere. De asemenea, proiectul va fi ajustat pentru a fi conform cu prevederile Poziției comune 2005/69/JAI a Consiliului Uniunii Europene din 24 ianuarie 2005, privind schimbul de anumite date cu Interpol, astfel cum este stabilit în Jurnalul Oficial al Uniunii Europene, L 27 din 27 ianuarie 2005.

Totodată, se va adopta un proiect de Hotărâre de Guvern pentru modificarea Hotărârii Guvernului nr. 147/2022 cu privire la aprobarea Programului național de facilitare a transporturilor aeriene. Modificările vor include introducerea definițiilor prevăzute în Poziția comună 2005/69/JAI a Consiliului Uniunii Europene, cu scopul de a asigura conformitatea legislației naționale cu standardele europene referitoare la schimbul de date sensibile în domeniul transporturilor aeriene. Ajustările vor contribui la o mai bună integrare a Republicii Moldova în rețelele internaționale de securitate aeriană și vor facilita cooperarea în prevenirea și combaterea infracțiunilor transfrontaliere. Un alt proiect legislativ vizează modificarea Legii nr. 235/2017 privind înregistrarea genetică criminalistică, cu scopul de a alinia această lege la reglementările Uniunii Europene privind schimbul de date pentru combaterea criminalității. În plus, se va propune o modificare a Hotărârii Guvernului nr. 236/2020 pentru aprobarea Regulamentului privind gestionarea materialului biologic, în vederea implementării Rezoluției Consiliului Uniunii Europene din 30 noiembrie 2009 privind schimbul de rezultate ale analizelor ADN. Această modificare va permite un schimb mai eficient al datelor ADN între autoritățile competente din statele membre ale Uniunii Europene, sprijinind astfel soluționarea rapidă a cazurilor de criminalitate transnațională.

Cumulativ, se preconizează adoptarea unui proiect de Hotărâre de Guvern privind crearea unui punct național de contact pentru siguranța la meciurile de fotbal de anvergură internațională, care va contribui la implementarea standardelor internaționale în acest domeniu. Proiectul va armoniza în legislația națională Decizia 2007/412/JAI a Consiliului Uniunii Europene, din 12 iunie 2007, care modifică și actualizează Decizia 2002/348/JAI, din 25 aprilie 2002, referitoare la siguranța la meciurile de fotbal de anvergură internațională. Prin acest punct național de contact, Republica Moldova va asigura o mai bună coordonare între autoritățile naționale și cele internaționale responsabile de securitatea evenimentelor fotbalistice, în conformitate cu standardele europene de prevenire a violenței și menținere a ordinii publice. Crearea punctului de contact va facilita schimbul rapid de informații și va permite o reacție promptă în caz de incidente, contribuind la asigurarea unui climat de siguranță și ordine pe durata desfășurării competițiilor internaționale de fotbal. Măsura dată va întări capacitatea Republicii Moldova de a organiza și găzdui evenimente sportive de amploare internațională, respectând în același timp reglementările europene și colaborând eficient cu autoritățile din alte state membre ale Uniunii Europene în domeniul securității. La fel, se planifică modificarea Legii nr. 134/2008 privind Serviciul de Protecție și Pază de Stat, în scopul de a alinia legislația națională la Decizia 2002/956/JAI a Consiliului Uniunii Europene din 28 noiembrie 2002, care vizează crearea unei rețele europene de protecție a personalităților. Prin modificările propuse, se va întări capacitatea de protecție a oficialilor de rang înalt și se va asigura o cooperare mai eficientă între autoritățile naționale și cele ale Uniunii Europene, în scopul protejării personalităților care necesită măsuri speciale de securitate. Reglementările vor facilita un schimb rapid de informații și o reacție mai coordonată în fața riscurilor de securitate, consolidând protecția acestora pe plan internațional.

De asemenea, se propune adoptarea unui proiect de Lege pentru combaterea criminalității legate de vehicule, cu implicații transfrontaliere, care va alinia prevederile Deciziei 2004/919/CE a Consiliului Uniunii Europene din 22 decembrie 2004, prin care se vor introduce măsuri mai riguroase și proceduri clare pentru combaterea traficului ilegal de vehicule, furturilor de vehicule și altor infracțiuni transfrontaliere în acest domeniu.

24.4.2.2. Implementarea acquis-ului și consolidarea capacităților administrative

În vederea aderării Republicii Moldova la Uniunea Europeană, sunt prevăzute o serie de acțiuni pentru alinierea la standardele europene în domeniul cooperării polițienești și al securității publice. Printre principalele acțiuni, se numără stabilirea condițiilor și procedurilor pentru căutarea automatizată a profilurilor ADN, a datelor dactiloscopice, a informațiilor privind înmatricularea vehiculelor, a imaginilor faciale și a evidențelor polițienești, în conformitate cu Regulamentul (UE) 2024/982 al Parlamentului European și al Consiliului din 13 martie 2024, care reglementează implementarea schimbului automatizat de date în scopuri de cooperare polițienească și modificarea reglementărilor anterioare, inclusiv a Deciziilor Consiliului 2008/615/JAI și 2008/616/JAI, precum și a Regulamentului Prüm II.

De asemenea, Republica Moldova va demara procesul de desemnare și operaționalizare a punctului național de contact pentru siguranța la meciurile de fotbal de anvergură internațională, asigurându-se că punctul de contact îndeplinește toate cerințele necesare pentru coordonarea internațională și schimbul de informații de securitate, în conformitate cu standardele europene. La fel, se va dezvolta cooperarea cu rețeaua Uniunii Europene pentru protecția personalităților publice, prin inițierea și elaborarea acordurilor de cooperare ce vizează integrarea în rețeaua europeană, ce va contribui la întărirea securității personalităților de rang înalt și la asigurarea unui cadru de protecție în conformitate cu reglementările internaționale. Totodată, urmează a fi semnat un nou tratat între Ministerul Afacerilor Interne al Republicii Moldova și CEPOL, prin care se vor consolida relațiilor de colaborare în domeniul formării angajaților din sectorul de aplicare a legii și stabili un nou punct focal național pentru coordonarea activităților educaționale și de instruire.

Pentru consolidarea cooperării la nivel european, Republica Moldova planifică intensificarea colaborării cu partenerii europeni prin implicarea activă continuă în platforma EMPACT (European Multidisciplinary Platform Against Criminal Threats), inclusiv și participarea la elaborarea Planurilor Operaționale de Acțiuni ale următorului ciclu EMPACT 2026-2029. Prin participare la operațiunile EMPACT, Republica Moldova contribuie la dezvoltarea și implementarea strategiilor și măsurilor eficiente în vederea combaterii infracțiunilor transfrontaliere, cum ar fi traficul de droguri, traficul de persoane, crimele economice și financiare, terorismul și alte amenințări cu risc sporit. EMPACT furnizează un cadru cooperativ care permite coordonarea operațiunilor și schimbul de informații între autoritățile de aplicare a legii din statele membre ale Uniunii Europene și cele din țările partenere, inclusiv Republica Moldova. În plus, prin această colaborare, Republica Moldova va putea implementa măsuri inovative în domeniul tehnologiilor de urmărire și monitorizare, va îmbunătăți analiza și schimbul de informații prin canale securizate, asigurându-se astfel o reacție promptă și eficientă în fața noilor riscuri emergente.

24.4.3. Aspecte financiare (estimarea costurilor)

În vederea implementării măsurilor cu referire la cadrul legislativ (Anexa A) pentru domeniul *„Cooperarea în domeniul de aplicare a legii, schimbului de informații”* sunt necesare mijloace financiare estimative de aproximativ 2.343,61 mii lei, integral acoperite din bugetul de stat, iar pentru implementarea măsurilor cu referire la consolidarea capacităților administrative (Anexa B) pentru același domeniu sunt necesare mijloace financiare estimative de aproximativ 34.671,00 mii lei, dintre care suma costurilor de 22.754,80 mii lei este acoperită din bugetul de stat, suma de 400,00 mii lei este acoperită din asistență externă, iar suma de 11.516,20 mii lei reprezintă costul neacoperit.

24.5. MANAGEMENTUL FRONTIEREI DE STAT

24.5.1. Prezentarea generală a situației

Managementul integrat al frontierei de stat în Republica Moldova reprezintă un domeniu destinat garantării securității naționale și regionale, asigurând fluxuri sigure de persoane și bunuri, ce se realizează printr-o abordare coordonată și eficientă, implicând colaborarea tuturor instituțiilor naționale responsabile de supravegherea și controlul frontierei, dar și prin parteneriate internaționale cu vecinii și organizațiile relevante.

Managementul frontierei de stat nu se rezumă doar la asigurarea securității, ci promovează un echilibru între aceasta și libertatea de circulație, prevenind amenințările transfrontaliere și facilitând schimburile economice și sociale. Autoritățile Republicii Moldova își concentrează eforturile pe modernizarea punctelor de trecere a frontierei de stat, dotarea acestora cu echipamente tehnologice avansate și consolidarea cooperării internaționale. Instruirea continuă a personalului și implementarea standardelor europene sunt, de asemenea, o prioritate pentru gestionarea eficientă și transparentă a frontierei de stat. În plus, Republica Moldova alocă resurse semnificative pentru combaterea migrației ilegale, traficului de persoane și altor amenințări transfrontaliere, contribuind la securitatea regională. Inițiativele propuse sunt orientate spre dezvoltarea unui sistem de frontieră modern, integrat și rezilient, aliniat la cerințele actuale ale acquis-ului comunitar și la standardele Uniunii Europene.

24.5.1.1. Cadrul legislativ

În Republica Moldova a fost încheiat ciclul subsecvent al politicii naționale în domeniul managementului integrat al frontierei de stat, prin implementarea Programului de Management Integrat al Frontierei de Stat pentru perioada 2022-2025, aprobat prin HG nr. 792/2022. Acest program a reprezentat un instrument esențial pentru consolidarea capacităților instituționale și operaționale ale Poliției de Frontieră, contribuind la dezvoltarea unui sistem coerent de gestionare integrată a frontierelor. Printre principalele rezultate se numără întărirea securității frontaliere, reducerea vulnerabilităților, facilitarea unui trafic transfrontalier sigur și fluent, precum și corelarea obiectivelor sectoriale cu Strategia Națională de Dezvoltare „Moldova Europeană 2030” și alte documente de politici publice relevante.

La începutul anului 2025, a fost realizată evaluarea intermediară a Programului, care a evidențiat nivelul de implementare a acestuia pe parcursul anilor 2022-2023.

Conform constatărilor, rata totală de implementare a Programului, cumulativ pentru toți anii evaluați (2022-2023), s-a estimat la 36%, având în vedere că pe parcursul anilor 2024 - 2025, urmează a fi realizate circa 12 acțiuni din totalul de 68 planificate.

Evaluarea implementării Programului, pe lângă impactul benefic și progresele aduse, a evidențiat o serie de provocări în realizarea activităților planificate unde se necesită continuitatea intervenției statului. În acest sens, a fost identificată necesitatea continuării eforturilor anterioare și reformelor realizate prin Programul de Management Integrat al Frontierei de Stat pentru perioada 2022-2025. Astfel, în procesul de demarare a noului ciclu de politici publice în domeniul managementului integrat al frontierei, a fost aprobat Programul național de management integrat

al frontierei de stat pentru perioada 2026-2030 (Hotărârea Guvernului nr. 767/2025). Programul a fost elaborat în concordanță cu obiectivele politicii strategice multianuale pe fiecare componentă aplicabilă din cadrul modelului de gestionare europeană integrată a frontierelor: controlul frontierei, analiza riscurilor, schimbul de informații și cooperarea cu statele membre ale Uniunii Europene și Agenția Europeană pentru Poliția de Frontieră și Garda de Coastă, cooperarea cu țările terțe, cooperarea interinstituțională, măsuri operative și tehnice, utilizarea tehnologiei de ultimă generație, mecanisme de control al calității și componentele transversale precum drepturile fundamentale, educația și formarea profesională, cercetarea și inovarea.

Având în vedere poziția sa geografică, Republica Moldova joacă un rol important în securitatea întregului spațiu european. În acest context, a fost adoptată Legea nr. 379/2023 privind utilizarea datelor din registrul cu numele pasagerilor, cu intrarea în vigoare în ianuarie 2025. Legea transpune parțial Directiva 2016/681 a Uniunii Europene privind utilizarea datelor din registrul cu numele pasagerilor (PNR) pentru prevenirea, depistarea, investigarea și urmărirea penală a infracțiunilor de terorism și a infracțiunilor grave și transpune parțial Decizia de punere în aplicare (UE) 2017/759 privind protocoalele comune și formatele de date care trebuie să fie utilizate de transportatorii aerieni la transferul datelor PNR către unitățile de informații despre pasageri. La etapa actuală, a fost operaționalizată Unitatea de Informații privind Pasagerii (UIP). La 17 februarie 2025, a avut loc lansarea UIP, subdiviziune care va avea misiunea de a colecta, stoca și prelucra datele din registrul cu numele pasagerilor, ce va conține informații colectate de la transportatorii aerieni. UIP va contribui la prevenirea, depistarea, investigarea și urmărirea penală a infracțiunilor cu caracter terorist și a infracțiunilor transnaționale, asigurând totodată schimbul de date cu unități similare din alte state și cu Europol, în strictă conformitate cu normele privind protecția datelor cu caracter personal.

La 13 martie 2025, Parlamentul a adoptat Legea nr. 49/2025 privind ratificarea Memorandumului de înțelegere dintre Guvernul Republicii Moldova şi Organizația Națiunilor Unite pentru licența soluției software goTravel AIR și furnizarea activităților conexe de sprijin

În acest context, au fost aprobate și două Hotărâri de Guvern pentru implementarea prevederilor Legii nr. 379/2023, astfel încât să fie asigurată reglementarea formatelor și protocoalelor compatibile în vederea transmiterii datelor despre călători în modul prevăzut de actele Uniunii Europene menționate, precum și în vederea instituirii UIP în cadrul Inspectoratului General al Poliției de Frontieră.

La 6 ianuarie 2025 a intrat în vigoare Legea nr. 28/2024 privind frontiera de stat. Noua lege introduce reglementări privind asigurarea protecției drepturilor fundamentale ale omului la frontieră, în conformitate cu dreptul relevant al Uniunii Europene și cu tratatele internaționale la care Republica Moldova este parte, utilizarea tehnologiilor avansate de supraveghere, cum ar fi dronele, și preluarea amprentelor solicitanților de protecție internațională și a străinilor reținuți pentru trecerea ilegală a frontierei de stat. De asemenea, reglementează noile proceduri pentru punctele de trecere, obligația transportatorilor de a returna străinii cărora li s-a refuzat intrarea și obligația operatorilor de transport aerian de a transmite datele despre pasageri transportați precum și intervențiile urgente la frontiera de stat. Pentru implementarea prevederilor Legii nr. 28/2024, Guvernul a aprobat Hotărârea nr. 862/2024 pentru punerea în aplicare a prevederilor Legii nr. 28/2024 cu privire la frontiera de stat a Republicii Moldova. Aceste două acte normative de bază,

în cumul, transpune Regulamentul UE 2016/399 (Codul Frontierelor Schengen) și Regulamentele (UE) 2018/1725, 2018/1861 și 2018/1862.

Consecvent, prin Hotărârea Guvernului nr. 296/2025 a fost modificată Hotărârea Guvernului nr. 429/2015 pentru aprobarea Regulamentului cu privire la Sistemul de coordonare a securității frontaliere prin care a fost actualizat cadrul normativ național privind coordonarea securității frontaliere în conformitate cu acquis-ul Uniunii Europene prin transpunerea parțială a Regulamentul (UE) 2019/1896 privind Poliția de Frontieră și Garda de Coastă la nivel european și de abrogare a Regulamentelor (UE) nr. 1052/2013 și (UE) 2016/1624 și a Regulamentul de punere în aplicare (UE) 2021/581 privind tablourile situaționale ale Sistemului european de supraveghere a frontierelor (EUROSUR), ceea ce va facilita și consolida semnificativ cooperarea cu FRONTEX prin asigurarea unei compatibilități operaționale mai bune și a unui schimb de informații mai eficient cu agenția.

Republica Moldova beneficiază de o cooperare strânsă cu organizațiile și agențiile internaționale, precum și cu instituțiile Uniunii Europene, cum ar fi Agenția Frontex, Europol, Interpol și altele, fiind derulate multiple operațiuni comune la nivel național și internațional.

Este de menționat că, Misiunea Uniunii Europene de Asistență la Frontieră în Republica Moldova și Ucraina (EUBAM), care oferă sprijin autorităților de frontieră ale ambelor state începând cu anul 2005, își încheie mandatul la data de 30 noiembrie 2025, fiind reconfigurată sub forma unui proiect de asistență tehnică.

24.5.1.2. Cadrul administrativ

În Republica Moldova, gestionarea frontierelor naționale este realizată prin implementarea, începând cu anul 2010, a conceptului european de management integrat al frontierei. Acesta promovează o abordare modernă și coordonată, ce presupune implicarea mai multor autorități naționale cu roluri clar definite în supravegherea, controlul și administrarea frontierelor, având ca scop asigurarea unui management eficient, securizat și conform standardelor europene. Principala autoritate responsabilă de implementarea politicii statului în domeniul managementului integrat al frontierei este Inspectoratul General al Poliției de Frontieră. Conform Legii nr. 283/2011 cu privire la Poliția de Frontieră, Inspectoratul General al Poliției de Frontieră reprezintă autoritatea administrativă subordonată Ministerului Afacerilor Interne, care îndeplinește atribuțiile și pune în aplicare politica statului în domeniul managementului integrat al frontierelor, combaterii migrației ilegale și a criminalității transfrontaliere. De asemenea, Hotărârea Guvernului nr. 1145/2018 privind organizarea și funcționarea Inspectoratului General al Poliției de Frontieră stabilește misiunea instituțională, care vizează implementarea politicii de stat în domeniul gestionării integrate a frontierelor de stat ale Republicii Moldova, în scopul realizării unui control eficient. Procesul include soluționarea provocărilor privind riscurile și amenințările ce ar putea afecta securitatea națională, contribuind astfel la combaterea criminalității transfrontaliere, garantând un nivel ridicat de securitate, respectând drepturile fundamentale ale cetățenilor și asigurând, în același timp, libera circulație a persoanelor.

În implementarea componentelor de management integrat al frontierei de stat, alături de Inspectoratul General al Poliției de Frontieră sunt implicate și alte instituții naționale, fiecare având roluri complementare în acest proces, și anume Serviciul Vamal, cu atribuții nemijlocite la

frontiera de stat, fiecare având roluri complementare în acest proces, și anume, Serviciul Vamal, responsabil de gestionarea fluxurilor de mărfuri la frontieră, cât și Agenția Națională pentru Siguranța Alimentelor, care, prin posturile sale de inspecție la frontieră, reglementează importurile de produse alimentare și de origine animală, efectuează controlul sanitar-veterinar, fitosanitar, controlul pentru siguranța alimentelor și controlul produselor fitosanitare și fertilizanți.

Pentru a alinia conceptul național de management integrat al frontierelor la cerințele europene actuale, Poliția de Frontieră dispune de o structură organizatorică bine definită, structurată pe trei niveluri ierarhice, menită să răspundă atât cerințelor legislative, cât și provocărilor practice în implementarea noilor reglementări. Capacitatea administrativă a resurselor umane din cadrul Poliției de Frontieră este prezentată în tabelul de mai jos:

Nr.	Categorie	Număr de angajați
1	Numărul total de angajați conform statelor	3686 de unități
2	Angajații cu statut special (Ofițeri/subofițeri)	3458 de unități
3	Personal de deservire tehnică	228 de unități

24.5.2. Planuri pe viitor

24.5.2.1. Planuri legislative

În vederea consolidării capacităților operaționale naționale și asigurării unei alinieri constante la standardele și acquis-ul Uniunii Europene, prin Hotărârea Guvernului nr. 767/2025 a fost aprobat Programul național de management integrat al frontierei de stat pentru perioada 2026-2030, în conformitate cu ciclul multianual de politici strategice pentru gestionarea europeană integrată a frontierelor. Implementarea acestuia vizează măsuri strategice menite să îmbunătățească securitatea frontierelor, să prevină și să combată migrația ilegală, să gestioneze eficient fluxurile migratorii și să garanteze un trafic transfrontalier fluid. Obiectivul strategic al Programului este de a consolida dimensiunea proactivă a autorităților publice în gestionarea frontierei. Prin operarea pe toate cele patru niveluri ale modelului de control al accesului, scopul este de a prezice, detecta și preveni situațiile de risc înainte de a se produce. Când provocările apar, autoritățile de aplicare a legii cu rol în securitatea frontalieră trebuie să demonstreze conștientizare, capacitate adecvată și un lanț de comandă robust, dar flexibil, pentru a putea reacționa, aborda și stabiliza situațiile în timp util. În același timp, programul respectă prevederile articolului 9 al Regulamentului (UE) 2019/1896 privind Poliția de Frontieră și Garda de Coastă, precum și reglementările anterioare abrogate (UE) nr. 1052/2013 și (UE) 2016/1624 – pentru o planificare integrată.

Pentru consolidarea gestionării integrate a frontierei și a guvernanței Schengen se planifică elaborarea Planului național de acțiuni Schengen, care trasează foaia de parcurs concretă pentru alinierea la standardele europene. În context, se va institui guvernanța națională Schengen și raportarea strategică către Coordonatorul Național Schengen. Complementar se planifică instituirea mecanismului național de control al calității, prin evaluarea națională (auto-evaluarea) aplicării componentelor Managementului European Integrat al Frontierelor (IBM) și pentru verificarea nivelului de pregătire pentru aplicarea acquis-ului Schengen. Mecanismul de monitorizare se va baza pe alinierea la Regulamentul (UE) 2022/922 al Consiliului din 9 iunie

2022 privind instituirea și funcționarea unui mecanism de evaluare și monitorizare în vederea verificării aplicării acquis-ului Schengen.

Suplimentar, transpunerea totală a Regulamentului UE 2016/399 (Codul Frontierelor Schengen), reprezintă o prerogativă esențială. Această măsură va contribui la consolidarea cadrului normativ național și la asigurarea coerenței necesare pentru aplicarea corespunzătoare a acquis-ului Schengen în Republica Moldova.

24.5.2.1.Implementarea acquis-ului și consolidarea capacităților administrative

Pentru a întări capacitățile naționale în domeniul managementului integrat al frontierei de stat și pentru a le alinia la standardele europene, autoritățile din Republica Moldova își propun implementarea unor acțiuni, care vor răspunde provocărilor actuale și vor asigura o gestionare eficientă a frontierei, având în vedere schimbările regionale și globale. Un obiectiv major constă în îmbunătățirea eficienței operaționale a structurilor de frontieră, prin echiparea acestora cu tehnologie avansată și echipamente moderne, necesare pentru o supraveghere constantă și un control strict al trecerii frontierei. Acțiunea presupune extinderea sistemelor speciale de supraveghere a frontierei, consolidarea capacităților de analiză a riscurilor și de gestionare a informațiilor, precum și integrarea soluțiilor moderne de monitorizare în timp real.

Începând cu anul 2024, a fost lansat Conceptul privind autonomia decizională și funcțională a patrulei Poliției de Frontieră, orientat spre eficientizarea activității de serviciu și modernizarea procedurilor de control. În continuare, se va consolida capacitatea de supraveghere și control a frontierei de stat prin alinierea la standardele europene, inclusiv Codul Frontierelor Schengen și EUROSUR, cu accent pe dezvoltarea tehnologică și cooperarea operațională cu FRONTEX și statele vecine. Implementarea tehnologiilor avansate de supraveghere și instruirea continuă a personalului vor asigura un control eficient al frontierei, contribuind la securitatea națională, combaterea criminalității transfrontaliere și fluidizarea traficului de persoane și mărfuri.

Subsecvent, se prevede dotarea punctelor de trecere a frontierei de stat cu echipamente specializate pentru efectuarea controlului, în vederea creșterii eficienței și siguranței operaționale. În acest context, va fi implementat conceptul de control în linia a doua, care vizează asigurarea subdiviziunilor de frontieră cu echipamente moderne, inclusiv digitale, infrastructură adecvată și personal specializat. De asemenea, va fi introdus un sistem de preluare a datelor biometrice în punctele de trecere, pentru sporirea securității și eficienței controlului, în conformitate cu cerințele de aliniere la EURODAC și standardele europene. Totodată, conform Agendei de Reforme aferente Planului de creștere pentru anii 2025-2027 se planifică consolidarea capacităților de monitorizare a frontierei de stat cu sisteme fixe și/ sau mobile de supraveghere a frontierei de stat.

Totodată, se impune modernizarea continuă a sistemelor informaționale gestionate de către autoritățile implicate în managementul frontierei, ceea ce presupune atât actualizarea platformelor existente, cât și asigurarea interoperabilității între instituțiile naționale, facilitând schimbul rapid și sigur de date. Interconectarea sistemelor naționale cu cele utilizate la nivel european va contribui la îmbunătățirea fluxului de informații și la creșterea transparenței în gestionarea frontierei.

Consolidarea integrității instituționale a Poliției de Frontieră constituie o prioritate transversală a managementului integrat al frontierei. În acest sens, se prevede dezvoltarea și implementarea unui sistem de camere de corp pentru personalul Poliției de Frontieră, care va

contribui la sporirea transparenței, responsabilității și încrederii publice în activitatea desfășurată. Implementarea acestor măsuri va permite documentarea obiectivă a interacțiunilor operative, prevenirea eventualelor abateri și protejarea atât a drepturilor cetățenilor, cât și a angajaților implicați în misiuni de serviciu.

Un alt pilon prioritar îl constituie modernizarea infrastructurii frontaliere, prin dezvoltarea unor facilități conforme standardelor europene, care să asigure condiții optime de muncă pentru personalul de la frontieră și să respecte standardele internaționale privind drepturile omului. Infrastructură va fi adaptată atât pentru susținerea activităților operaționale, cât și pentru garantarea unui tratament corect și uman persoanelor reținute la frontieră, inclusiv solicitanților de azil.

O gestionare eficientă a frontierei presupune, de asemenea, o cooperare strânsă la nivel național și internațional. În acest context, se va pune accent pe îmbunătățirea controlului la trecerea frontierei și facilitarea fluxului de persoane și mărfuri. Implementarea treptată a controlului comun al persoanelor, mijloacelor de transport, mărfurilor și obiectelor în punctele comune de trecere a frontierei moldo-ucrainene și controlul coordonat în punctele de trecere moldo-române sunt inițiative cheie. De asemenea, se vor întări relațiile de cooperare cu agențiile și organizațiile internaționale relevante, pentru a facilita schimbul de informații și pentru a adopta cele mai bune practici în domeniu. Prin aceste măsuri, Republica Moldova va contribui la consolidarea securității naționale și va sprijini procesul de integrare europeană, îndeplinind angajamentele asumate față de Uniunea Europeană și continuând să îmbunătățească managementul frontierei într-un mod sustenabil și eficient.

24.5.3. Aspecte financiare (estimarea costurilor)

În vederea implementării măsurilor cu referire la cadrul legislativ (Anexa A) pentru domeniul *„Managementul frontierei de stat”* sunt necesare mijloace financiare estimative de aproximativ 189,09 mii lei, integral acoperite din bugetul de stat, iar pentru implementarea măsurilor cu referire la consolidarea capacităților administrative (Anexa B) pentru același domeniu sunt necesare mijloace financiare estimative de aproximativ 719.132,60 mii lei, dintre care suma costurilor de 2.068,00 mii lei este acoperită din bugetul de stat, suma de 465.877,60 mii lei este acoperită din asistență externă, iar suma de 251.187,00 mii lei reprezintă costul neacoperit.

24.6. AZIL

24.6.1. Prezentarea generală a situației

Sistemul de azil din Republica Moldova are drept scop protecția persoanelor care fug de persecuții, conflicte armate sau încălcări grave ale drepturilor omului în țările lor de origine. Protecția internațională este realizată în conformitate cu prevederile normelor internaționale, precum și a legislației naționale, asigurând respectarea drepturilor fundamentale ale persoanelor aflate în nevoie de protecție și garantând aplicarea principiilor de nereturnare, egalitate, echitate și incluziune socială. În acest cadru, principiul nereturnării garantează că nicio persoană nu poate fi expulzată sau returnată într-un stat unde viața ori libertatea i-ar fi amenințate, principiul egalității asigură un tratament nediscriminatoriu tuturor solicitanților de protecție, iar principiul incluziunii sociale vizează integrarea lor în societate prin acces la educație, muncă și servicii esențiale. Astfel,

Republica Moldova aliniază politicile sale la standardele internaționale și europene, consolidând atât dimensiunea umanitară, cât și cea de securitate a gestionării migrației și azilului.

În 2002, Republica Moldova a devenit membru al Convenției din 1951 cu privire la statutul refugiaților, asumându-și obligația de a proteja persoanele refugiate fără discriminare. Angajamentele internaționale au fost ulterior transpuse în legislația națională, în special prin Legea nr. 270/2008 privind azilul în Republica Moldova, care reglementează procedura de acordare a protecției internaționale, drepturile și obligațiile solicitanților de azil și ale refugiaților, precum și mecanismele instituționale de implementare.

Începând cu 24 februarie 2022, criza umanitară generată de războiul din Ucraina a adus provocări semnificative, Republica Moldova s-a confruntat cu un aflux masiv și spontan de persoane refugiate, devenind una dintre principalele țări de tranzit și, în unele cazuri, de destinație pentru cetățenii ucraineni și alte persoane aflate în nevoie de protecție internațională. Acesta a determinat necesitatea de a elabora mecanismul de protecție temporară. Astfel, Republica Moldova a implementat protecția temporară începând cu 1 martie 2023.

Conform datelor furnizate de Inspectoratul General al Poliției de Frontieră, din 24 februarie 2022 până în prezent, peste 1.113.000 de persoane strămutate din Ucraina se află în Republica Moldova[2].

24.6.1.1. Cadrul legislativ

Legislația actuală a Republicii Moldova în domeniul azilului, reglementată prin Legea nr. 270/2008 privind azilul în Republica Moldova, transpune acquis-ul Uniunii Europene în domeniul azilului. Republica Moldova este semnatară a convențiilor internaționale relevante în domeniul azilului și al respectării drepturilor fundamentale ale străinilor. În contextul obiectivului de integrare europeană, Guvernul Republicii Moldova a început, în anul 2024, procesul de adaptare a legislației naționale privind azilul la cele mai înalte standarde ale Uniunii Europene. Astfel, în ianuarie 2025, au intrat în vigoare recentele modificări aduse Legii nr. 270/2008 privind azilul în Republica Moldova, modificări care vizează transpunerea Directivei 2013/32 privind procedurile comune de acordare și retragere a protecției internaționale, Directivei 2013/33 privind stabilirea standardelor pentru primirea solicitanților de protecție internațională, și Directivei 2011/95 referitoare la standardele privind condițiile necesare ca resortisanții țărilor terțe sau apatrizii să poată beneficia de protecție internațională, la statutul uniform pentru refugiați sau persoanele eligibile pentru protecție subsidiară, precum și la conținutul protecției acordate. Modificările aduse Legii nr. 270/2008 privind azilul în Republica Moldova au vizat consolidarea sistemului de azil, stabilirea unor norme clare pentru a preveni abuzurile asupra sistemului de azil prin aducerea în concordanță a reglementărilor naționale privind procedura rapidă de examinare a cererilor de azil cu normele UE și anume examinarea în procedură rapidă a cererilor nefondate și a cererilor depuse de persoanele care se presupune că prezintă pericol pentru securitatea națională sau pentru ordinea publică, introducerea conceptului de țări sigure de origine și țări terțe sigure în legislația națională. La fel, modificările au vizat accesul grupurilor și persoanelor vulnerabile la procedura de azil, prin includerea noilor noțiuni cum ar fi: condiții materiale de primire, solicitant cu necesități speciale,

[2] Sursa; IGPF. Situația la data de 30.11.2025.

completarea cadrului normativ național cu prevederi care să reglementeze condițiile materiale de primire în dependență de mijloacele de care dispune solicitantul pentru a se întreține, extinderea categoriilor de persoane cu necesități speciale în acord cu acquis-ul UE în domeniul de azil completarea legii cu reglementări privind identificarea si evaluarea necesităților speciale ale persoanelor vulnerabile solicitante de azil.

În vederea consolidării cadrului normativ și alinierea deplină la acquis-ul Uniunii Europene, Republica Moldova a continua procesul de armonizare a legislației naționale în domeniul azilului. Astfel, la 12 noiembrie 2025, a fost aprobată Hotărârea Guvernului nr. 720/2025 pentru aprobarea mecanismelor și metodologiei aplicabile în procedura de azil (mecanismul de acordare a condițiilor materiale de primire acordate solicitanților de azil, metodologia de estimare a costurilor pentru condițiile materiale de primire, precum și mecanismul de aplicare a conceptului de țară de origine/terță sigură). Acest mecanism vine să continue transpunerea acquis-ului UE inițiat prin recentele modificări ale Legii nr. 270/2008 privind azilul în Republica Moldova.

Astfel, s-a realizat reglementarea detaliată a condițiilor materiale de primire, stabilirea modalităților de acordare, limitare și retragere a acestora pentru solicitanții de azil, în conformitate cu Directiva 2013/33/UE, instituirea mecanismelor de evaluare și asistență adaptată pentru solicitanții vulnerabili, în vederea asigurării unui tratament echitabil și demn. De asemenea, Hotărârea Guvernului prevede aplicarea conceptului de țară de origine/terță sigură – alinierea la practicile europene pentru prevenirea abuzurilor în sistemul de azil și creșterea eficienței procedurilor.

În acest context, implementarea efectivă a acestor standarde este susținută de funcționarea Centrului de Cazare pentru solicitanții de azil, reglementat prin Hotărârea Guvernului nr. 1023/2012. Acest act normativ pune în aplicare prevederile Legi nr. 270/2008 privind azilul în Republica Moldova și stabilește cadrul operațional pentru asigurarea condițiilor materiale de primire prevăzute de legislație. Centrul, structură specializată subordonată Inspectoratului General pentru Migrație, este destinat cazării temporare a solicitanților de azil și a beneficiarilor de protecție internațională, asigurând servicii esențiale precum primirea și cazarea persoanelor, protecția lor în perioada găzduirii, respectiv siguranța persoanelor. Prin aceste măsuri, Republica Moldova își reafirmă angajamentul de a asigura un sistem de azil funcțional, echitabil și compatibil cu standardele Uniunii Europene, contribuind astfel la consolidarea statului de drept și la protejarea drepturilor fundamentale ale persoanelor care solicită protecție internațională.

În anul 2025, Republica Moldova a continuat procesul de armonizare a cadrului normativ național cu standardele Uniunii Europene. În acest sens, au fost operate modificări la Legea nr. 1549/2002 privind înregistrarea dactiloscopică de stat, prin care au fost transpuse parțial prevederile Regulamentului (UE) nr. 603/2013 al Parlamentului European și al Consiliului din 26 iunie 2013 privind instituirea sistemului „Eurodac” pentru compararea amprentelor digitale, în scopul aplicării eficiente a Regulamentului (UE) nr. 604/2013 privind stabilirea criteriilor și mecanismelor de determinare a statului membru responsabil de examinarea cererilor de protecție internațională. Modificările introduse în legislația națională reflectă principalele exigențe europene în materie de preluare a datelor dactiloscopice pentru străinii care solicită protecție internațională, protecție temporară sau azil politic.

În paralel cu ajustările legislative, contextul geopolitic a determinat autoritățile din Republica Moldova să adopte măsuri speciale pentru gestionarea fluxului semnificativ de persoane strămutate din Ucraina, care fug de război. Astfel, începând cu 1 martie 2023, Republica Moldova a implementat măsura protecției temporare pentru persoanele strămutate din Ucraina, reglementată prin Hotărârea Guvernului nr. 21/2023. Ulterior, protecția temporară a fost prelungită cu câte un

an consecutiv, în mod automat prelungindu-se și documentul de identitate al beneficiarului de protecție temporară. Beneficiarii protecției temporare au acces la diverse drepturi și servicii, inclusiv educație, asistență medicală, servicii sociale și dreptul de a lucra pe piața muncii din Republica Moldova. Cadrul legal este aliniat la Directiva UE 2001/55 privind protecția temporară, care prevede acordarea de ajutor rapid și eficient persoanelor strămutate din cauza unui conflict armat sau altor evenimente de urgență, și la Decizia de punere în aplicare 2022/382, care confirmă existența unui aflux masiv de persoane strămutate din Ucraina și activează protecția temporară, conform articolului 5 din Directiva 2001/55. În acest context, în februarie 2025, Republica Moldova s-a aliniat la Decizia UE 2024/1836 din 25 iunie 2024 de prelungire a protecției temporare până la 1 martie 2026, astfel cum a fost introdusă prin Decizia de punere în aplicare 2022/382, prin efectuarea modificărilor la Hotărârea Guvernului nr. 21/2023 privind acordarea protecției temporare persoanelor strămutate din Ucraina.

În cadrul reuniunii Comitetului de asociere Republica Moldova-Uniunea Europeană, desfășurată la 2 decembrie 2024, au fost apreciate eforturile Republicii Moldova de a găzdui persoanele strămutate din Ucraina și au fost susținute inițiativele continue pentru asigurarea continuității acestui mecanism și integrarea acestora în viața socială și economică a comunității gazdă.

Totodată, cadrul legislativ pentru protecția socială a persoanelor strămutate se bazează pe o serie de acte normative care reglementează serviciile sociale destinate acestei categorii. Printre acestea se numără Legea nr. 123/2010 cu privire la serviciile sociale și Legea asistenței sociale nr. 547/2003. Prin acte administrative interne a fost reglementată activitatea Centrelor de plasament temporar pentru persoanele strămutate de pe teritoriul altor state, aflate în gestiunea Ministerului Muncii și Protecție Sociale.

Misiunea principală a centrelor de plasament temporar este de a oferi adăpost, protecție și asistență persoanelor strămutate, sprijinind procesul lor de integrare și incluziune socială. Republica Moldova a făcut eforturi considerabile pe domeniul integrării străinilor.

Un document strategic important în acest sens este Programul de integrare etapizată a străinilor, inclusiv al persoanelor strămutate din Ucraina, pentru anii 2025-2027, aprobat prin HG 285/2025. Programul de integrare etapizată pune un accent deosebit pe persoanele strămutate din Ucraina, creând un cadru integrat și adaptat nevoilor specifice ale persoanelor strămutate din Ucraina, combinând sprijinul lingvistic, social, educațional și profesional cu măsuri de asistență dedicate, astfel încât acestea să poată accesa rapid servicii, drepturi și oportunități reale de integrare în Republica Moldova.

24.6.1.2.Cadrul administrativ

Direcția azil și apatridie a Inspectoratului General pentru Migrație, autoritate administrativă subordonată Ministerului Afacerilor Interne, este responsabilă pentru implementarea politicilor referitoare la azil și apatridie, prin evaluarea și soluționarea cererilor de azil, protejând astfel solicitanții de azil, beneficiarii de protecție internațională, protecție temporară sau azil politic. De asemenea, Direcția se ocupă cu soluționarea cererilor de recunoaștere a statutului de apatrid pe teritoriul Republicii Moldova, în conformitate cu legislația națională. În prezent, procesul de examinare a cererilor de azil implică 8 consilieri de decizie, dintre care 4 fac parte din Direcția azil și apatridie, iar restul provin din Direcțiile regionale ale Inspectoratului General pentru Migrație: 1 din Direcția Regională Nord, 2 din Direcția Regională Centru și 1 din Direcția Regională Sud. Totodată, Centrul de cazare al Inspectoratului General pentru Migrație, care are statut de Direcție,

reprezintă o structură specializată pentru cazarea temporară a solicitanților de azil și beneficiarilor de protecție internațională, în conformitate cu reglementările legale și cu condițiile stabilite de Regulamentul Centrului, aprobat prin Hotărârea Guvernului nr. 1023/2012. Centrul are o capacitatea maximă de cazare de 180 de persoane. În temeiul Hotărârii Guvernului nr. 16/2023 privind organizarea și funcționarea Inspectoratului General pentru Migrație și a Anexei nr. 2 a Ordinului ministrului afacerilor interne nr. 145/2023, pentru funcționarea Centrului de cazare au fost alocate 8 funcții, dintre care 3 sunt ocupate de angajați cu statut special, iar 5 sunt pentru întreținere și deservire.

Începând cu 1 ianuarie 2024, Ministerul Muncii și Protecției Sociale a preluat gestionarea Centrelor de plasament temporar pentru persoanele strămutate din alte state. Pentru a asigura protecția necesară persoanelor strămutate din Ucraina, Ministerul Muncii și Protecției Sociale, de comun cu autoritățile administrative din subordine și cu suportul partenerilor de dezvoltare, au înființat, începând cu luna februarie a anului 2022, un total de 137 de Centre de plasament temporar pentru persoane strămutate de pe teritoriul altor state, cu o capacitate totală de aproximativ 11.050 de locuri cazați. Până în prezent au beneficiat de cazare în centre de plasament 41526 de refugiați. De asemenea, 54084 de refugiați au fost găzduiți de persoane fizice din Republica Moldova (date din Sistemul Informațional „UAHELP"). La 19.11.2025, erau active 18 Centre cu o capacitate totală de 1111 de locuri, rata de ocupare fiind de aproximativ 82,54%.

24.6.2. Planuri de viitor

24.6.2.1.Planuri legislative

Republica Moldova își propune, în perioada următoare, consolidarea cadrului normativ și instituțional în domeniul azilului, prin adoptarea unor măsuri menite să asigure respectarea drepturilor persoanelor aflate în căutarea protecției internaționale și îmbunătățirea condițiilor de primire.

În acest sens, urmează a fi elaborat și promovat proiectul hotărârii Guvernului privind mecanismul de acces al solicitanților de azil la serviciile de sănătate, în contextul aplicării Legii nr. 270/2008 privind azilul în Republica Moldova. Documentul va reglementa modalitățile clare prin care solicitanții de azil vor beneficia de servicii medicale esențiale, atât în perioada examinării cererii de protecție, cât și în situațiile de urgență, asigurându-se o abordare echitabilă și conformă standardelor europene în materie de protecție a sănătății publice și a drepturilor omului.

De asemenea, Republica Moldova își propune elaborarea proiectului hotărârii Guvernului pentru modificarea Hotărârii Guvernului nr. 1023/2012 privind aprobarea Regulamentului Centrului de cazare al solicitanților de azil, în vederea consolidării sistemului național de azil. Modificarea Regulamentului Centrului de cazare vine în contextul noilor reglementări privind condițiile materiale de primire aprobate prin Hotărârea Guvernului nr. 720/2025, care instituie mecanismele și metodologia utilizate în procedura de azil, inclusiv mecanismul de stabilire a condițiilor materiale de primire.

Totodată, se preconizează îmbunătățirea infrastructurii Centrului de cazare din cadrul Inspectoratului General pentru Migrație, în vederea adaptării condițiilor de locuire pentru toate categoriile de solicitanți, astfel încât să fie asigurate standarde adecvate de confort, siguranță și acces la serviciile necesare.

Prin implementarea acestor măsuri, Republica Moldova își propune să fortifice sistemul de azil, să asigure tratament demn și acces echitabil la servicii pentru toate persoanele care solicită

protecție internațională și să avanseze în procesul de aliniere la standardele europene în domeniul migrației și azilului.

Cu referire la prelungirea protecției temporare, Republica Moldova își propune asigurarea continuității protecției temporare acordate persoanelor strămutate din Ucraina. Astfel, Republica Moldova urmează să se alinieze la Decizia Uniunii Europene 2025/1460 privind prelungirea protecției temporare până la 1 martie 2027. În acest sens, se va asigura continuitatea menținerea accesului beneficiarilor la drepturile asociate – inclusiv la asistență medicală, educație, angajare în câmpul muncii și servicii sociale. Prelungirea protecției reprezintă totodată o măsură esențială pentru menținerea stabilității și predictibilității pentru comunitatea strămutată, în condițiile persistenței riscurilor care împiedică revenirea în siguranță în Ucraina.

Suplimentar, Republica Moldova își propune alinierea la acquis-ul UE în materie de relocare, prin transpunerea Recomandării (UE) 2015/914 a Comisiei din 8 iunie 2015 privind un mecanism european de relocare, pentru a uniformiza cadrul legislativ și a se alinia gradual la acest mecanism.

24.6.2.2.Implementarea acquis-ului și consolidarea capacităților administrative

Republica Moldova face progrese semnificative în implementarea măsurilor necesare pentru a răspunde provocărilor din domeniul azilului și protecției temporare, într-un context regional complex și dinamic. În acest sens, se planifică realizarea unei evaluări detaliate a cadrului normativ și administrativ existent, cu scopul de a evalua gradul de pregătire al țării, capacitatea instituțională și resursele disponibile, precum și de a identifica necesitățile de intervenție pentru implementarea Pactului european privind migrația și azilul. Totodată, Republica Moldova va analiza practica statelor membre ale Uniunii Europene în implementarea prevederilor Pactului, un instrument considerat inovator pentru gestionarea migrației, pentru a adapta standardele europene și a alinia bunele practici regionale și internaționale.

În continuare, Republica Moldova își propune să implementeze un mecanism etapizat de integrare a străinilor aflați pe teritoriul său, inclusiv a persoanelor strămutate din Ucraina. Mecanismul va facilita integrarea socială și economică a acestor persoane prin asigurarea accesului la resurse și servicii, în conformitate cu principiile dreptului internațional și angajamentele asumate de țară în domeniul migrației și protecției internaționale. Totodată, urmează să fie asigurat accesul solicitanților de azil la programele naționale de sănătate. Prin deschiderea acestor canale de acces, Republica Moldova își reafirmă angajamentul de a respecta drepturile fundamentale ale fiecărei persoane și de a sprijini integrarea acestora în societate.

În vederea consolidării sistemului național de azil, autoritățile Republicii Moldova intenționează să adopte măsuri pentru creșterea capacităților operaționale ale Inspectoratului General pentru Migrație la nivel regional, prin includerea recrutării și formării unui număr suplimentar de specialiști în regiunile nord, centru și sud, având ca scop optimizarea gestionării cererilor de azil și asigurarea unui răspuns rapid și eficient la nevoile solicitanților. În ceea ce privește dezvoltarea infrastructurii, Republica Moldova va investi în îmbunătățirea condițiilor de cazare în cadrul Centrului de cazare pentru refugiați, asigurându-se un mediu adecvat pentru primirea solicitanților de azil, în conformitate cu standardele europene, contribuind astfel la promovarea respectului pentru drepturile fundamentale și garantarea unui climat de demnitate. Având în vedere apropierea sistemului de azil al Republicii Moldova de cel al statelor membre ale Uniunii Europene, cooperarea cu Agenția Europeană pentru Azil reprezintă un element-cheie în consolidarea acestuia. Prin stabilirea unui parteneriat sustenabil cu Agenția, Republica Moldova își propune să valorifice expertiză specializată în domeniul azilului și să își consolideze capacitățile

naționale, abordând astfel provocările regionale și contribuind la dezvoltarea unui sistem integrat, rezilient și eficient de gestionare a migrației și azilului.

În prezent, Ministerul Muncii și Protecției Sociale, împreună cu partenerii de dezvoltare, inclusiv UNHCR, OIM, CRS, ACTED și WFP, implementează procedura de reorganizare a Centrelor de plasament temporar pentru persoane strămutate „EXIT". Scopul principal al acestei proceduri este integrarea persoanelor strămutate din Ucraina în comunitate, oferindu-le suport material pentru o perioadă de 6 luni, în vederea unui mod de viață independent. Obiectivele procedurii sunt asigurarea funcționării eficiente a centrelor, promovarea integrării beneficiarilor în comunitate și garantarea accesului sigur la locuri de cazare sigure și demne. Beneficiarii care fac parte din grupuri vulnerabile, precum persoanele cu dizabilități, vârstnicele, femeile însărcinate și mamele cu copii mici, vor fi redirecționați și cazați în alte centre după perioada de 90 de zile de plasament. Serviciile oferite în cadrul reorganizării includ consultații și sprijin, asistență în timpul relocării, sprijin juridic, programe de închiriere, suport pentru sănătatea mintală și ajutor pentru integrarea în câmpul muncii.

Printre măsurile de asistență socială oferite persoanelor strămutate din Ucraina se menționează:

1. *Suport monetar lunar* oferit beneficiarilor de protecție temporară;
2. *Serviciul de asistență socială pentru familiile cu copii*, aprobat prin Hotărârea Guvernului nr. 889/2013. Persoanele strămutate pot beneficia, inclusiv ajutor financiar, pentru prevenirea și/sau depășirea situațiilor de risc în vederea asigurării creșterii și educării copilului în mediul familial;
3. *Sprijinul pentru perioada rece a anului* pentru plata serviciilor comunale pentru familiile strămutate din Ucraina, care au locuit pe teritoriul Republicii Moldova și au utilizat resurse energetice;
4. *Suport financiar pentru familiile* care găzduiesc persoane strămutate din Ucraina. În perioada 2022-2025 au fost înregistrate 20 219 de persoane fizice, care au găzduit 53 924 de persoane strămutate din Ucraina;
5. *Serviciul de asistență telefonică gratuită "Linia Verde*". Serviciul este responsabil de relocarea persoanelor în Centre și suport necesar persoanelor strămutate de pe teritoriul altor state și familiilor acestora cu privire la accesul la programe de asistență socială, drepturile beneficiarilor de protecție temporară, precum și alte informații esențiale pentru facilitarea integrării și sprijinirea acestora în procesul de adaptare în comunitate;
6. *Serviciul de Asistență Telefonică Gratuită pentru Persoane cu Dizabilități 080010808*, care este funcțional 24/24, inclusiv pentru persoanele strămutate din Ucraina;
7. *Suport în identificarea unui loc de muncă și angajarea în câmpul muncii.*

Ministerul Muncii și Protecției Sociale, prin intermediul Agenției Naționale pentru Ocuparea Forței de Muncă (ANOFM) continuă să asigure integrarea pe piața muncii a persoanelor strămutate din Ucraina. ANOFM a desemnat specialiști în fiecare dintre cele 35 de subdiviziuni teritoriale.

Conform datelor ANOFM în ultimele 9 luni (ianuarie - septembrie 2025) au fost înregistrate 450 de persoane strămutate în căutarea unui loc de muncă, dintre care 164 au fost angajate.

În conformitate cu datele prezentate de către Casa Națională de Asigurări Sociale (CNAS) pentru trimestrul II al anului 2025, au fost achitate contribuții obligatorii de asigurări sociale de stat pentru 2 172 cetățenii ucraineni angajați strămutați din Ucraina, dintre care 1 284 femei și 888 bărbați.

24.6.3. Aspecte financiare (estimarea costurilor)

În vederea implementării măsurilor cu referire la cadrul legislativ (Anexa A) pentru domeniul *„Azil”* sunt necesare mijloace financiare estimative de aproximativ 634,10 mii lei, urmând a fi acoperite integral din bugetul de stat.

Totodată, pentru implementarea măsurilor cu referire la consolidarea capacităților administrative (Anexa B) pentru același domeniu sunt necesare mijloace financiare estimative de aproximativ 628.453,80 mii lei, dintre care suma costurilor de 153.359,60 mii lei este acoperită din bugetul de stat, suma costurilor de 63.891,70 este acoperită din asistență externă, iar suma de 411.202,50 mii lei reprezintă costul neacoperit.

24.7. MIGRAȚIA LEGALĂ ȘI ILEGALĂ, INCLUSIV READMISIA

24.7.1. Prezentarea generală a situației

În Republica Moldova, cadrul normativ de reglementare și implementare a politicilor de stat în domeniul migrației are scopul de a gestiona eficient și echitabil migrația, respectând atât obligațiile internaționale, cât și necesitățile interne de dezvoltare și se axează pe direcții strategice bine definite, menite să asigure gestionarea eficientă a fluxurilor migratorii.

O primă direcție prioritară vizează reglementarea migrației legale, prin stabilirea condițiilor de admitere și reglementare a ședерii străinilor. În paralel, se acordă o atenție specială controlului legalității ședерii străinilor, inclusiv aplicării măsurilor restrictive, având scop prevenirea, reducerea și sancționarea migrației ilegale. Nu în ultimul rând, cadrul normativ include politici dedicate integrării migranților, care vizează facilitarea adaptării acestora în societatea gazdă și promovarea diversității culturale.

24.7.1.1. Cadrul legislativ

În prezent, Republica Moldova dispune de un document principal de politici publice în domeniul gestionării migrației și azilului – Programul privind gestionarea fluxului migrațional, azilului și integrării străinilor pentru perioada 2022-2025, aprobat prin Hotărârea Guvernului nr. 808/2022. Programul gestionează provocările actuale ale migrației printr-o abordare integrată, având ca scop consolidarea sistemului de management al migrației și asigurarea respectării drepturilor omului. De asemenea, programul vizează facilitarea unei migrații sigure, ordonate și reglementate, în concordanță cu standardele internaționale, Acordul de Asociere cu Uniunea Europeană și obiectivele Agendei 2030. Printre priorități se numără digitalizarea serviciilor pentru străini, îmbunătățirea condițiilor de integrare și întărirea capacităților naționale pentru gestionarea fluxurilor migratorii, în special în perioade de criză.

La începutul anului 2025, a fost realizat raportul de progres asupra Programului privind gestionarea fluxului migrațional, azilului și integrării străinilor pentru anii 2022-2025, care a cuprins perioada de implementare a anilor 2022-2024, care a evidențiat nivelul de implementare a acestuia pe parcursul anilor 2022-2024. Astfel, rata totală de implementare a Programului, cumulativ pentru toți anii evaluați, s-a estimat la 51%, având în vedere că pe parcursul anului 2025, urmează a fi realizate circa 32 de acțiuni din totalul de 83 planificate.

Evaluarea implementării Programului, pe lângă impactul benefic și progresele aduse, a evidențiat o serie de provocări în realizarea activităților planificate. În acest sens, se constată necesitatea continuării intervenției statului pe domeniul migrației și azilului.

În acest sens, prin Hotărârea Guvernului nr. 666/2025 a fost aprobat Programul național privind migrația și azilul pentru anii 2026-2030, document de politici publice care reflectă angajamentele asumate în procesul de aderare la Uniunea Europeană și implementarea Strategiei de dezvoltare a domeniului afacerilor interne pentru anii 2022-2030. Programul urmărește crearea unui sistem coerent, echilibrat și eficient de gestionare a migrației și azilului, orientat spre consolidarea securității naționale și protecția drepturilor omului. Acesta promovează valorificarea imigrației ca oportunitate de dezvoltare, alinierea cadrului normativ la standardele europene, modernizarea serviciilor publice și consolidarea sistemului de azil, cu accent pe grupurile vulnerabile. Prin implementarea programului, Republica Moldova își propune să asigure un echilibru între securitate, protecție și dezvoltare, transformând migrația într-un factor de progres social și economic.

Cadrul legislativ de bază care reglementează domeniul migrației în Republica Moldova este Legea nr. 200/2010 privind regimul străinilor în Republica Moldova, care stabilește regulile pentru intrarea, ședederea și ieșirea străinilor pe/ de pe teritoriul Republicii Moldova, precum și măsurile coercitive aplicabile în cazul nerespectării regimului de ședere. Legea a fost actualizată în contextul implementării Acordului de Asociere între Republica Moldova și Uniunea Europeană, dar și în cadrul Planului de Acțiuni pentru liberalizarea regimului de vize, pentru a armoniza reglementările naționale cu acquis-ul Uniunii Europene. Modificările principale aduse legii vizează alinierea parțială la unele acte legislative europene, precum: Codul Frontierelor Schengen, Codul de vize, Regulamentul privind țările terțe care necesită viză, Directivele referitoare la reîntregirea familiei, returnarea migranților aflați în ședere ilegală, și condițiile de admisie pentru studii sau schimburi de tineri. Modificările legislative implementate în perioada anilor 2016 și 2024 au vizat mai multe aspecte, printre care reglementarea admiterii persoanelor din Uniunea Europeană pentru diverse activități, facilitarea ședерii investitorilor străini și a celor care administrează investiții economice cu efect multiplicativ, precum și eliminarea barierelor administrative prin simplificarea procedurilor de acordare a dreptului de ședere și documentației necesare pentru străini. Ajustările legislative vizate contribuie la consolidarea unui sistem de migrație modern, în acord cu cerințele internaționale și pentru promovarea unui mediu favorabil integrării migranților în Republica Moldova. În context, este de menționat că, actualmente, Legea nr. 200/2010 privind regimul străinilor în Republica Moldova transpune parțial prevederile mai multor acte legislative europene, însă nivelul de aliniere variază în funcție de complexitatea și specificul fiecărei Directive sau Regulament.

Recent, Republica Moldova a actualizat cadrul normativ privind gestionarea migrației ilegale, în vederea uniformizării reglementărilor referitoare la procedura de luare și prelungire a custodiei publice, competențele instanțelor judecătorești, termenele de examinare a cererilor și garantarea drepturilor străinilor aflați în situație de ședere ilegală. Aceste modificări includ și stabilirea căilor de atac, asigurând respectarea drepturilor persoanelor vizate de măsurile de returnare. Modificările legale au avut drept scop transpunerea prevederilor Directivei 2008/115 privind standardele și procedurile comune pentru returnarea resortisanților țărilor terțe în situație de ședere ilegală, care a intrat în vigoare la 30.01.2025. Urmând modificările asupra cadrului normativ secundar, pentru operaționalizarea noilor reglementări legale referitoare la procedura de luare în custodie publică. Astfel au fost aduse modificări la actele normative conexe domeniului (Hotărârea Guvernului nr. 332/2009 privind aprobarea raţiilor minime zilnice de alimente şi a

normelor de produse de igienă pentru persoanele din Centrul de Plasament Temporar al Străinilor;, Hotărârea Guvernului nr. 492/2011 pentru aprobarea Regulamentului cu privire la procedurile de returnare, expulzare şi readmisie a străinilor de pe teritoriul Republicii Moldova; Hotărârea Guvernului nr. 493/2011 cu privire la aprobarea Regulamentului Centrului de Plasament Temporar al Străinilor). Modificările cadrului normativ au avut drept scop instituirea unor mecanisme administrative clare și uniforme de luare și prelungire a custodiei publice pentru străinii aflați în situație de ședere ilegală, care să reflecte principiul proporționalității și să consolideze garanțiile procesuale ale persoanelor vizate, cu excluderea copiilor neînsoțiți și familiilor cu copii de la măsurile privative de libertate (rămânerea pe teritoriul Republicii Moldova până la dispariția motivelor de nereturnare a acestora).

În domeniul readmisiei, pentru Republica Moldova este prioritar negocierea și semnarea Acordurilor de readmisie pentru persoanele aflate în ședere ilegală, în special cu statele terțe, pentru a asigura returnarea în siguranță a acestora și pentru a respecta drepturile fundamentale ale omului. Până în prezent, Guvernul Republicii Moldova a semnat 15 Acorduri de readmisie cu diverse state și organizații, precum Comunitatea Europeană, Confederația Elvețiană, Regatul Danemarcei, Regatul Norvegiei, Macedonia de Nord, Serbia, Bosnia și Herțegovina, Muntenegru, Turcia, Albania, Georgia, Kazahstan, Ucraina, Azerbaidjan, Regatul Unit al Marii Britanii și Irlandei de Nord. De asemenea, au fost încheiate 26 de protocoale adiționale cu alte state, inclusiv România, Germania, Italia, Polonia și Spania. În context, în luna februarie a anului 2024, Guvernul Republicii Moldova a adoptat Hotărârea nr. 111/2024 cu privire la inițierea negocierilor asupra proiectului Acordului dintre Guvernul Republicii Moldova şi Guvernul Islandei privind readmisia persoanelor aflate în situație de ședere ilegală, pentru a iniția negocierile asupra unui Acord cu Guvernul Islandei privind readmisia persoanelor în ședere ilegală. Totodată, a fost aprobată Hotărârea Guvernului nr. 399/2023 privind inițierea negocierilor pentru un protocol cu Guvernul Franței, pentru implementarea Acordului de readmisie semnat cu Comunitatea Europeană în 2007. De asemenea, în noiembrie 2024, Parlamentul Republicii Moldova a adoptat proiectul de lege pentru ratificarea Acordului de readmisie cu Guvernul Azerbaidjanului, iar în aceeași lună, Guvernul a aprobat începerea negocierilor pentru semnarea unui acord similar cu Regatul Unit al Marii Britanii și Irlandei de Nord.

Republica Moldova a elaborat o politică publică în domeniul integrării străinilor, care include atât persoanele cu statut legal de ședere, cât și persoanele strămutate din Ucraina. În acest sens, a fost instituit un mecanism de integrare etapizată, aprobat prin Hotărâre de Guvern (link), în vederea valorificării potențialului străinilor sosiți în țară pentru dezvoltarea social-economică a Republicii Moldova și garantarea respectării drepturilor acestora. Documentul de politici publice facilitează accesul străinilor la drepturi și servicii esențiale.

De asemenea, a fost elaborat noul cadru normativ dedicat cetățenilor Uniunii Europene (link), care reglementează aspectele privind libera circulație și șederea cetățenilor statelor membre ale Uniunii Europene și ale membrilor familiilor acestora pe teritoriul Republicii Moldova, prin transpunerea Directivei 2004/38/CE, Directivei 2014/54/UE și Regulamentul (UE) nr. 492/2011.

În paralel, Ministerul Afacerilor Interne a adaptat setul de indicatori colectați de autorități și a promovat modificarea Hotărârii Guvernului nr. 634/2012 privind aprobarea Listei indicatorilor și a Șablonului Profilului Migrațional Extins al Republicii Moldova. Actualizarea a permis alinierea listei indicatorilor și a șablonului Profilului Migrațional Extins la cerințele Eurostat și ale Rețelei Europene de Migrație, asigurând compatibilitatea sistemului național de date cu standardele europene.

24.7.1.2. Cadrul administrativ

Inspectoratul General pentru Migrație, aflat în subordinea Ministerului Afacerilor Interne, este autoritatea principală responsabilă de gestionarea migrației legale în Republica Moldova. Acesta garantează, în conformitate cu legea, implementarea politicilor statului în domeniile migrației, apatridiei și integrării străinilor, având un rol important în asigurarea unui control eficient și în aplicarea măsurilor necesare în acest domeniu.

În 2023, Biroul pentru Migrație și Azil a fost reorganizat și transformat din departament în cadrul Ministerului Afacerilor Interne, în Inspectoratul General pentru Migrație, subordonat Ministerului Afacerilor Interne. Structura aprobată în 2014 nu mai răspunde necesităților de capacitate și organizare, iar personalul se confruntă cu dificultăți în îndeplinirea atribuțiilor sale. Necesitatea creșterii numărului de angajați a fost subliniată și de o echipă de experți internaționali, care au evaluat activitatea Ministerului Afacerilor Interne al Republicii Moldova, conform „Raportului privind analiza funcțională a Ministerului Afacerilor Interne". Prin Hotărârea Guvernului nr. 16/2023, s-a aprobat organizarea și funcționarea Inspectoratului General pentru Migrație, care include regulamentul, structura, personalul și subdiviziunile sale de specialitate și teritoriale. Această reorganizare a fost bine primită atât în cadrul dialogului cu Comisia Europeană (screening-ul bilateral din 2024), cât și de către partenerii externi, deschizând noi perspective pentru dezvoltarea instituțională.

Nouă structură a autorității competente pentru migrație a permis gestionarea mai eficientă a fluxurilor migratorii, reducând riscurile migrației ilegale și impactul acesteia asupra ordinii publice. Funcțiile de bază ale Inspectoratului sunt implementarea politicii naționale în domeniu, respectarea tratatelor internaționale, consolidarea capacităților instituționale și coordonarea activităților cu alte autorități, atât la nivel central, cât și local. Printre atribuțiile sale se numără administrarea cererilor de ședere, combaterea șederii ilegale, măsurile de returnare, gestionarea cererilor de azil și integrarea străinilor în societate. Inspectoratul este, de asemenea, responsabil de analiza proceselor migratorii și de gestionarea datelor și informațiilor în domeniu. Pentru a îmbunătăți funcționarea instituției, au fost create noi unități pentru management operațional, relații internaționale, management de proiect, logistică, achiziții publice, relații publice, protecția informațiilor și evidențe speciale.

Un factor important al reformei a fost delegarea unor atribuții la nivel teritorial prin direcțiile regionale (Nord, Centru, Sud), facilitând accesul mai rapid la servicii pentru cetățeni, și completarea personalului cu 50 de unități pentru a asigura implementarea eficientă a competențelor funcționale. Serviciile de primire și procesare a cererilor depuse de străini sunt gestionate de către subdiviziunile regionale ale Inspectoratului General pentru Migrație, astfel: Direcția Regională Centru - 20 de angajați, Direcția Regională Nord - 8 angajați, Direcția Regională Sud - 8 angajați, Direcția admisie și documentare - 9 angajați (dintre care 4 sunt în cadrul Secției acte de identitate), iar Direcția pentru Integrarea Străinilor la nivel central numără 5 funcționari, cu un angajat suplimentar în fiecare dintre direcțiile regionale. Numărul redus de angajați în instituțiile responsabile de integrare limitează capacitatea de a gestiona eficient fluxurile migratorii și de a oferi servicii personalizate.

La nivel teritorial, ghișeele unice de documentare din cadrul Direcțiilor Regionale (Nord, Centru, Sud) ale Inspectoratului General pentru Migrație primesc cereri de acordare sau prelungire

a dreptului de ședere, cereri pentru documente de identitate, eliberarea de invitații și prelungirea vizelor. Direcția admisie și documentare din cadrul aparatului central al Inspectoratului este responsabilă pentru monitorizarea și efectuarea controalelor periodice asupra legalității deciziilor luate la nivel regional, precum și pentru formarea continuă și consultarea personalului regional. De asemenea, aceasta stabilește și dezvoltă proceduri standard de operare privind admiterea, documentele de identitate și reglementarea șederii străinilor pe teritoriul Republicii Moldova pentru Direcțiile regionale. În ceea ce privește implementarea legislației Uniunii Europene, Direcția admisie și documentare include 5 funcționari implicați în acest proces.

Pentru domeniul migrației ilegale, conform statelor de personal, în cadrul Direcției supravegherea regimului de ședere sunt prevăzute 11 funcții, dintre care una este vacantă. În ceea ce privește subdiviziunile regionale ale Inspectoratului General pentru Migrație, secțiile specializate în combaterea șederii ilegale a străinilor au următoarele poziții: la Direcția Regională Centru sunt 8 funcții, din care 1 este vacantă; la Direcția Regională Nord sunt 5 funcții, din care 1 este vacantă, iar la Direcția Regională Sud sunt 5 funcții, toate fiind ocupate. În ceea ce privește elaborarea și implementarea legislației europene, în cadrul Direcției supravegherea regimului de ședere sunt implicați 3 funcționari. După reorganizarea Biroului pentru Migrație și Azil în Inspectoratul General pentru Migrație în 2023, la nivel central, în cadrul Departamentului pentru supravegherea regimului de ședere, a fost înființată Secția de readmisie, care se ocupă de acest domeniu. Secția are alocate 4 funcții, dintre care 3 sunt ocupate, iar una este temporar vacantă. În ceea ce privește implementarea legislației europene în domeniul readmisiei, Direcția supravegherea regimului de ședere dispune de 2 funcționari responsabili.

24.7.2. Planuri de viitor

24.7.2.1. Planuri legislative

Republica Moldova își propune crearea unui nou cadru legislativ pentru reglementarea migrației, proiectul de lege privind admisia, șederea și supravegherea străinilor în Republica Moldova, care să se alinieze la acquis-ul Uniunii Europene în domeniul migrației legale, reglementării șederii străinilor, implementării cărții de rezidență, reîntregirii familiei și acordării dreptului de ședere permanentă. De asemenea, se va alinia acquis-ul Uniunii Europene referitor la combaterea migrației ilegale, returnarea, readmisia și custodia publică. Acest proiect de lege, aflat într-o etapă avansată de promovare, inclusiv fiind transmis la Comisia Europeană pentru consultare, reprezintă o reglementare conceptual și structural nouă, menită să înlocuiască actuala Lege nr. 200/2010 privind regimul străinilor.

Prin intermediul acestei legi, se va asigura transpunerea parțială a 12 acte ale Uniunii Europene, vizând reglementarea admisiei și șederii lucrătorilor sezonieri, a persoanelor înalt calificate, a celor intra corporativ transferați, cercetătorilor, stagiarilor, voluntarilor, participanților la programe de schimb educațional și cultural, precum și a altor categorii de străini care doresc să-și desfășoare activitatea legal pe teritoriul Republicii Moldova.

Noul cadru legislativ va oferi proceduri clare și transparente, va delimita competențele autorităților, va introduce mecanisme digitale pentru depunerea și procesarea cererilor și va consolida controlul și supravegherea migrației, prevenind abuzurile și asigurând respectarea drepturilor fundamentale ale persoanelor. Totodată, acesta va susține mobilitatea economică și profesională, va încuraja schimburile educaționale și culturale și va contribui la valorificarea migrației legale ca resursă pentru dezvoltarea social-economică a Republicii Moldova, în deplină concordanță cu obiectivele de integrare europeană.

Suplimentar, Republica Moldova își propune implementarea Programului național privind migrația și azilul pentru anii 2026-2030, aprobat prin Hotărârea Guvernului nr. 666/2025, cu aplicabilitate din 1 ianuarie 2026. Implementarea Programului va urmări, în primul rând, întărirea capacităților instituționale ale autorităților responsabile, Totodată, se va pune accent pe armonizarea continuă a legislației naționale cu acquis-ul UE, în special în domeniile admisiei, șederii, returnării, protecției internaționale și apatridiei.

La fel, Republica Moldova va continua negocierea și semnarea acordurilor de readmisie pentru persoanele aflate în situație de ședere ilegală și va încheia protocoale de implementare cu țările terțe.

24.7.2.2. Implementarea acquis-ului și consolidarea capacităților administrative

Republica Moldova își propune să consolideze cadrul național pentru a se pregăti pentru implementarea Pactului European pentru Migrație și Azil, prin evaluarea capacităților naționale, instituționale, financiare și umane necesare, precum și prin dezvoltarea unui sistem informațional dedicat gestionării migrației. Printre prioritățile din domeniul migrației se enumeră consolidarea capacităților instituțiilor responsabile, organizarea programelor de formare pentru personal și actualizarea procedurilor operaționale standard. În plus, se vor implementa măsuri pentru prevenirea și combaterea migrației ilegale și pentru îmbunătățirea colaborării cu statele membre ale Uniunii Europene în domeniul returnării și readmisiei. Aceste acțiuni reflectă angajamentul țării de a se alinia la standardele europene și de a gestiona eficient provocările migrației.

Un alt domeniu prioritar pentru viitor este consolidarea capacităților administrative ale Inspectoratului General pentru Migrație. Reorganizarea din 2023 a fost doar începutul unui proces continuu de consolidare, iar structura reorganizată trebuie să fie testată în implementare pentru a stabili procesele și activitățile necesare ajustării sau reorganizării. Faza I a acestui proces nu este un act administrativ limitat, ci un demers continuu care necesită adaptări constante. În perioada 2025-2027, Faza II a reformei va include consolidarea reformei prin instituirea Inspectoratului General pentru Migrație și întărirea capacității strategice la nivel central, precum și capacității operaționale la nivel teritorial. De asemenea, va fi asigurată prestarea de servicii de calitate la nivel teritorial, prin garantarea funcției operaționale și întărirea funcției de monitorizare și control la nivel central. În paralel, se va continua consolidarea capacităților angajaților, inclusiv în ceea ce privește integrarea Republicii Moldova în Uniunea Europeană. Faza II va aborda aspecte de bază, precum implementarea noului cadru legislativ în domeniul azilului, adoptat recent de Parlament, care va intra în vigoare în perioada 2025-2026, și va include preluarea procedurii complete de examinare a cererilor de azil, inclusiv reprezentarea acestora în instanță. Se va pune accent pe prevenirea și combaterea migrației ilegale, prin asigurarea supravegherii eficiente a regimului de ședere a străinilor și combaterea abuzurilor, precum traficul de persoane și pseudo-legalizarea. De asemenea, se va crea un cadru instituțional pentru armonizarea noilor reglementări privind șederea străinilor. Un alt obiectiv al Fazei II va fi descentralizarea proceselor și întărirea instituțională la nivel teritorial, ceea ce va facilita o colaborare mai eficientă cu structurile Ministerului Afacerilor Interne, autoritățile administrative centrale și autoritățile publice locale. În acest context, va fi revizuită distribuirea forțelor interne, având în vedere posibile crize regionale de durată. De asemenea, se vor evalua cazurile individuale și se va asigura accesul la măsurile de integrare, prin identificarea profilului străinilor și integrarea unui mecanism de integrare etapizată. În paralel, se depune efort pentru a crește capacitatea de a atrage asistență externă și de a dezvolta și gestiona proiecte. La fel, se urmărește reducerea factorilor care generează corupție, un angajament ferm asumat de Ministerul Afacerilor Interne în cadrul screening-ului pentru Capitolul 24, referitor la

măsurile anticorupție. În perspectiva anilor 2027-2030, Faza III a reformei va implica operaționalizarea completă a reformei și dezvoltarea continuă a structurii create, pentru a asigura tranziția către implementarea Noului Pact și a acquis-ului Uniunii Europene.

În contextul angajamentului Republicii Moldova față de vectorul european, Ministerul Afacerilor Interne se concentrează pe consolidarea sistemului de management integrat al frontierei de stat, pentru a asigura o gestionare corectă a fluxurilor transfrontaliere, menținând frontierele deschise și sigure. De asemenea, se depun eforturi substanțiale în gestionarea fluxurilor migraționale, având în vedere noile tendințe.

24.7.3. Aspecte financiare (estimarea costurilor)

În vederea implementării măsurilor cu referire la cadrul legislativ (Anexa A) pentru domeniul *„Migrația legală și ilegală, inclusiv readmisia”* sunt necesare mijloace financiare estimative de aproximativ 949,57 mii lei, urmând a fi acoperită integral din bugetul de stat.

Totodată, pentru implementarea măsurilor cu referire la consolidarea capacităților administrative (Anexa B) pentru același domeniu sunt necesare mijloace financiare estimative de aproximativ 42.980,90 mii lei, dintre care suma costurilor de 3.161,50 mii lei este acoperită din bugetul de stat, suma de 25.019,40 mii lei este acoperită din asistență externă, iar suma de 14.800,00 mii lei reprezintă costul neacoperit.

24.8. VIZA

24.8.1. Regimul de vize

Prezentarea generală a situației

Regimul de vize în Republica Moldova reprezintă un aspect de bază al politicii externe și al securității naționale, având un impact direct asupra relațiilor internaționale, comerțului, turismului și mobilității cetățenilor. În conformitate cu angajamentele sale internaționale și obiectivele de integrare europeană, Republica Moldova a dezvoltat un sistem de vize care reglementează intrarea și ședederea străinilor pe teritoriul său. Regimul de vize este gestionat de Ministerul Afacerilor Externe, în colaborare cu Ministerul Afacerilor Interne, și se bazează pe o serie de acte normative naționale, acorduri interinstituționale, precum și reglementări și acorduri internaționale. De-a lungul anilor, Republica Moldova a adoptat măsuri de liberalizare a vizelor, care au permis cetățenilor din anumite țări să călătorească fără vize, facilitând astfel relațiile bilaterale și integrarea în comunitatea internațională. În contextul geopolitic actual, gestionarea eficientă a regimului de vize este fundamentală pentru asigurarea securității și stabilității interne, dar și pentru promovarea dezvoltării economice și atragerea investitorilor străini. Astfel, politica de vize a Republicii Moldova rămâne un domeniu dinamic, în continuă adaptare la schimbările internaționale și la nevoile interne ale țării.

Cadrul legislativ

Cadrul legislativ al Republicii Moldova în domeniul vizelor, în contextul aderării la Uniunea Europeană, reflectă un angajament ferm al țării de a-și alinia reglementările naționale la standardele europene. Începând cu 2010, autoritățile naționale au întreprins măsuri semnificative pentru armonizarea legislației interne în acest domeniu. Primul demers major a fost adoptarea Legii nr. 200/2010 privind regimul străinilor în Republica Moldova, care a integrat elemente fundamentale ale legislației Uniunii Europene de la acel moment. Această lege reglementează aspecte privind ședederea și călătoria cetățenilor străini, inclusiv tipurile de vize și cerințele generale

pentru obținerea acestora. Ulterior, Hotărârea Guvernului nr. 331/2011 cu privire la eliberarea invitațiilor pentru străini, a stabilit procedura de emitere a invitațiilor pentru cetățenii statelor cu cerințe speciale, iar prin Hotărârea Guvernului nr. 50/2013 a fost aprobat Regulamentul cu privire la eliberarea vizelor, **aliniindu-se parțial** la Regulamentul (CE) Nr. 810/2009, cunoscut drept Codul Vizei.

Un alt pilon legislativ important este Legea nr. 257/2013, care reglementează regimul vizelor pentru cetățenii țărilor terțe, ce este parțial aliniată la Regulamentul Consiliului (CE) nr. 539/2001, care ulterior a fost abrogat și înlocuit de Regulamentul (UE) 2018/1806. Deși Republica Moldova a realizat progrese semnificative în alinierea legislației la standardele europene, unele aspecte rămân în continuare în proces de ajustare, cum ar fi criteriile pentru exceptarea de la cerința de viză, mecanismele de suspendare a regimului fără vize și actualizarea relațiilor bilaterale privind regimul de vize cu statele terțe. Printre cele mai recente evoluții în domeniul regimului de vize se numără denunțarea tratatului bilateral privind liberalizarea vizelor cu Republica Ecuador și reintroducerea regimului de vize pentru cetățenii Republicii Cuba. În acest context, prin Legea nr. 64 din 27 martie 2025 pentru modificarea Legii nr. 257/2013 privind resortisanții statelor terțe supuși obligativității deținerii unei vize și resortisanții statelor terțe exonerați de această obligație la traversarea frontierei de stat a Republicii Moldova, au fost operate modificări corespunzătoare, Anexa nr. 1 la Legea nr. 257/2013 („lista străinilor care au obligația deținerii unei vize la intrarea în Republica Moldova") fiind completată cu pozițiile Cuba și Ecuador. Totodată, există provocări legate de liberalizarea regimului de vize pentru state sau entități precum Nauru sau Taiwan, care beneficiază de regim fără viză în Uniunea Europeană, dar nu și în Republica Moldova. Acest cadru legislativ, deși parțial aliniat, oferă o bază solidă pentru continuarea procesului de armonizare cu acquis-ul Uniunii Europene, consolidând angajamentele Republicii Moldova în procesul de integrare europeană și facilitând adaptarea la standardele Schengen în domeniul vizelor.

Cadrul administrativ

Capacitățile administrative ale Republicii Moldova în domeniul vizelor sunt gestionate printr-un efort coordonat între Ministerul Afacerilor Externe și Ministerul Afacerilor Interne, fiecare având roluri bine definite în formularea, implementarea și coordonarea politicii de vize. În cadrul acestui parteneriat, Direcția Afaceri Consulare din cadrul Ministerului Afacerilor Externe deține un rol central, fiind responsabilă atât pentru dezvoltarea politicii de vize, cât și pentru coordonarea activităților misiunilor diplomatice și consulare. Direcția Afaceri Consulare gestionează emiterea vizelor electronice și are atribuții de modificare a legislației în domeniu, precum și de administrarea Sistemului Informațional de Gestionare a Vizelor (SIGV). Cu toate acestea, resursele umane ale acestei structuri sunt limitate: din cele 17 posturi disponibile, doar 14 sunt ocupate, iar în cadrul Secției Servicii Consulare, structură care se ocupă nemijlocit cu examinarea dosarelor de vize electronice, numărul persoanelor antrenate în acest proces este insuficient în raport cu numărul cererilor de viză recepționate. Misiunile diplomatice și consulare din străinătate sunt responsabile pentru emiterea vizelor obișnuite. Rețeaua diplomatică a Republicii Moldova constă în 48 de ambasade și consulate, dintre care 52 din cele 57 de posturi consulare sunt ocupate. Totuși, această prezență este concentrată preponderent pe continentul european, fără reprezentanțe în America Latină, Australia și Africa. Din această perspectivă, doar câteva dintre misiunile diplomatice ale Republicii Moldova sunt situate în țări ai căror cetățeni necesită viză pentru a călători în Moldova, cum ar fi Republica Populară Chineză și Republica India. Această situație generează o presiune semnificativă asupra capacității de procesare a

cererilor de viză și a determinat implementarea unui sistem de vize electronice, menit să faciliteze accesul cetățenilor străini din aceste regiuni.

În ansamblu, politica de vize a Moldovei reflectă un efort continuu de adaptare la cerințele globale și regionale, iar dezvoltarea capacităților administrative rămâne o prioritate pentru asigurarea unui regim de vize eficient și modern. În context, dacă Inspectoratul General pentru Migrație respinge o cerere de viză, ofițerul consular are obligația de a refuza acordarea acesteia, însă decizia poate fi revizuită de către Direcția Afaceri Consulare. Inspectoratul General pentru Migrație, autoritate subordonată Ministerului Afacerilor Interne, este responsabil pentru emiterea invitațiilor, după caz, și pentru verificarea cererilor de viză ale cetățenilor proveniți din țări cu risc ridicat de migrație ilegală, lista acestor țări fiind stabilită de comun acord cu Ministerul Afacerilor Externe. Totodată, Inspectoratul General pentru Migrație gestionează și prelungirea vizelor. De asemenea, Inspectoratul General al Poliției de Frontieră al Ministerului Afacerilor Interne are atribuții privind emiterea vizelor la frontieră în cazuri excepționale, verificarea vizelor emise și luarea deciziei de a permite sau refuză intrarea străinilor pe teritoriul Republicii Moldova. În ultimii cinci ani, au fost emise doar cinci vize la frontieră: una în 2021 și patru în 2022 (toate 4 în data de 24 februarie). Situațiile excepționale care pot justifica emiterea vizelor la frontieră includ urgențe cauzate de dezastre, calamități naturale sau accidente, decesul ori boala gravă a unei rude din Republica Moldova, confirmate prin documente oficiale, necesitatea aterizării sau acostării de urgență a navelor sau aeronavelor din cauza defecțiunilor, condițiilor meteorologice nefavorabile sau riscurilor de atac terorist, misiuni oficiale ale funcționarilor organizațiilor internaționale pentru perioade scurte, de până la 15 zile calendaristice, precum și participarea la activități internaționale organizate în Republica Moldova, dacă timpul dintre informarea participanților și desfășurarea evenimentului nu permite obținerea unei vize.

Planuri de viitor

Planuri legislative

În contextul adoptării legislației naționale la reglementările Uniunii Europene în domeniul vizelor, este necesar de a fi implementate o serie de modificări legislative. Un prim pas în acest sens este elaborarea unui proiect de Hotărâre de Guvern care vizează modificarea Hotărârii Guvernului nr. 50/2013 privind aprobarea Regulamentului cu privire la eliberarea vizelor. Aceste modificări vor urmări transpunerea unor reglementări europene relevante, astfel încât procesul de eliberare a vizelor să fie mai eficient și mai uniform pe întreg teritoriul Uniunii Europene. Printre reglementările ce vor fi integrate se evidențiază Regulamentul (CE) nr. 1683/95 al Consiliului, din 29 mai 1995, care stabilește un model uniform pentru vizele de scurtă ședere. Această reglementare va asigura o standardizare a documentelor de viză, facilitând astfel călătoriile între statele membre și îmbunătățind securitatea acestora. De asemenea, proiectul de Hotărâre va include implementarea Deciziei Comisiei Europene C(2020) 2672 din 30 aprilie 2020, care prevede introducerea unui sigiliu digital pe formatul uniform pentru vize. Prin implementarea măsurii date se va contribui la combaterea fraudei și va spori protecția datelor, având un impact pozitiv asupra procesului de emitere și verificare a vizelor. În plus, reglementările vor include și dispozițiile din Regulamentul (CE) nr. 333/2002 al Consiliului din 18 februarie 2002, care stabilește un model uniform de formular pentru aplicarea unei vize de către titularii unui document de călătorie nerecunoscut de statul membru care emite formularul respectiv. Această modificare este destinată să simplifice procesul de aplicare a vizelor, asigurându-se că persoanele care dețin documente de călătorie

neconvenționale nu sunt excluse din procedura de obținere a vizei, fiind astfel garantată un tratament echitabil pentru toți solicitanții.

În paralel cu modificările legislative menționate, autoritățile Republicii Moldova intenționează să modifice Legea nr. 257/2013 privind resortisanții statelor terțe care au obligația deținerii unei vize şi resortisanții statelor terțe care sunt exonerați de obligativitatea deținerii unei vize la traversarea frontierei de stat a Republicii Moldova, în ceea ce privește obligația de a deține o viză pentru traversarea frontierei de stat a Republicii Moldova. Această modificare va viza atât persoanele care trebuie să dețină o viză pentru a intra pe teritoriul Republicii Moldova, cât și pe cele care sunt exonerate de această obligație. Proiectul de lege va fi elaborat în conformitate cu Regulamentul (UE) nr. 2018/1806, care stabilește două liste: una pentru statele terțe ai căror resortisanți sunt obligați să dețină o viză pentru a traversa frontierele externe ale Uniunii Europene, și alta pentru statele terțe ai căror resortisanți sunt exonerați de această obligație. Scopul acestei modificări este alinierea legislației naționale a Republicii Moldova la standardele și reglementările europene în materie de gestionare a frontierelor și a migrației. Prin această inițiativă legislativă, Republica Moldova va continua procesul de armonizare a regimului vizelor cu standardele europene, contribuind astfel la o gestionare mai eficientă a migrației și la întărirea securității naționale, în concordanță cu practicile și cerințele internaționale în domeniu. Actualmente, cetățenii din 11 țări (Armenia, Azerbaidjan, Belarus, Kazahstan, Kârgâzstan, Qatar, Rusia, Tadjikistan, Turcia, Uzbekistan și Vanuatu), pot călători fără viză în Republica Moldova, dar au nevoie de viză pentru călătorii de scurtă durată în Uniunea Europeană. Până la sfârșitul anului 2027, urmează a fi instituit regimul de vize cu 3 din aceste state. Cu restul statelor, alinierea se va implementa treptat, până la data aderării.

Subsidiar, în cadrul procesului de modernizare și aliniere a legislației naționale la standardele europene în domeniul vizelor, se preconizează adoptarea unui proiect de Hotărâre de Guvern care vizează modificarea Hotărârii Guvernului nr. 50/2013 pentru aprobarea Regulamentului cu privire la eliberarea vizelor. Această modificare va urmări implementarea unor reglementări europene recente, contribuind astfel la creșterea eficienței și securității în procesul de eliberare a vizelor. Proiectul de Hotărâre va integra în legislația națională Decizia de Implementare a Comisiei C(2018) 674 din 12 februarie 2018, care detaliază specificațiile tehnice suplimentare pentru formatul uniform al vizelor, fiind importantă pentru asigurarea unui sistem coerent și standardizat la nivel european, contribuind la o mai bună gestionare a documentelor de călătorie și reducerea riscurilor de falsificare. În același timp, va fi luată în considerare și abrogarea Deciziei C(2010) 319 a Comisiei din 27 ianuarie 2010, care reglementa formatul anterior al vizelor. De asemenea, se va urmări implementarea Regulamentului (CE) nr. 333/2002 al Consiliului din 18 februarie 2002, care stabilește un model uniform de formular pentru aplicarea unei vize de către resortisanții țărilor terțe care dețin un document de călătorie nerecunoscut de statul membru care emite formularul respectiv, facilitând în acest sens procesul de aplicare a vizelor, asigurând tratament echitabil și transparent pentru toți solicitanții, inclusiv pentru aceleași persoane care provin din state cu documente de călătorie neconvenționale.

Nu în ultimul rând, se preconizează adoptarea proiectului de Hotărâre de Guvern privind implementarea Sistemului de Informații privind Vizele (VIS) și a schimbului de date între statele membre referitor la vizele de scurtă ședere. Măsura se va realiza în conformitate cu reglementările stabilite de Regulamentul (CE) nr. 767/2008 al Parlamentului European și al Consiliului din 9 iulie 2008, care stabilesc funcționarea Sistemului de Informații privind Vizele (VIS) și schimbul de date

între statele membre în ceea ce privește vizele de scurtă ședere. Implementarea VIS are drept scop principal creșterea securității și eficienței procesului de acordare și verificare a vizelor de scurtă ședere. Sistemul va facilita schimbul rapid și sigur de date între statele membre ale Uniunii Europene, asigurând o gestionare centralizată a informațiilor vizuale ale solicitanților, ceea ce va permite autorităților să verifice mai eficient identitatea acestora și să prevină fraudele. În paralel, proiectul de Hotărâre va include și reglementările stabilite de Decizia Comisiei 2009/756/CE din 9 octombrie 2009, care prevede prelevarea amprentelor digitale pentru identificarea și verificarea biometrică în cadrul sistemului VIS. Astfel se va contribui semnificativ la combaterea migrației ilegale și a fraudelor legate de vize. Prin integrarea reglementărilor vizate și tehnologiei modernizate, Republica Moldova va asigura un sistem de vize mai sigur și mai transparent, aliniat cu cele mai bune practici internaționale în domeniul gestionării frontierelor și al protecției datelor personale. Implementarea VIS va sprijini nu doar securitatea națională, dar și mobilitatea transfrontalieră, facilitând o mai bună cooperare între statele membre ale Uniunii Europene și alinierea la normele europene în materie de gestionare a vizelor.

Prin aceste modificări legislative, Republica Moldova va continua să-și alinieze reglementările interne la standardele europene, consolidând securitatea, transparența și eficiența procesului de eliberare a vizelor, în concordanță cu cerințele și bunele practici europene.

Implementarea acquis-ului și consolidarea capacităților administrative

În contextul procesului de aderare a Republicii Moldova la Uniunea Europeană, un domeniu prioritar îl reprezintă alinierea la standardele europene în ceea ce privește regimul vizelor. În acest sens, sunt prevăzuți mai mulți pași care vizează, pe lângă adaptarea cadrului normativ, modernizarea infrastructurii tehnice și administrative. Un pas constă în adoptarea unui Ordin al Ministerului Afacerilor Externe care să reglementeze implementarea versiunii consolidate a Manualului pentru prelucrarea cererilor de viză. Acest document va standardiza procedurile legate de procesarea cererilor și de modificarea vizelor deja eliberate, asigurând astfel un sistem uniform, compatibil cu cerințele Uniunii Europene. Totodată, este necesară operaționalizarea Sistemului Național de Informații privind Vizele (NVIS), un instrument pentru gestionarea eficientă a datelor. NVIS va fi dezvoltat astfel încât să asigure interoperabilitatea completă cu Sistemul European de Informații privind Vizele (VIS), ceea ce va facilita schimbul de informații între autoritățile naționale și cele europene. Pentru respectarea reglementărilor europene, se va trece la achiziționarea autocolantelor de viză conforme noii legislații aliniate standardelor Uniunii Europene. În același timp, se va asigura implementarea Regulamentului (CE) nr. 333/2002 al Consiliului, care stabilește un model uniform de formular pentru aplicarea vizelor în cazul titularilor de documente de călătorie nerecunoscute de statul membru care emite formularul. Această măsură este necesară pentru uniformizarea procesului de emitere a vizelor și pentru creșterea gradului de securitate.

Un alt aspect important îl reprezintă consolidarea capacităților instituționale. În acest sens, vor fi organizate cursuri regulate de formare pe probleme legate de regimul vizelor, adresate personalului consular și diplomatic. Sesiunile vor contribui la creșterea nivelului de profesionalism al angajaților și la familiarizarea acestora cu noile tehnologii și reglementări. De asemenea, va fi necesară reorganizarea și modernizarea sediilor misiunilor diplomatice, precum și a oficiilor consulare pentru a îndeplini standardele Schengen, inclusiv prin crearea unor spații adecvate pentru prelucrarea cererilor de viză și asigurarea securității datelor. Din punct de vedere tehnologic, va fi realizată achiziționarea de echipamente specializate pentru captarea datelor

biometrice ale solicitanților de viză. Aceste echipamente vor fi integrate în infrastructura misiunilor diplomatice, contribuind la accelerarea procesului de prelucrare a cererilor și la sporirea securității. În plus, se va acorda o atenție deosebită creșterii numărului de resurse umane în cadrul Ministerului Afacerilor Externe, pentru a face față volumului crescut de cereri și pentru a sprijini implementarea noilor tehnologii.

Astfel, dezvoltarea și operaționalizarea Sistemului Național de Informații privind Vizele rămân priorități de bază. Acest sistem este necesar pentru asigurarea interoperabilității cu structurile europene și pentru alinierea deplină la cerințele Uniunii Europene. Prin implementarea măsurilor, Republica Moldova va reuși să modernizeze domeniul vizelor și să își consolideze poziția în procesul de aderare la Uniunea Europeană.

Aspecte financiare (estimarea costurilor)

În vederea implementării măsurilor cu referire la cadrul legislativ (Anexa A) pentru domeniul *„Viza”* sunt necesare mijloace financiare estimative de aproximativ 987,81 mii lei, urmând a fi acoperită integral din bugetul de stat, iar pentru implementarea măsurilor cu referire la consolidarea capacităților administrative (Anexa B) pentru același domeniu sunt necesare mijloace financiare estimative de aproximativ 763.657,70 mii lei, care reprezintă costul neacoperit.

24.8.2. Documente de călătorie

Prezentarea generală a situației

Domeniul documentelor de călătorie în Republica Moldova este unul fundamental pentru asigurarea securității și protecției cetățenilor, pentru facilitarea mobilității acestora în plan internațional, precum și asigurarea unui control eficient la frontieră. Domeniul se referă la reglementările și procedurile legale prin care sunt emise pașapoartele și documentele de călătorie, care trebuie să îndeplinească standardele internaționale și europene de securitate. În contextul globalizării și al evoluției tehnologice, este important ca documentele de călătorie să conțină elemente sporite de protecție împotriva falsificării, să fie adaptate la cerințele tehnologice moderne și să garanteze protecția datelor personale ale titularilor. În acest sens, Republica Moldova a întreprins pași importanți pentru modernizarea și adaptarea cadrului normativ în acest domeniu, inclusiv prin achiziționarea echipamentelor necesare și prin implementarea unui sistem informațional automatizat pentru personalizarea și emiterea documentelor. Aceste măsuri sunt parte a angajamentului țării de a se conforma standardelor internaționale și de a asigura o mobilitate sigură și eficientă a cetățenilor săi.

Cadrul legislativ

Cadrul normativ al Republicii Moldova are un grad avansat de transpunere și este **parțial aliniat** la acquis-ul Uniunii Europene privind documentele de călătorie. Conform legislației naționale, pașapoartele și documentele de călătorie includ un mediu de stocare care conține o imagine facială, amprente digitale și date biometrice în format interoperabil. Datele sunt securizate, iar mediul de stocare are o capacitate suficientă pentru a garanta integritatea, autenticitatea și confidențialitatea datelor. În același timp, în documentele de călătorie sunt integrați identificatori biometrici pentru a stabili o legătură fiabilă între titularul real și documentul emis, ca o contribuție importantă la asigurarea protecției acestuia împotriva falsificării.

Pașaportul cetățeanului Republicii Moldova este actul de identitate, care atestă identitatea și cetățenia titularului, fiind emis pentru orice persoană, indiferent de vârstă, pentru călătorii în

străinătate. Începând cu 1 iulie 1992, Republica Moldova a devenit stat membru al Organizației Aviației Civile Internaționale (OACI), prin aderarea la Convenția de la Chicago, fapt ce a determinat inițierea procesului de modernizare a documentelor de călătorie, în conformitate cu normele internaționale. Astfel, țara a început să emită pașapoarte și documente de călătorie moderne, conforme cu standardele OACI, stabilite în Documentul 9303 privind documentele de călătorie cu citire optică, care reglementează normele tehnice necesare pentru garantarea securității și eficienței în procesul de control la frontieră.

Începând cu 1 ianuarie 2011, Republica Moldova a implementat pașapoartele biometrice, care respectă cerințele internaționale de securitate prevăzute de OACI (Doc 9303) și de Regulamentul (UE) nr. 2252/2004, privind standardele de securitate și biometrie pentru documentele de călătorie. Liberalizarea regimului de vize pentru cetățenii Republicii Moldova, deținători ai pașapoartelor biometrice, a creat premise pentru călătoria fără viză în Spațiul Schengen începând cu 28 aprilie 2014.

În acest context, documentele de călătorie emise de Republica Moldova sunt conforme cu standardele internaționale și europene, sunt recunoscute la nivel internațional și compatibile cu sistemele de verificare la frontieră din întreaga lume, integrând elemente de securitate avansate împotriva contrafacerii și falsificării. Pașaportul cetățeanului Republicii Moldova emis din 30 martie 2023 beneficiază de tehnologii moderne, conține pagină cu date din policarbonat, iar pe parcursul anului 2026 se preconizează lansarea unor noi modele de pașapoarte și documente de călătorie, care vor integra soluții de securitate îmbunătățite și vor fi ajustate la cerințele internaționale în domeniu. Prin Legea nr. 68/2024, au fost operate modificări la Legea nr. 273/1994 privind actele de identitate din sistemul național de pașapoarte, ce reglementează implementarea unor noi tipuri de documente, cartea de identitate pusă în circulație începând cu 31 martie 2025, iar cartea de rezidență va fi emisă începând cu 1 ianuarie 2026. Aceste documente respectă reglementările europene privind securitatea și protecția datelor, consolidând astfel securitatea identității și statutului juridic al persoanelor aflate pe teritoriul Republicii Moldova.

Cadrul administrativ

Agenția Servicii Publice este o instituție publică fondată de Guvernul Republicii Moldova, având rolul de a facilita și eficientiza procesul de prestare a serviciilor publice. Conform Hotărârii Guvernului nr. 314/2017 privind constituirea Agenției Servicii Publice, acesteia îi revine misiunea de coordonare și organizare a activităților orientate spre implementarea politicilor de stat și prestarea serviciilor publice în conformitate cu domeniile sale de competență. Obiectivul principal al Agenției Servicii Publice este asigurarea accesibilității, calității și eficienței serviciilor, menținând un echilibru între satisfacerea intereselor beneficiarilor și interesul public general. În contextul Capitolului 24, domeniile de activitate ale Agenției includ crearea și ținerea sistemelor și resurselor informaționale de stat, precum și exercitarea atribuțiilor Guvernului de posesor și deținător al resurselor informaționale de bază. De asemenea, Agenția Servicii Publice este autoritatea competentă în eliberarea actelor de identitate și evidența cetățenilor Republicii Moldova, inclusiv a celor aflați peste hotare, precum și de confecționare/personalizare a actelor de identitate pentru străini, fiind desemnată drept o instituție centralizată pentru producerea și personalizarea documentelor de călătorie.

Agenția Servicii Publice deține competențe privind implementarea ghișeului unic pentru prestarea serviciilor publice, dezvoltând și administrând rețeaua de subdiviziuni teritoriale dedicate. Prin aceasta, Agenția Servicii Publice contribuie constant la re-ingineria și digitalizarea

serviciilor publice, cu scopul de a eficientiza procesele operaționale și de a reduce costurile administrative. În prezent, Agenția Servicii Publice dispune de 40 de Centre multifuncționale și 6 Secții de eliberare a actelor de identitate, care oferă o gamă variată de servicii publice în domeniile sale de competență, inclusiv servicii legate de cetățenie. Unul dintre obiectivele principale ale Agenției este modernizarea și îmbunătățirea serviciilor de eliberare a actelor de identitate, prin reducerea barierelor administrative și implementarea unor mecanisme electronice și informaționale fiabile și eficiente. În acest sens, au fost adoptate modificări importante ale cadrului normativ, având ca scop optimizarea proceselor operaționale și simplificarea serviciilor oferite cetățenilor, inclusiv în ceea ce privește obținerea autorizațiilor de emigrare. La etapa actuală, Agenția Servicii Publice dispune de personal calificat (back și front Office), echipamente tehnice moderne pentru asigurarea procesului de eliberare a actelor de indentitate cetățenilor Republicii Moldova și confecționarea actelor de identitate pentru străinii cărora li s-a acordat drept de ședere pe teritoriul Republicii Moldova.

Planuri de viitor
Planuri legislative

În vederea alinierii legislației naționale la cerințele Organizației Internaționale a Aviației Civile (OACI), stabilite în Documentul 9303 privind documentele de călătorie cu citire optică, și alinierii la prevederile Regulamentului (CE) nr. 2252/2004, autoritățile naționale au realizat activitățile necesare pentru modificarea cadrului legislativ prin modificarea Legii nr. 273/1994 privind actele de identitate din sistemul național de pașapoarte. Scopul acestei modificări normative este asigurarea emiterii unor noi modele de pașapoarte care să respecte standardele internaționale de securitate. Subsecvent, în vederea asigurării executării prevederilor Legii nr. 273/1994, urmează să fie promovate modificările la Hotărârea Guvernului nr. 522/2019 cu privire la modelele actelor de identitate din sistemul național de pașapoarte, în vederea aprobării noilor modele de pașapoarte și documente de călătorie. Pe parcursul anului 2026, se preconizează lansarea noilor modele de pașapoarte și documente de călătorie, care vor integra măsuri avansate de securitate, fiind rezistente la amenințări și riscuri, și adaptate la inovațiile tehnologice. Aceste documente vor îndeplini cerințele europene și internaționale, conform standardelor prevăzute de Regulamentul UE nr. 2252/2004.

Implementarea acquis-ului și consolidarea capacităților administrative

Pentru implementarea pașapoartelor și documentelor de călătorie de nouă generație, este necesară realizarea unor măsuri de ordin logistic, precum și de ordin tehnico-aplicativ. În ceea ce privește partea logistică, este necesară recepționarea blanchetelor de pașapoarte și documente de călătorie de la compania furnizoare. Cu referire la aspectele tehnico-aplicative, se urmărește dezvoltarea și implementarea unor sisteme informaționale automatizate care să sprijine procesele de prestare a serviciilor publice pentru eliberarea noilor modele de pașapoarte și documente de călătorie. De asemenea, urmează adaptarea sistemului informațional de personalizare pentru integrarea echipamentelor specializate de personalizare și a pașapoartelor/documentelor de călătorie de generație nouă.

Cumulativ, se consideră oportună participarea activă a Republicii Moldova la discuțiile tehnice cu statele membre ale Uniunii Europene, în calitate de observator, în vederea implementării acquis-ului Uniunii Europene privind cerințele de securitate pentru documentele de călătorie. Această colaborare va permite țării noastre să se alinieze standardelor europene și să beneficieze

de expertiza internațională în domeniul securității documentelor, asigurând astfel un proces mai sigur și mai eficient de emitere a acestora.

Aspecte financiare (estimarea costurilor)

În vederea implementării măsurilor cu referire la cadrul legislativ (Anexa A) pentru domeniul *„Documente de călătorie”* sunt necesare mijloace financiare estimative de aproximativ 325,10 mii lei, urmând a fi acoperită integral din bugetul de stat, iar pentru implementarea măsurilor cu referire la consolidarea capacităților administrative (Anexa B) pentru același domeniu sunt necesare mijloace financiare estimative de aproximativ 4.360,00 mii lei, dintre care suma costurilor de 360,00 mii lei este acoperită din bugetul de stat, iar suma de 4.000,00 mii lei reprezintă costul neacoperit.

24.9. COOPERAREA JURIDICĂ ÎN MATERIE CIVILĂ ȘI COMERCIALĂ

24.9.1. Prezentarea generală a situației

Cooperarea juridică în materie civilă și comercială constituie un set complex de mecanisme prin intermediul cărora Republica Moldova colaborează cu alte state pentru a facilita recunoașterea și executarea hotărârilor judecătorești, precum și pentru a soluționa litigiile transfrontaliere. Această cooperare vizează protejarea drepturilor cetățenilor și ale companiilor naționale în contextul relațiilor internaționale, garantându-se un cadru legal echitabil și eficient. În acest sens, Republica Moldova este parte activă în cadrul a diverse instrumente internaționale semnate sub egida Organizației Națiunilor Unite, precum și în cadrul Conferinței de la Haga privind dreptul internațional privat. Totodată, unele aspecte ale cooperării sunt reglementate și de legislația națională, ceea ce asigură armonizarea principiilor internaționale cu normele interne. În context, se menționează că domeniul cooperării juridice în domeniul civil și comercial devine un pilon al procesului de integrare al Republicii Moldova în comunitatea internațională, asigurând un flux constant și sigur al relațiilor transfrontaliere, atât în interesul cetățenilor, cât și al mediului de afaceri.

24.9.1.1. Cadrul legislativ

Baza legală pentru acordarea asistenței juridice în domeniul civil și comercial se sprijină pe angajamentele internaționale ale Republicii Moldova, fiind reglementată atât prin tratatele multilaterale, regionale și bilaterale la care statul este parte, cât și prin legislația națională specifică. Aceste instrumente juridice sunt necesare pentru asigurarea unei cooperări eficiente între autoritățile naționale și cele ale altor state, având rolul de a garanta accesul la justiție pentru persoanele implicate în litigii de natură civilă sau comercială în context internațional. Republica Moldova este semnatară a mai multor convenții internaționale relevante care reglementează asistența juridică în domeniul civil și comercial. Printre acestea se numără Convenția privind obținerea pensiei de întreținere în străinătate, adoptată la New York pe 20 iunie 1956, care reglementează procedurile de obținere a pensiilor de întreținere între statele semnatare. De asemenea, este semnatară a Convenției privind recunoașterea și executarea sentințelor arbitrale străine, adoptată în 1958 la New York, care facilitează recunoașterea și executarea sentințelor arbitrale în afaceri internaționale. În plus, Republica Moldova a aderat la Convenția privind drepturile copilului din 1989, care garantează drepturile fundamentale ale copiilor în toate statele semnatare, și la Convenția privind procedura civilă din Haga, semnată la 1 martie 1954, care

reglementează procedurile civile între statele semnatare pentru a asigura o cooperare eficientă în cazurile civile.

Alte instrumente internaționale importante la care Republica Moldova este parte includ Convenția cu privire la suprimarea cerinței supralegalizării actelor oficiale străine, adoptată la Haga pe 5 octombrie 1961, care facilitează recunoașterea actelor oficiale emise într-un stat semnatar pe teritoriul altor state semnatare. Republica Moldova este, de asemenea, parte a Convenției privind notificarea și comunicarea în străinătate a actelor judiciare și extrajudiciare în materie civilă sau comercială, semnată în 1965 la Haga, ce reglementează procedurile de notificare și comunicare a documentelor juridice în domeniul civil și comercial. În plus, țara a aderat la Convenția privind recunoașterea divorțurilor și separărilor legale din 1970, Convenția asupra aspectelor civile ale răpirii internaționale de copii din 1980, Convenția asupra protecției copiilor și cooperării în materia adopției internaționale din 1993, Convenția privind acordurile de alegere a forului din 2005 și Convenția privind asistența juridică și raporturile de drept în procesele civile, familiale și penale, semnată la Minsk în 1993. Pe lângă aceste instrumente multilaterale, Republica Moldova a semnat tratate bilaterale cu numeroase state, consolidând astfel cadrul de cooperare în domeniul asistenței juridice și al recunoașterii și executării hotărârilor judecătorești. Printre aceste acorduri se numără tratatele încheiate cu România, Lituania, Italia, Turcia, Ucraina, Federația Rusă și altele, care reglementează procedurile de asistență juridică în domeniul civil, penal, comercial și familial între statele semnatare. Aceste acorduri constituie temei pentru facilitarea schimbului de informații juridice și pentru asigurarea că hotărârile judecătorești emise într-un stat pot fi recunoscute și executate într-altul.

La nivel național, cadrul legislativ al Republicii Moldova în domeniul asistenței juridice în materie civilă și comercială este reglementat un cadru normativ complex, care asigură protecția drepturilor și intereselor părților implicate în diverse procese. Cadrul legislativ include aspecte ale activității juridice, cum ar fi Legea insolvabilității nr. 149/2012, care stabilește norme precise privind procedurile de faliment și insolvență, asigurând un proces transparent și corect în cazurile de incapacitate de plată a debitorilor. De asemenea, Codul de procedură civilă nr. 225/2003 reglementează procedurile judiciare civile, detaliind etapele și condițiile în care se soluționează litigiile civile, inclusiv norme legate de procedurile de apel și executare a hotărârilor. În domeniul dreptului familial, Codul familiei nr. 1316/2000 reglementează aspectele privind căsătoria, divorțul, custodia și alte relații familiale. Un alt act important este Legea nr. 113/2010, care reglementează activitatea executorilor judecătorești, care au rolul de a pune în aplicare hotărârile judecătorești, garantând astfel respectarea deciziilor instanțelor. În ceea ce privește profesiile juridice, Legea nr. 1260/2002 prevede statutul și activitatea avocaților, asigurând un cadru corespunzător pentru exercitarea profesiei de avocat. Legea nr. 246/2018 privind procedura notarială stabilește activitățile notarilor în domeniul civil și comercial, pentru validarea actelor juridice. Totodată, Legea nr. 24/2008 reglementează arbitrajul comercial internațional, oferind soluții legale pentru rezolvarea disputelor dintre părțile implicate în tranzacții internaționale, iar Legea nr. 99/2010 - procedurile legale privind adopția. Legea nr. 370/2023, ce privește drepturile copilului, asigură protecția acestora în toate domeniile legale, inclusiv în cadrul procedurilor civile și comerciale. De asemenea, Legea nr. 264/2008 reglementează statutul și activitatea interpreților și traducătorilor autorizați în domeniul justiției, asigurând corectitudinea și transparența în procesul juridic, mai ales în cazurile care implică persoane vorbitori de limbi străine.

Astfel, cadrul legislativ al Republicii Moldova în domeniul asistenței juridice internaționale în materie civilă și comercială este bine fundamentat, atât pe baza instrumentelor internaționale, cât și a acordurilor bilaterale, dar și a reglementărilor naționale. Cadrul existent permite Republicii Moldova să participe activ la cooperarea juridică internațională, facilitând soluționarea disputelor și protejarea drepturilor cetățenilor săi în fața autorităților din alte state.

24.9.1.2. Cadrul administrativ

Implementarea cadrului juridic este asigurată în principal de Ministerul Justiției, prin subdiviziunea sa specializată, care coordonează activitățile necesare în domeniul cooperării judiciare internaționale. Pe lângă Ministerul Justiției, în proces sunt implicate și alte autorități, cum ar fi instanțele judecătorești, Ministerul Muncii și Protecției Sociale, Ministerul Dezvoltării Economice și Digitalizării, Consiliul Superior al Magistraturii, Uniunea Națională a Executorilor Judecătorești, Uniunea Avocaților, Consiliul Național pentru Asistență Juridică Garantată de Stat, precum și Camera Notarială. Instanțele de judecată sunt implicate în procesul de cooperare judiciară, având responsabilitatea de a primi și procesa cererile de asistență judiciară. Acestea pot formula cereri de asistență judiciară, care sunt ulterior transmise Ministerului Justiției, pentru a fi înaintate autorităților competente din alte state, în vederea examinării și, dacă este cazul, executării acestora. Agenția Servicii Publice colaborează îndeaproape cu Ministerul Justiției, furnizând informații privind cetățenia persoanelor fizice din Republica Moldova, emiterea actelor de stare civilă, precum și înregistrarea persoanelor juridice în Registrul de stat al persoanelor juridice. Ministerul Muncii și Protecției Sociale, în parteneriat cu Ministerul Justiției, desfășoară activități pentru obținerea informațiilor referitoare la recunoașterea și executarea hotărârilor judecătorești, atât interne, cât și străine, dar și de emiterea informațiilor privind răpirea sau adopția. În domeniul asistenței juridice, notarii, avocații și executorii judecătorești sunt profesioniști independenți care oferă sprijin atât persoanelor fizice, cât și celor juridice, facilitând cooperarea judiciară în materie civilă și comercială. Aceștia colaborează strâns cu Ministerul Justiției și sunt implicați în coordonarea procedurilor legale internaționale. În prezent, Republica Moldova dispune de 281 de notari, 164 de executori judecătorești și 2072 de avocați activi, care participă la desfășurarea proceselor legale internaționale și naționale în domeniul civil și comercial.

24.9.2. Planuri de viitor

24.9.2.1. Planuri legislative

Având în vedere că Republica Moldova nu este parte la anumite instrumente internaționale semnate în cadrul Conferinței de la Haga, se planifică aderarea la convențiile internaționale care reglementează dreptul internațional privat, și anume Convenția privind obținerea de probe în străinătate în materie civilă și comercială, semnată pe 18 martie 1970, și Convenția privind recunoașterea și executarea hotărârilor judecătorești străine în materie civilă sau comercială, semnată pe 2 iulie 2019.

În prezent, legislația Republicii Moldova în domeniul asistenței juridice internaționale este doar **parțial aliniată** la normele Uniunii Europene. Acest lucru impune modificări legislative care să sprijine implementarea unor reglementări menite să asigure o cooperare mai eficientă în domeniul dreptului civil și comercial, atât pe plan național, cât și în relațiile internaționale. Printre aceste măsuri se numără reglementarea competenței judiciare, recunoașterea și executarea hotărârilor în materie civilă și comercială. Se optează pentru crearea unui cadru juridic coerent care să permită aplicarea rapidă și eficientă a hotărârilor judecătorești emise în străinătate. Totodată, autoritățile naționale intenționează să introducă o procedură pentru ordonanța

asiguratorie europeană, care va permite indisponibilizarea conturilor bancare pentru recuperarea transfrontaliere a datoriilor în materie civilă și comercială. De asemenea, va fi reglementată competența, recunoașterea și executarea hotărârilor în materie matrimonială și în domeniul răspunderii părintești, inclusiv în cazurile de răpire internațională de copii. În acest sens, vor fi implementate măsuri pentru o protecție mai eficientă a drepturilor familiei și copiilor în contextul relațiilor transfrontaliere. O altă prioritate vizează reglementarea obligațiilor de întreținere, prin stabilirea unui cadru juridic care să asigure recunoașterea și executarea hotărârilor în acest domeniu, alături de consolidarea cooperării între instanțele din Republica Moldova și cele din alte state. Autoritățile Republicii Moldova planifică să creeze, de asemenea, o procedură europeană de somație de plată, care va facilita recuperarea rapidă a datoriilor și va reduce costurile procesuale pentru creditorii din țară. La fel, se vor stabili premisele pentru o procedură europeană pentru cererile cu valoare redusă, care va permite soluționarea rapidă a litigiilor de acest tip, reducând astfel volumul de muncă al instanțelor și accelerând accesul la justiție. Cooperarea între instanțele statelor membre ale Uniunii Europene va fi consolidată, în special în ceea ce privește obținerea de probe în materie civilă și comercială, iar autoritățile din Republica Moldova vor adopta măsuri care să faciliteze notificarea și comunicarea actelor judiciare și extrajudiciare între statele membre ale Uniunii Europene.

Prin aceste reforme legislative, Republica Moldova urmărește să întărească sistemul său de cooperare judiciară internațională și să își alinieze legislația la standardele europene, asigurându-se astfel că cetățenii și entitățile economice beneficiază de o justiție rapidă, eficientă și echitabilă în contextul transfrontalier.

24.9.2.2. Implementarea acquis-ului și consolidarea capacităților administrative

Pentru a întări mecanismul național și a îmbunătăți capacitatea de răspuns în domeniul cooperării judiciare în materie civilă și comercială, Republica Moldova își propune, până în decembrie 2026, să obțină statutul de observator în Rețeaua Judiciară Europeană în domeniul civil și comercial. Inițiativa va facilita o colaborare mai strânsă între autoritățile judiciare ale statelor membre ale Uniunii Europene, promovând schimbul rapid de informații și asistența reciprocă pentru litigiile transfrontaliere. De asemenea, se planifică revizuirea sistemului de informații existent pentru a optimiza procesul de evidență a cererilor de asistență judiciară reciprocă, îmbunătățind gestionarea acestora.

Un alt obiectiv major pentru următorii ani este crearea Registrului de insolvență, planificat pentru implementare până în decembrie 2027, care va contribui la îmbunătățirea procedurilor de insolvență, oferind un cadru clar și accesibil pentru gestionarea cazurilor de insolvență și a procedurilor conexe. Pentru a sprijini asistența juridică în litigiile transfrontaliere, forțele naționale se vor orienta asupra întăririi capacităților Consiliului Național pentru Asistență Juridică Garantată de Stat. Măsurile descrise sunt orientate spre susținerea integrării calitative a Republicii Moldova în sistemul european de cooperare judiciară și spre asigurarea gestionării eficiente a proceselor transfrontaliere în domeniul civil și comercial.

24.9.3. Aspecte financiare (estimarea costurilor)

În vederea implementării măsurilor cu referire la cadrul legislativ (Anexa A) pentru domeniul *„Cooperarea juridică în materie civilă și comercială”* sunt necesare mijloace financiare estimative de aproximativ 3.178,44 mii lei, urmând a fi acoperită integral din bugetul de stat, iar pentru implementarea măsurilor cu referire la consolidarea capacităților administrative (Anexa B)

pentru același domeniu sunt necesare mijloace financiare estimative de aproximativ 4.652,20 mii lei, dintre care suma costurilor de 652,20 mii lei este acoperită din bugetul de stat, iar suma de 4.000,00 mii lei reprezintă costul neacoperit.

24.10. COOPERAREA JURIDICĂ ÎN MATERIE PENALĂ

24.10.1. Prezentarea generală a situației

Cooperarea juridică în domeniul penal al Republicii Moldova reprezintă un element cheie în procesul de integrare a țării în structuri internaționale și europene. În contextul globalizării și al creșterii fenomenelor de criminalitate transfrontalieră, cooperarea implică un cadru legislativ și instituțional bine organizat, menit să sprijine colaborarea cu autoritățile naționale ale altor state pentru a combate eficient criminalitatea organizată și transnațională. Republica Moldova a înregistrat progrese în alinierea legislației penale la standardele internaționale, prin semnarea și implementarea acordurilor bilaterale și multilaterale de specialitate. De asemenea, țara a devenit un partener și membru activ în cadrul platformelor și agențiilor internaționale de profil, precum Europol, Eurojust și Interpol, care facilitează coordonarea operațiunilor în domeniul penal, schimbul de informații și acumularea de probe în jurisdicții străine.

În context, Republica Moldova a adoptat și implementat măsuri pentru sprijinirea cooperării în domeniul penal, inclusiv prin modificarea și completarea cadrului legal național, pentru a se alinia la standardele europene, precum și prin înființarea de subdiviziuni specializate care susțin colaborarea. Astfel, cooperarea în domeniul penal depășește simpla asistență judiciară, incluzând acțiuni comune în cadrul luptei împotriva criminalității transfrontaliere, terorismului și altor infracțiuni grave care afectează securitatea națională și internațională.

24.10.1.1. Cadrul legislativ

Republica Moldova este parte la actele internaționale care reglementează asistența judiciară în materie penală, având ca scop stabilirea unor reguli comune între state cu jurisdicții diferite pentru acumularea probelor în cadrul urmăririlor penale transnaționale. Astfel, țara a aderat la Convențiile Organizației Națiunilor Unite[3] și ale Consiliului Europei[4] ce prevăd combaterea criminalității organizate și alte forme de criminalitate, incluzând prevederi specifice privind cooperarea juridică penală, și anume extrădarea[5], acumularea/ schimbul de probe și activitatea

[3] Convenția ONU împotriva criminalității transnaționale organizate din 2000 și cele 3 protocoale ale sale și Convenția ONU împotriva corupției din 2003

[4] Convenția CoE privind combaterea traficului de persoane (Varșovia, 2005), Convenția CoE pentru protecția copiilor împotriva exploatării sexuale și a abuzurilor sexuale (Lanzarote, 2007)

[5] Convenția CoE cu privire la extrădare (Paris,1957) și Protocoalele adiționale I, II și III

echipelor comune de investigație[6], transferul și preluarea urmăririlor penale[7], transferul persoanelor condamnate[8], recunoașterea sentințelor[9].

La nivel național, cooperarea în materie penală este reglementată de Codul de procedură penală (capitolul IX) și Legea nr. 371/2006 privind asistența juridică internațională în materie penală. Pentru a intensifica lupta împotriva criminalității organizate transfrontaliere prin rețelele Uniunii Europene, Republica Moldova a încheiat acorduri de cooperare cu Eurojust și EPPO. Până în 2023, cooperarea cu Eurojust se desfășura prin intermediul Punctului de contact, iar din 2023, Procuratura Generală a desemnat un procuror de legătură la Eurojust. Actualmente, Republica Moldova intenționează să modifice Legea nr. 3/2016 cu privire la Procuratură, Codul de procedură penală nr. 122/2003 și legislația aferentă pentru a reglementa statutul și garanțiile procurorului de legătură. Aceste modificări ar permite detașarea procurorului de legătură la Eurojust. Mai mult, Procuratura Generală a desemnat două puncte de contact în cadrul Rețelei Judiciare Europene (EJN), facilitând executarea cererilor de asistență în cadrul urmăririlor penale.

În context, se menționează că legislația Republicii Moldova privind cooperarea în materie penală este **parțial aliniată** la acquis-ul Uniunii Europene. Acest lucru se datorează faptului că autoritățile Republicii Moldova oferă toate formele de asistență în materie penală prevăzute de acquis, însă nu aplică reglementările speciale destinate statelor membre ale Uniunii Europene. Astfel, nu există cooperare directă între autoritățile judiciare, iar instrumentele precum Ordinul European de Arest, Ordinul European de Investigare sau Ordinul European de Confiscare și indisponibilizare nu sunt aplicabile. În cadrul normativ existent, aceste acțiuni procesuale se realizează prin cereri de asistență juridică. În ceea ce privește Ordinul European de Arest, care corespunde extrădării în cadrul Uniunii Europene, Republica Moldova îl recunoaște ca o decizie de plasare în arest, dar nu îl poate utiliza ca o cerere de extrădare, deoarece acesta este aplicabil doar statelor membre ale Uniunii Europene. Extrădarea se realizează de către Republica Moldova conform Convenției Consiliului Europei privind extrădarea, respectând termenii acesteia pentru transmiterea și primirea cererilor formale, alături de actele necesare. Situația este similară și în cazul Ordinului European de Confiscare. Republica Moldova execută solicitările țărilor străine de confiscare a produselor infracțiunii, însă doar urmare a recunoașterii de către instanța de judecată națională a hotărârii statului străin de confiscare.

Echipele comune de investigații sunt create de către autoritățile de urmărire penală din Republica Moldova începând cu anul 2012, când instrumentul procesual de referire a fost implementat în legislația națională, aliniindu-se la *acquis-ul* UE pe domeniu, și anume la prevederile Deciziei 2002/465/JHA din 13 iunie 2002 privind echipele comune de anchetă și Rezoluția Consiliului din 26.02.2010 privind modelul de acord ECI. În ceea ce privește recunoașterea hotărârilor penale privative și neprivative de libertate, la moment se respectă procedura prevăzută de Convenția Consiliului Europei privind valoarea internațională a hotărârilor

---

[6] Convenția CoE privind asistența juridică în materie penală (Strasbourg,1959) și Protocoalele adiționale I și II; Convenția CoE privind criminalitatea informatică (Budapesta, 2001), Convenția CoE privind spălarea, descoperirea, sechestrarea și confiscarea produselor infracțiunii (Strasbourg,1990), Convenția CoE privind spălarea, descoperirea, sechestrarea și confiscarea produselor infracțiunii și finanțarea terorismului (Varșovia, 2005)

[7] Convenția CoE privind transferul urmăririi penale (Strasbourg, 1972)

[8] Convenția CoE privind transferul persoanelor condamnate (Strasbourg, 1983)

[9] Convenția CoE privind valoarea internațională a hotărârilor represive (Haga, 1970), Convenția CoE privind supravegherea infractorilor condamnați condiționat sau liberați condiționat (Strasbourg, 1964)

represive, iar recunoașterea reciprocă a acestora va deveni posibilă odată cu alinierea la acquis-ul european și aderarea la Uniunea Europeană. În cadrul cooperării cu EPPO și OLAF, până la momentul aderării la Uniunea Europeană, Republica Moldova trebuie să continue să mențină o cooperare activă în temeiul Acordurilor de cooperare încheiate cu aceste entități și să își adapteze legislația la acquis-ul relevant.

24.10.1.2. Cadrul administrativ

În Republica Moldova, autoritățile centrale responsabile pentru cooperarea juridică în materie penală sunt Ministerul Justiției, care gestionează cererile de asistență formulate în faza judiciară și post-condamnare, și Procuratura Generală, pentru cererile de asistență formulate în faza pre-judiciară. În ceea ce privește autoritățile judiciare implicate în procesul de asistență internațională juridică penală, pentru faza pre-judiciară acestea includ Procuratura Generală, Ministerul Afacerilor Interne, Centrul Național Anticorupție, Serviciul Fiscal de Stat și Serviciul Vamal. În faza judiciară, sunt implicate instanțele de judecată, Curțile de Apel și Curtea Supremă de Justiție.

În cadrul Ministerului Justiției, responsabilitatea în domeniul cooperării juridice internaționale este atribuită Direcției Cooperare Juridică Internațională. Activitatea Direcției este dispusă unei echipe formată din 6 funcționari publici, dintre care 1 ocupă funcția de șef al direcției. Grupul creat gestionează cererile de asistență internațională în materie penală și în promovarea cooperării între autoritățile din Republica Moldova și instituțiile internaționale relevante.

Totodată, în cadrul Procuraturii Generale, competențele în domeniul cooperării juridice internaționale sunt gestionate de Secția Asistență Juridică și Cooperare Internațională. Această secție este formată dintr-o echipă mai extinsă, care include 9 procurori, dintre care 1 este procuror-șef și 8 sunt procurori care se ocupă direct de cazurile de asistență juridică internațională. De asemenea, secția beneficiază de suportul a 2 consultanți și 1 specialist principal (funcționar public), care completează echipa de lucru, asigurându-se că procesul de cooperare internațională se desfășoară într-un mod eficient și bine coordonat. Astfel, structura acestei subdiviziuni reflectă importanța acordată cooperării internaționale în cadrul activităților procuraturii, având o echipă bine pregătită și dedicată gestionării acestui domeniu complex.

24.10.2. Planuri de viitor

24.10.2.1. Planuri legislative

În prezent, legislația Republicii Moldova este **parțial aliniată** cu acquis-ul Uniunii Europene în domeniul cooperării judiciare în materie penală. Pentru a asigura o aliniere completă a legislației naționale la standardele europene, se planifică implementarea unui set de măsuri coerent. În scopul atingerii obiectivului propus, se planifică adaptarea legislației pentru a permite delegarea unui procuror de legătură al Republicii Moldova la Eurojust. De asemenea, va fi necesară revizuirea legislației pentru a sprijini activitatea în cadrul Parchetului European (EPPO), inclusiv prin stabilirea competențelor și a modalităților de delegare a procurorului european. Totodată, urmează alinierea legislației pentru a facilita cooperarea directă cu autoritățile judiciare ale Uniunii Europene în domeniul asistenței juridice în materie penală. Modificările vor include și reglementarea utilizării instrumentelor precum Ordinul European de Arest, Ordinul European de Investigare, Ordinul European de indisponibilizare și confiscare. Se va proceda la ajustarea legislației pentru a asigura recunoașterea reciprocă a deciziilor judecătorești în cadrul Uniunii Europene, fără necesitatea parcurgerii procedurii de recunoaștere prin instanțele naționale.

24.10.2.2. Implementarea acquis-ului și consolidarea capacităților administrative

Până în decembrie 2026, Republica Moldova își propune implementarea platformelor electronice pentru autoritățile centrale naționale, destinate gestionării cererilor de asistență juridică penală internațională. De asemenea, vor fi organizate programe de formare profesională pentru procurori, judecători și alte autorități/instituții implicate în procesul de urmărire penală, cu focus pe competențele Parchetului European (EPPO) și ale Oficiului European de Luptă Antifraudă (OLAF), inclusiv pe înțelegerea mecanismelor de activitate și a modului de cooperare în investigațiile privind fraudele ce afectează interesele financiare ale Uniunii Europene. Până la sfârșitul lunii decembrie 2027, se preconizează continuarea și consolidarea cooperării judiciare în domeniul penal cu agențiile de drept ale Uniunii Europene, precum EPPO, OLAF, Eurojust și Europol, cu scopul de a întări mecanismul național și de a îmbunătăți pregătirea și capacitatea de reacție a instituțiilor în cadrul cooperării judiciare internaționale. Totodată, numirea unui procuror de legătură la Eurojust va contribui la consolidarea mecanismului juridic național și la o colaborare mai eficientă cu agențiile specializate ale Uniunii Europene în investigarea infracțiunilor transfrontaliere.

24.10.3Aspecte financiare (estimarea costurilor)

În vederea implementării măsurilor cu referire la cadrul legislativ (Anexa A) pentru domeniul *„Cooperarea juridică în materie penală”* sunt necesare mijloace financiare estimative de aproximativ 3.024,86 mii lei, urmând a fi acoperită integral din bugetul de stat, iar pentru implementarea măsurilor cu referire la consolidarea capacităților administrative (Anexa B) pentru același domeniu sunt necesare mijloace financiare estimative de aproximativ 8.924,29 mii lei, dintre care suma costurilor de 2.191,99 mii lei este acoperită din bugetul de stat, suma costurilor de 644,30 mii lei urmează a fi acoperită din asistență externă, iar suma de 6.088,00 mii lei reprezintă costul neacoperit.

24.11. MĂSURI ADOPTATE PENTRU COMBATEREA CORUPȚIEI ÎN DOMENIUL JUSTIȚIEI ȘI AFACERILOR INTERNE

24.11.1. Prezentarea generală a situației

Corupția este recunoscută drept o problemă contemporană majoră, care subminează dezvoltarea socială, afectează statul de drept, perpetuează inegalitatea și sporește neîncrederea în instituțiile statului. În pofida creșterii, în ultimele 3 decenii, a numărului de politici de prevenire și combatere a corupției, problema dată rămâne notorie și dificil de măsurat, iar impactul acestor politici – greu de evaluat. Fenomenul corupției rămâne prezent în Republica Moldova, reprezentând o amenințare pentru democrație, echitatea socială și justiția independentă. Mai mult ca atât, fenomenul corupției afectează perspectivele Republicii Moldova de aderare la Uniunea Europeană, de promovare a obiectivelor sale de politică externă și de menținere a unei bune imagini în fața partenerilor de dezvoltare. Astfel, aria tot mai largă, complexitatea și continua diversificare a formelor de manifestare a corupției impun, la nivel național, necesitatea identificării unei viziuni strategice complexe de intervenție în scopul diminuării incidentelor de corupție, precum și a efectelor acestora.

Analiza evoluției fenomenului de corupție, într-un context ca cel din Republica Moldova, este un exercițiu complex, având în vedere percepția cvasigenerală asupra corupției care există într-o mare parte a vieții sociale și a economiei, cât și lipsa unor date dezagregate. Cu toate acestea, statisticile disponibile oferă o viziune generală asupra fenomenului și evidențiază tendințele și domeniile în care sunt necesare intervenții. Indicele de percepție a corupției (IPC) reflectă nivelul corupției din sectorul public, perceput de către experți și oameni de afaceri, fiind calculat la o scară de la 0 (corupție totală) până la 100 (lipsă totală de corupție). În ianuarie 2023, Transparency International a lansat IPC pentru anul 2022, Republica Moldova înregistrând un scor de 39 de puncte, care o plasează pe locul 91 din 180 de țări incluse în clasament (pentru comparație – în anul 2021, scorul IPC a fost de 36 de puncte, Moldova fiind plasată pe locul 105 din 180 de țări). Indicele de percepție a corupției pentru anul 2022 publicat de Transparency International demonstrează că 131 de state din cele 180 analizate nu au înregistrat progrese semnificative în combaterea corupției pe parcursul ultimilor 10 ani, iar Republica Moldova nu este o excepție. Cu toate acestea, datele prezentate reflectă abordarea şi evoluția pozitivă pentru statul nostru la capitolul percepția corupției, ceea ce demonstrează că eforturile depuse de către entitățile publice naționale în domeniul prevenirii şi combaterii corupției au un impact pozitiv şi necesită a fi continuate. Indicele integrității publice (Index of Public Integrity sau IPI) publicat în anul 2021 de Centrul European de Cercetare pentru Anticorupție și Construirea Statului (ERCAS) evaluează capacitatea unei societăți de a controla corupția şi de a se asigura că resursele publice sunt cheltuite fără practici corupte. În anul 2021, Republica Moldova a avut un scor al IPI de 6,28/10, la nivel mondial acesta fiind de 60/114, iar la nivel regional – un scor general de 8/12.

Potrivit Barometrului Opiniei Publice realizat de Institutul de Politici Publice, corupția continuă să provoace îngrijorare în rândul cetățenilor. Ponderea cetățenilor ce manifestă îngrijorări a constituit 6,4% în anul 2023, indice care a scăzut cu aproximativ 2,2% comparativ cu 2019. În ceea ce privește încrederea în organele de drept din Republica Moldova, datele Barometrului Opiniei Publice indică o stagnare în privința celor trei instituții analizate (Centrul Național Anticorupție, Procuratura Generală și instanțele de judecată) și relevă faptul că cetățenii Republicii Moldova au o încredere mai mare în Centrul Național Anticorupție (4,6% în 2021 și 4,2% în 2023), comparativ cu celelalte instituții examinate.

24.11.1.1. Cadrul legislativ

Integrarea europeană reprezintă un obiectiv fundamental atât al politicii interne, cât și externe a Republicii Moldova, fiind o prioritate pentru Guvern, în special în ceea ce privește implementarea măsurilor de prevenire și combatere a corupției. Conform articolului 4 lit. e) din titlul II „Dialogul politic și reformele, cooperarea în domeniul politicii externe și de securitate” al Acordului de Asociere, se prevede necesitatea implementării unor reforme interne semnificative, inclusiv prin „asigurarea eficienței în lupta împotriva corupției, în special pentru îmbunătățirea cooperării internaționale în combaterea acesteia și pentru o aplicare eficientă a instrumentelor juridice internaționale relevante, precum Convenția Organizației Națiunilor Unite împotriva corupției din 2003”. Prevenirea corupției și promovarea integrității în sectorul public și justiție sunt priorități naționale și condiționalități pentru Republica Moldova față de partenerii de dezvoltare. Aceste obiective sunt reflectate în documente strategice naționale, care asigură îndeplinirea angajamentelor asumate de țară. Prin Hotărârea Parlamentului nr. 442/2023, a fost aprobat Programul național de integritate și anticorupție pentru perioada 2024–2028 și Planul de Acțiuni pentru implementarea acestuia. Conform acestei hotărâri, entitățile publice sunt obligate

să adopte măsurile necesare pentru realizarea obiectivelor programului și implementarea planului de acțiuni. Programul este în concordanță cu prioritățile stabilite prin Convenția Organizației Națiunilor Unite împotriva Corupției (adoptată la New York pe 31 octombrie 2003, semnată de Republica Moldova pe 28 septembrie 2004 și ratificată prin Legea nr. 158/2007), care impune statelor semnatare să dezvolte și să implementeze politici anticorupție eficiente și coordonate. De asemenea, programul se aliniază cu prioritățile din Agenda de Asociere dintre Republica Moldova și Uniunea Europeană pentru perioada 2022–2027, precum și cu alte instrumente și acte juridice internaționale, contribuind astfel la consolidarea legislației naționale în domeniul anticorupției. Mai mult, Programul se bazează pe angajamentele prevăzute în Strategia Națională de Dezvoltare „Moldova Europeană 2030", aprobată prin Legea nr. 315/2022, și include obiectivele Agendei pentru Dezvoltare Durabilă Moldova – 2030, asigurând alinierea cu Obiectivele de Dezvoltare Durabilă (ODD).

24.11.3.Aspecte financiare (estimarea costurilor)

În vederea implementării acțiunilor aferente capitolului *„Măsuri anticorupție"* (Anexa B) sunt necesare mijloace financiare estimative de aproximativ 3.728,00 mii lei, dintre care suma costurilor de 2.390,00 mii lei este acoperită din bugetul de stat, iar suma de 1.338,00 mii lei reprezintă costul neacoperit.